AYOTZINAPA-LIIKKEEN FACEBOOK-ORGANISOITUMINEN

Mobilisaation monenlaiset kehykset

Vanessa Koskipalo
Maisterintutkielma
Sosiologia
Yhteiskuntatieteiden ja filosofian laitos
Humanistis-yhteiskuntatieteellinen tiedekunta
Jyväskylän yliopisto
kevät 2019

AYOTZINAPA-LIIKKEEN FACEBOOK-ORGANISOITUMINEN
Mobilisaation monenlaiset kehykset

Vanessa Koskipalo
Sosiologia
Maisterintutkielma
Yhteiskuntatieteiden ja filosofian laitos
Humanistis-yhteiskuntatieteellinen tiedekunta
Jyväskylän yliopisto
Ohjaaja: Markku Lonkila
Kevät 2019
102 sivua

Tämän maisterintutkielman aiheena on Facebookin rooli meksikolaisen Ayotzinapa-liikkeen yhteiskunnallisessa organisoitumisessa ja poliittisessa protestoinnissa. Ayotzinapa-liike syntyi Meksikossa vuonna 2014, kun 43 vasemmistolaista opettajaopiskelijaa katosi, ja myöhemmin todennäköisesti joukkomurhattiin Igualassa, Guerreron osavaltiossa. Tapaus paljasti uudella tavalla valtionhallinnon ja järjestäytyneen rikollisuuden kytkökset, ja sai aikaan viime vuosien merkittävimmän yhteiskunnallisen protestiliikehdinnän Meksikossa. Aktiivinen sosiaalisen median käyttö on ollut tärkeässä roolissa Ayotzinapa-liikkeen toiminnassa, ja tämän tutkielman tarkoitus on selvittää, kuinka liike on kehystänyt tavoitteitaan ja toiminnan perusteluitaan Facebookissa, ja kuinka se on näin pyrkinyt mobilisoimaan ihmisiä.

Tutkielma on laadullinen tutkimus ja tutkimusmenetelmänä käytetään kehysanalyysia. Tutkimusaineistona on Ayotzinapa-liikkeen seuraajarikkaimman Facebook-sivuston Yo SI Soy Ayotzinapan julkaisuja vuosilta 2015–2018. Aineiston käsittelyyn sovelletaan Snow'n ja Benfordin määritelmää kollektiivisen toiminnan kehyksistä. Kollektiivisen toiminnan kehyksellä tarkoitetaan yhteiskunnallisen liikkeen toimintaa oikeuttavaa uskomusten ja merkitysten kokoelmaa. Liikkeiden yhteydessä kehystämisellä viitataan siihen merkitysten luomisen työhön ja määrittelykamppailuun, jolla liikkeet pyrkivät mobilisoimaan ihmisiä.

Aineistosta on paikannettavissa kuusi toisiinsa nivoutuvaa kehystä: 1) oikeuskehys 2) turvattomuuskehys 3) demokratiakehys 4) valheen verkko -kehys 5) syntipukkikehys ja 6) yhteisvastuukehys. Liikkeen kokoavana kehyksenä toimii epäoikeudenmukaisuuskehys. Tulokset osoittavat, että liikkeen tavoitteena on kadonneiden oikeuksien puolustamisen lisäksi yleisen oikeudenmukaisuuden ja pluralismin periaatteiden toteutuminen, turvallisuustilanteen parantaminen ja rankaisemattomuuden kulttuurin kitkeminen, päätöksentekojärjestelmän demokratisoiminen, korruptoituneen ja moraalittoman eliitin erottaminen ja tuomitseminen, sekä yhteisvastuun ja solidaarisuuden lisääminen. Kehystyksen mobilisaatiota rakennetaan dokumenttien, asiantuntijuuden, tunteiden, kokemuksellisuuden ja moraalin varaan.

Tavoitteenasettelunsa puolesta Ayotzinapa-liikkeen voi Facebook-kehystyksen perusteella määritellä yhteisöllisesti ja verkottuneesti orientoituneeksi yhteiskuntapoliittiseksi protestiliikkeeksi, joka kyseenalaistaa opiskelijoiden katoamisten lisäksi koko meksikolaisen valtionhallinnon sekä yhteiskunta- ja oikeusjärjestelmän perusteet. Taistellessaan kadonneiden opiskelijoiden oikeuksien ja totuuden paljastamisen puolesta, Ayotzinapa-liike taistelee samalla myös laajemmin Meksikon yhteiskunnallisen kehityksen suunnasta, sekä siitä kenen ehdoilla ja arvoilla muutosta tulisi toteuttaa.

Avainsanat: Ayotzinapa, Facebook, kehysanalyysi, kollektiivisen toiminnan kehykset, Meksiko, mobilisaatio, yhteiskunnalliset liikkeet

SISÄLLYS

1. JOHDANTO 1
1.1 Ayotzinapa-liike 1
1.2 Tutkimuksen tavoite ja tutkimuskysymykset 6
1.3 Tutkimuksen rakenne 8
2. LIIKKEEN YHTEISKUNNALLINEN KONTEKSTI 9
2.1 Väkivalta, sorto ja korruptio 9
2.2 Rankaisemattomuuden kulttuuri 11
2.3 Median puolueellisuus ja #YoSoy132-liike 12
2.4 Zapatismi 14
3. KIRJALLISUUSKATSAUS 16
4. TEOREETTINEN VIITEKEHYS 22
4.1 Yhteiskunnallisen liikkeen määrittelyä 22
4.2 Yhteiskunnallisten liikkeiden tutkimus 23
4.3 Kehystäminen 23
4.3.1 Kehyksen mobilisaatiokykyyn vaikuttavia tekijöitä 26
4.3.2 Kokoava kehys 28
4.4 Kollektiivinen identiteetti 29
4.5 Sosiaalinen media yhteiskunnallisissa liikkeissä 31
4.5.1 Sosiaalinen media protestin edistäjänä 31
4.5.2 Sosiaalinen media ja Facebook Meksikossa 33
4.6 Kehystäminen ja Facebook 35
5. TUTKIMUSKYSYMYKSET, AINEISTO JA METODI 38
5.1 Tutkimuskysymykset 38
5.2 Aineisto 38
5.3 Metodi 41
5.4 Aineiston analyysi 42
5.5 Eettiset kysymykset 43
6. AYOTZINAPA-LIIKKEEN FACEBOOK-KEHYKSET 45
6.1 Oikeuskehys 47
6.2 Turvattomuuskehys 52
6.3 Demokratiakehys 58
6.4 Valheen verkko -kehys 62
6.5 Syntipukkikehys 67
6.6 Yhteisvastuukehys 71
7. JOHTOPÄÄTÖKSET 76
8. POHDINTA 85
KIRJALLISUUS 94

1. JOHDANTO

1.1 Ayotzinapa-liike

26. syyskuuta 2014 tapahtui yksi Meksikon lähihistorian hälyttävimmistä ihmisoikeusrikkomuksista, kun 43 opettajaopiskelijaa katosi, ja myöhemmin joukkomurhattiin Igualassa, Guerreron osavaltiossa, Meksikossa. Tapaus ravisteli Meksikoa ennennäkemättömällä tavalla ja kiihdytti kansalaisten protestiliikehdintää syvästi korruptoitunutta ja huumeväkivaltaan sekaantunutta valtionhallintoa vastaan.

Tuona kohtalokkaana päivänä ryhmä opiskelijoita Ayotzinapan maaseudun opettajakorkeakoulusta lähti lähellä sijaitsevaan Igualan kaupunkiin. Heidän aikomuksenaan oli organisoida kuljetus Tlatelolcossa vuonna 1968 tapahtuneen opiskelijaverilöylyn muistoprotestiin. Rahaa ei kuitenkaan ollut riittävästi, joten opiskelijat päättivät lunastaa käyttöönsä kolme linja-autoa. Vaikka linja-autojen pakkolunastaminen oli opiskelijoiden useampivuotinen perinne, antoi Igualan pormestari kuitenkin tällä kertaa määräyksen estää linja-autojen matka "hinnalla millä hyvänsä". (Blanca & Crowlesmith 2014.) Paikallinen poliisi avasi tulen autoja vastaan, minkä seurauksena kolme opiskelijaa ja kolme ohikulkijaa kuoli ja 40 haavoittui (Blanca & Crowlesmith 2014; Forensic Architecture 2017). Osa opiskelijoista onnistui pakenemaan, mutta poliisit sieppasivat ajoneuvoihinsa kaikkiaan 43 opiskelijaa, joista ei sen jälkeen ole enää koskaan kuultu (Blanca & Crowlesmith 2014).

Kadonneet opiskelijat tulevat Ayotzinapan maaseudun normaalikoulusta, jonka juuret liittyvät vasemmistolaiseen kansalliseen koulutushankkeeseen. Peruskoulun opettajia kouluttava ohjelma aloitettiin vuonna 1920. Koulun opiskelijat tulevat Meksikon marginalisoiduimmilta maaseutualueilta, ja projektin kunnianhimoisena tavoitteena on köyhien vapautus. Koulu tunnetaan myös otollisena maaperänä radikaalille aktivismille, ja siellä on opiskellut myös kaksi Guerreron 70-luvun maineikkainta sissijohtajaa. Koulun asema aktivismin tyyssijana on pantu merkille myös valtiovallan taholla ja opiskelijat ovat saaneet osansa valtion jatkuvasta sortamisesta, kuten kriminalisoinnista, alirahoituksesta ja poliisiväkivallasta. (Blanca & Crowlesmith 2014.)

Tammikuussa 2015 Meksikon yleinen syyttäjä tiedotti Ayotzinapa-rikoksen ratkenneen. ”Historiallisen totuuden” mukaan korruptoitunut paikallispoliisi oli luovuttanut opiskelijat järjestäytyneelle rikollisryhmälle, Guerreros Unidosille, joka luullessaan opiskelijoita kilpailevaksi rikollisjengiksi, tappoi heidät ja poltti ruumiit Coculan kaatopaikalla heittäen

jäänteet läheiseen jokeen. Riippumattomat oikeuslääketieteen asiantuntijat pystyivät kuitenkin tunnistamaan alueen läheisyydestä vain yhden kadonneen opiskelijan jäännökset, ja hylkäsivät näin Meksikon hallituksen ”totuuden”. Vuosi tapahtuneen jälkeen toinen asiantuntijaryhmä vahvisti uudelleen, että oppilaita ei ole voitu polttaa kaatopaikalla, ja kehotti hallitusta jatkamaan opiskelijoiden etsintää. (Tuukkanen 2015; Knoll Solof 2018.)

Nyt lähes viisi vuotta tapahtuneesta, on ilmassa edelleenkin enemmän kysymyksiä kuin vastauksia. Meksikon hallitus on myöntänyt poliisivoimien ja järjestäytyneiden rikollisryhmien osallisuuden, ja valtakunnansyyttäjä Murillo Karamin mukaan on erittäin todennäköistä, että 43 opiskelijaa tapettiin ja poltettiin. (Camacho Vega 2016, 29.) Yön tapahtumat ovat kuitenkin vielä monilta osin epäselviä. Virallisten tutkimusten mukaan Igualan pormestari José Luis Abarca Velázquez ja hänen vaimonsa järjestivät sieppauksen ja tappamiset. (Ramírez 2018, 9.) Useiden lähteiden mukaan pormestari järjesti hyökkäyksen, koska uskoi, että opiskelijat, jotka tunnetaan poliittisesta protestitoiminnastaan, aikovat sabotoida hänen vaimonsa järjestämän poliittisen tapahtuman (Harlow 2017, 328). Merkillepantavaa on erityisesti se, että Guerreros Unidos -kartellin johtajat ovat pormestarin vaimon sukulaisia (Tassinari 2015).

Moni kuitenkin uskoo, että tämä on vain osittainen versio tapahtumasta, ja että mukana on ollut myös muita toimijoita, kuten liittovaltion hallitus ja kansallinen armeija (Ramírez 2018, 9). Toisaalta taas kolme Guerreros Unidos -huumekartellin jäsentä on myöntänyt tappaneensa opiskelijat, sekä polttaneensa ja hukuttaneensa ruumiit (The Guardian 2015). Joidenkin arvioiden mukaan opiskelijat olisivat saattaneet joutua paikallisviranomaisten, sotilaiden ja huumekartellien välisten hämärien huumekauppasopimusten uhreiksi. Guerrero on yksi maailman suurimmista oopiumin tuottajista, ja yksityisiä linja-autoja käytetään kuormien salakuljettamiseen. Riippumattomien tutkimusten mukaan opiskelijat sattuivat käyttämään väärää linja-autoa väärään aikaan. (Telesur 2018a.) Skenaarioita tapauksesta onkin useita, mutta totuus on edelleen julkilausumaton.

Myös epämääräinen oikeusprosessi on aiheuttanut enemmän epäilyjä kuin tarjonnut uskottavia selityksiä (Fingo 2015). Heti tragedian jälkeen syksyllä 2014 presidentti Enrique Peña Nieto tiedotti, että tapauksen ratkaiseminen on Meksikon valtion ensisijainen tavoite. Sittemmin hallitus on kuitenkin pitäytynyt kannassaan, että asia on loppuun käsitelty ja totuus

on löydetty, vaikka paikalliset järjestöt ja kansainväliset asiantuntijat ovat toistuvasti todenneet esitetyt teoriat vääriksi. (Amnesty 2018c.) Tämä voidaankin nähdä osoituksena poliittisesta päätöksestä piilottaa totuus 43 oppilaan kohtalosta (Amnesty 2018b).

Kaikesta huolimatta merkittävää on se, että sieppauksia seurasi laaja-alaisen ja verkottuneen yhteiskunnallisen liikkeen aktivoituminen ympäri Meksikoa (Blanca & Crowlesmith 2014). Tapaus herätti valtavaa julkista tyrmistystä ja aiheutti Meksikon viime vuosien merkittävimmän ja pitkäkestoisimman yhteiskunnallisen protestin (Harlow 2017, 329; Tassinari 2015). Syksyllä 2014 maassa koettiin joitakin lähihistorian suurimmista mielenosoituksista, kun useat kymmenet tuhannet ihmiset kokoontuivat useita kertoja kuukaudessa Mexico Cityn kaduille protestoimaan. Ympäri maata on esiintynyt lukuisia erityyppisiä vihanilmauksia hallitusta kohtaan. Ayotzinapa -liikehdintä on pitänyt sisällään kaikkea rauhanomaisista marsseista ja yliopistojen lakoista tiesulkuihin ja omaisuusvahinkojen tekoon. (Harlow 2017, 329; Blanca & Crowlesmith 2014.) Myös Amnesty International ja Yhdistyneet Kansakunnat ovat ottaneet kantaa tapaukseen ja kirjoittaneet vetoomukset Meksikon hallitukselle kadonneiden opiskelijoiden kohtalon selvittämiseksi (Camacho Vega 2016, 29).

Viimeksi Meksikoa oli ravisteltu yhtä voimakkaasti vuoden 1994 zapatisti-kapinan aikaan. Ayotzinapa-tragedia ja sitä seurannut liikehdintä voidaankin nähdä historiallisesti tukahdutetun todellisuuden purkauksena. (Tassinari 2015.) Ayotzinapasta on muodostunut huumekartellien ja valtiollisten instituutioiden yhteen kietoutuneen luonteen ruumiillistuma. Tapaus toi uudella tavalla julki huumekartellien, paikallisten poliisivoimien ja hallituksen väliset suhteet. Vaikka järjestäytyneen rikollisuuden ja hallinnon siteet eivät täysin pimennossa ole kansalta olleet aiemminkaan, ovat Ayotzinapaa seuranneet paljastukset pakottaneet hallituksen luopumaan totutusta vaikenemisen tavastaan. Nyt uskalletaan myös avoimemmin argumentoida “narcogobiernoa” eli huumehallitusta vastaan. Tämä muutos on erityisen merkittävä, kun muistetaan, että Meksikossa esiintyvä äärimmäinen väkivalta ja sorto tekisivät tavallisesti tällaisesta julkisesta kannanotosta erittäin vaarallisen. (Blanca & Crowlesmith 2014.)

Ayotzinapan opiskelijoiden kohtalo on koonnut yhteen useita paikallisia ryhmittymiä meksikolaisen yhteiskunnan eri alueilta ja kerroksista. Turvattomuusongelmaan haluavat puuttua sekä ne, jotka haluavat paremmin organisoidun liberaalin demokratian, että ne radikaalit ryhmittymät, jotka toivovat laajempaa poliittista murrosta. Apukomiteoita on pystytetty eri

puolille Meksikoa, zapatistit ovat marssineet liikkeen puolesta, ja meksikolaiset kuuluisuudet ovat osoittaneet tukeaan liikkeelle. (Blanca & Crowlesmith 2014.) Liikkeestä on tullut tärkeä tuki ja äänitorvi myös tuhansien samalla tavalla kadonneiden viattomien ihmisten perheille ja ystäville.

Ayotzinapa-liikkeen ydin on kadonneiden vanhempien ja opiskelutovereiden johtama Asamblea Nacional Popular (ANP). Alun perin liike organisoituikin lähinnä puolustamaan kadonneiden opiskelijoiden oikeuksia ja vaatimaan heidän palauttamistaan. (Blanca ja Crowlesmith 2014.) Se syntyi taistelusta saada vastauksia Meksikon hallitukselta ja kritiikistä tutkimusten puutteellisuutta kohtaan (Alvarado 2017). Vähitellen se kasvoi kuitenkin laajemmaksi yhteiskunnalliseksi liikehdinnäksi. Liikkeellä ei ole enää yhtä tiettyä keskusta vaan se on useista pienemmistä osa-alueista koostuva laaja koalitio. ANP:n lisäksi Ayotzinapa-liikkeen kärjessä toimivat erityisesti Kansallinen Opettajien Liitto CNTE, Opettajien järjestö CETEG ja Interuniversitaria. Vaikka hajanaiseen liikkeeseen liittyy pirstaloitumisen riski, mahdollistavat useat erilaiset suuntaukset protestoinnille toisaalta myös laajemman tuen. (Blanca ja Crowlesmith 2014.)

Ayotzinapa on ollut myös yksi ensimmäisistä tapauksista Meksikossa, jossa sosiaalisella medialla on ollut johtava rooli protestiviestien levittämisessä virtuaalisesti (Camacho Vega 2016). Tapahtuneen jälkeen uutiset levisivät hyvin nopeasti sosiaalisessa mediassa, ja mielenosoittajat ovatkin hyödyntäneet useita sosiaalisen median alustoja ja internet-sivuja liikkeen sanoman edistämiseksi. Huippuhetki koettiin Twitterissä hashtagin #YaMeCansé (#Iamtired) myötä, joka syntyi, kun Meksikon valtakunnansyyttäjä Murillo Karam totesi olevansa ”väsynyt etsimään kadonneita”. Se sai aikaan lähes 3 miljoonaa jakoa sosiaalisessa mediassa (Ramírez 2014), sekä suunnatonta vihastusta viranomaisten toimintaa kohtaan. Suurin osa Ayotzinapa-liikehdinnästä on tapahtunut, ja tapahtuu edelleen, juuri verkon välityksellä, ja liikettä on tituleerattu jopa digitaaliseksi vallankumoukseksi. (Gallegos 2015; Ramírez 2018, 9.) Sosiaalisen median eri kanavien avulla liike on saavuttanut runsaasti myös kansainvälistä huomiota ja protestit ovat laajentuneet myös muualle maailmaan.

Merkittävää sosiaalisen median liikehdinnässä on ollut erityisesti hashtagien käyttö ja uutislinkkien jakaminen. Liike rakentuu sosiaalisessa mediassa erityisesti hashtagien #AyotzinapaSomosTodos (#WeAreAllAyotzinapa) ja #NosFaltan43 (#WeAreMissing43) ympärille. Kadonneisiin viittaavia avainsanoja käytetään paitsi hashtageina sosiaalisen median julkaisuissa ja kuvissa, myös iskulauseina plakaateissa ja mielenosoituksissa. (Ramírez

2018, 9.) Kadonneiden omaiset ja ystävät ovat lisäksi matkustaneet sekä ympäri Meksikoa, että ulkomailla, vaatimassa hallitusta palauttamaan lapsensa: ”Elossa he ottivat heidät, elossa haluamme heidät takaisin!” kuuluu liikkeen tunnettu lausahdus. Matkojen myötä omaisille on avautunut tilaisuus tavata muita, jotka taistelevat epäoikeudenmukaisuutta vastaan ja yrittävät rakentaa uutta ja parempaa yhteiskuntaa. (ks. Walker 2015; Blanca & Crowlesmith 2014.)

Huhtikuussa 2018 opiskelijoiden katoamisesta tuli täyteen kadonneiden lukumäärän mukaiset 43 kuukautta, mikä merkitsi suuria mielenosoituksia ja sosiaalisen median protestiliikehdintää (Telesur 2018a). Kadonneiden vanhemmat ja ystävät jatkavat yhä taisteluaan järjestelmällistä rankaisemattomuuden kulttuuria vastaan (Alvarado 2017). Vaikka opiskelijoiden kohtalo on edelleen ratkaisematta, ei yli neljän vuoden taukoamaton taistelu ole kuitenkaan ollut turhaa. Erityisesti liike on auttanut juuri kadonneiden opiskelijoiden läheisiä, sillä ilman Ayotzinapaa heidän äänensä olisi todennäköisesti jäänyt nopeasti unholaan. Liike on myös luonut uskoa parempaan tulevaisuuteen. (Blanca & Crowlesmith 2014.) Lisäksi Ayotzinapa-liikehdintä on lisännyt sosiaalisten liikkeiden välistä yhteistyötä ympäri Meksikoa ja tuonut enemmän näkyvyyttä yhteiskunnallisille epäkohdille (Mallett-Outtrim 2016).

Tärkein askel taistelussa saavutettiin kuitenkin 4. kesäkuuta 2018, kun Meksikon liittovaltion tuomioistuin päätti, että totuuskomission on tutkittava 43 opiskelijan katoaminen uudelleen. Päätös uudesta tutkinnasta määrättiin tuomioistuimen havaitsemien väärinkäytösten vakavuuden vuoksi. (National Post 2018; WOLA 2018.) Tutkintaan on paljastunut liittyneen esimerkiksi laittomia pidätyksiä, fyysisten todisteiden puutteita ja tunnustusten hankkimista kiduttamalla (Melesio 2018). Komissio on tarkoitus muodostaa uhrien edustajista, kansallisesta ihmisoikeuskomissiosta ja liittovaltion syyttäjistä. Lisäksi myös kansainvälisten ja riippumattomien elinten osallisuutta tutkintaan on korostettu. (National Post 2018; WOLA 2018.) Peña Nieton hallitus on kuitenkin esittänyt lähes 200 oikeudellista toimea, joilla pyritään välttämään komission perustaminen. Se näyttää lopullisesti kääntäneensä selkänsä totuuden paljastamiselle. (Amnesty 2018c.)

Liittovaltion tuomioistuimen päätös määrätä uuden tutkintakomission perustaminen Ayotzinapa-tapaukselle on kuitenkin tärkeä esimerkkitapaus ja edistysaskel, joka saattaa tietyin edellytyksin saada aikaan merkittävän muutoksen tapaan, jolla Meksikon ihmisoikeusloukkaukset on tapana tutkia (Amnesty 2018a). Myös joulukuussa 2018 kautensa aloittanut Meksikon uusi presidentti Andrés Manuel López Obrador on sanonut, että hänen hallituksensa

tutkii kadonneiden opiskelijoiden tapauksen perinpohjaisesti ja totuutta pelkäämättä. Hän on luvannut, että oikeus toteutuu ja syylliset saavat vihdoin rangaistuksensa. (Knoll Solof 2018.) Huhtikuussa 2019 López Obradorin hallitus allekirjoitti myös Yhdistyneiden Kansakuntien kanssa yhteistyösopimuksen, jonka mukaan YK antaa teknistä apua ja neuvoja totuuskomission Ayotzinapa-tutkimuksissa (OHCHR 2019).

Eräs tärkeä yksittäinen etappi Ayotzinapa-tapaukselle ja myös itse liikkeelle on ollut lisäksi se, että helmikuussa 2019 tapauksesta julkaistiin suoratoistopalvelu Netflixissä kaksiosainen dokumenttisarja ”Ayotzinapa, El paso de la Tortuga”. Netflixillä on globaalisti yli 139 miljoonaa tilaajaa (MBN 2019), joten myös Ayotzinapa-liike on saanut dokumentin levityksen myötä merkittävästi lisää kansainvälistä näkyvyyttä.

1.2 Tutkimuksen tavoite ja tutkimuskysymykset

Mielenosoitusten lisäksi Ayotzinapa-liike on toiminut pääasiassa sosiaalisen median välityksellä. Tässä tutkimuksessa on tarkoitus tarkastella sosiaalisen median, ja tarkemmin ottaen Facebookin, roolia liikkeen organisoitumisessa ja poliittisessa protestoinnissa. Tutkimuksen kohteena on liikkeen seuraajamäärältään suurin Facebook-sivusto nimeltä Yo SI Soy Ayotzinapa, joka suoraan kääntäen tarkoittaa ”Kyllä, olen Ayotzinapa”. Aktiivisella sosiaalisen median toiminnalla ja tavoitteiden kehystämisellä on ollut tärkeä rooli liikkeen saavutuksissa. Tämän tutkielman tarkoituksena on selvittää, kuinka liike on kehystänyt tavoitteitaan ja toiminnan perusteluitaan Facebookissa, ja kuinka se on näin pyrkinyt mobilisoimaan ihmisiä. Lisäksi pyrin tarkastelemaan myös sitä, kuinka kehystykset ilmenevät suhteessa yhteiskunnalliseen kontekstiinsa.

Meksikossa on Translate Median (2017) mukaan noin 85 miljoonaa internetin käyttäjää, ja suurin osa käytöstä kohdistuu juuri sosiaalisiin verkostoihin ja erityisesti Facebookiin. Sosiaalisen verkostoitumisen sivustot edesauttavat yhteiskunnallisia muutoksia. Niistä on tullut tärkeitä työkaluja terrorin ja protestien seurannassa ja myös äärimmäisten tapahtumien ehkäisyssä. Tästä syystä onkin erittäin tärkeää tutkia sosiaalisen verkostoitumisen roolia radikaaleissa tapahtumissa. Ayotzinapa-rikos oli dramaattinen tapahtuma, joka on houkutellut hallitusten, lehdistön ja kolmannen sektorin huomiota maailmanlaajuisesti. (Camacho Vega 2016, 28–29.)

Vastaavanlaista tutkimusta Ayotzinapa-liikkeen itsensä tietoisesti tai tiedostamatta luomista toiminnan kehystyksistä sosiaalisen median kanavissa, ja eritoten Facebookissa ei ole vielä

tehty. Merkittävää valitussa näkökulmassa on erityisesti se, että nykypäivänä liikkeet organisoituvat yhä enemmän sosiaalisen median kautta ja toiminnan kehystäminen on erittäin tärkeää niiden mobilisaation onnistumiselle. Internet-pohjaisen ”Aktivismi 2.0: n” syntyminen Web 2.0: n rinnalle mahdollistaa kehystysnäkökulman ja yhteiskunnallisten liikkeiden teorioiden käyttämisen sen selittämisessä, miten sosiaalisissa verkostoissa organisoitu online-aktivismi saa aikaan offline-aktivismia (Harlow 2011, 227). Liikkeen resonanssin tarkastelu kehystämisen avulla voi paljastaa paljonkin siitä, miksi jotkin liikkeet onnistuvat saavuttamaan suuren liikehdinnän, kun toiset jäävät vähemmälle huomiolle (ks. Snow & Benford 1988).

Kehystämisen tarkastelusta tekee mielenkiintoista myös se, että Ayotzinapa-liikehdintä nähdään uudentyyppisenä vaihtoehtona poliittiselle osallistumiselle. Liikkeen katsotaan edustavan vastausta siihen sivilisaatiokriisiin, johon kapitalismi on yhteiskuntaa vetänyt. Ayotzinapa-protestoinnin myötä yhteiskunnallinen osallistuminen aktivoitui Meksikossa uudelleen. Merkittävää on lisäksi se, että liikkeen myötä kansallinen ja kansainvälinen lainvalvonta maassa on lisääntynyt, kuten myös uuden tutkinnan avaaminen tapaukselle osoittaa. (Islas 2017, 233–234.)

Kehysten tarkastelun lisäksi haluan tutkimuksellani tuoda tapausta ja sen taustalla vaikuttavia tekijöitä tunnetummiksi myös suomenkieliselle yleisölle. Aiheesta ei ole tehty suomeksi vielä lainkaan tutkimusta, joten myös sillä saralla kyseessä on eräänlainen pioneerityö. Muutoinkaan aihe ei ole ollut erityisen näkyvästi esillä suomalaisessa mediassa. Uutisten lisäksi aiheesta on julkaistu suomeksi vain muutama muu kirjoitus. Takku.netistä on löydettävissä suomennos Maggie Blancan ja Jeremy Crowlesmithin (2014) Roar Magazinella julkaistusta artikkelista “Ayotzinapa protests awaken Mexico from a nightmare”. Artikkelissa kerrotaan tiivistetysti mistä tapauksessa ja liikkeessä on kyse, sekä pohditaan niiden merkitystä meksikolaisen yhteiskunnan tulevaisuudelle. Myös Suomen Amnestyn (2015) sivuilta on löydettävissä muutamia aihetta sivuavia kirjoituksia. Lisäksi Latinalaisen Amerikan solidaarisuusverkoston (2014a; 2014b) sivuilla on julkaistu kaksi suomennosta meksikolaisten opiskelijoiden tekemistä Ayotzinapaan liittyvistä manifesteista.

Merkittävin aiheeseen liittyvä kontribuutio Suomessa on ollut vuoden 2015 huhtikuussa Helsingissä järjestetty EuroCaravana 43 -kiertueen keskustelutilaisuus ja solidaarisuusmielenosoitus. Vierailu kuului laajempaan Eurooppa-kiertueeseen, ja sen organisoivat ruohonjuu-

ritason yhteiskunnalliset liikkeet. Kiertueen tarkoituksena oli luoda kadonneiden opiskelijoiden läheisille koko Euroopan laajuinen tukifoorumi, jossa keskustella tapahtuneesta. Lisäksi kiertueen tavoitteena oli löytää kansainvälistä tukea ja suojelua opiskelijoiden oikeutta ajavalle kansalaisliikkeelle. (Kansan Uutiset 2015; Fingo 2015.)

Tärkeää aiheesta kirjoittaminen on myös siksi, että muiden maiden painostus nähdään ensiarvoisen tärkeänä, jotta Meksikon hallitus ei voi enää jatkossa käyttää väkivaltaisia keinojaan Ayotzinapa-liikkeen kaltaisten yhteiskuntakriittisten ryhmittymien tukahduttamiseen. Haitat taloudellisille intresseille tekevät maan todistetusti herkäksi kansainväliselle painostukselle, mikä nähtiin erityisesti zapatistien kamppailuissa 1990-luvulla. (Blanca & Crowlesmith 2014.) Joidenkin aktivistien, kuten Román Hernándezin, mukaan Meksikon kanssa tehtävän taloudellisen yhteistoiminnan ehtona tulisikin pitää ihmisoikeuksien toteutumista (Tuukkanen 2015).

1.3 Tutkimuksen rakenne

Seuraavassa luvussa kerron Ayotzinapa-liikkeen yhteiskunnallisesta kontekstista. Liikkeen toiminnan ymmärtämiseksi on tärkeää tietää, millainen sosiaalinen ja poliittinen ilmapiiri sen taustalla vaikuttaa. Kuvailen niitä meksikolaisen yhteiskuntajärjestelmän vallitsevia piirteitä, joiden katson olevan merkittäviä Ayotzinapa-liikehdinnän kannalta. Luvussa kolme kuvailen aiheeseen liittyvää aiempaa tutkimusta ja erittelen sitä, mitä uutta oma tutkimukseni aiheen käsittelyyn tuo, ja miksi sitä voi pitää merkittävänä lisänä tutkimuskirjallisuudessa. Luvussa neljä avaan tutkielmani teoreettisia lähtökohtia. Esittelen tutkimustani ohjaavan liiketutkimuksen yleisen teoreettisen viitekehyksen sekä analyysissa käyttämäni käsitteistön. Keskityn erityisesti kehystämisen eri aspektien määrittelyyn. Lisäksi kuvailen sosiaalista mediaa yhteiskunnallisten liikkeiden yhteydessä sekä sen erityispiirteitä Meksikossa.

Luvussa viisi esittelen tarkemmin tutkimukseni tavoitteen, tutkimuskysymykseni, aineistoni sekä käyttämäni metodin. Luvussa kuusi esittelen Ayotzinapa-liikkeen kollektiivisen toiminnan kehykset Facebookissa, sekä kehysten diagnoosin, prognoosin ja motivaatiotekijät. Kehysanalyysia hyödyntäen olen paikantanut liikkeen Facebook-organisoitumisesta kuusi erilaista tapaa jäsentää liikkeen toiminnan tavoitteita ja perusteluja. Luvussa seitsemän kokoan tutkielmani keskeiset tulokset ja teen havaintojeni pohjalta johtopäätöksiä. Luvussa kahdeksan laajennan näkökulmaani ja pohdin Ayotzinapa-liikkeen suhdetta aiempaan tutkimuskirjallisuuteen sekä yhteiskunnalliseen kontekstiinsa.

2. LIIKKEEN YHTEISKUNNALLINEN KONTEKSTI

Meksikon talous on melko vakaa ja hyvinvoiva, ja maa onkin taloudellisesti yksi maailman varakkaimmista valtioista. Tämä menestys ei kuitenkaan näy lisääntyneinä työpaikkoina eikä tavallisten ihmisten elintason kohentumisena. (Laaksonen 2014a.) Tuloerot ovat valtavat. Eliitti vaurastuu entisestään, ja samalla lähes puolet kansasta kamppailee yhä köyhyydessä. (Globalis 2016.) Tämä epätasa-arvoinen kehitys on johtanut ilmeiseen demokratiavajeeseen, ja rajuimpien arvioiden mukaan Meksikossa on jo vallalla mediaa kontrolloiva peitelty diktatuuri (Laaksonen 2014a). Vuosikymmenten ajan Meksikossa on myös normalisoitu asioita, joita olisi täysin mahdotonta hyväksyä monissa muissa maailman maissa. Kidutus, katoamiset, järjestäytynyt rikollisuus, alkuperäiskansojen riisto, mediasensuuri ja korruptio korkeimmilla politiikan tasoilla ovat Meksikossa yleisiä ongelmia. (Hechenberger 2015, 22.) Amnestyn (2015) mukaan vakavia ihmisoikeusloukkauksia tapahtuu maassa jatkuvasti, ja yleensä ne jäävät rankaisematta. Ayotzinapa-liike näyttääkin ilmentävän valitettavan osuvasti sitä Meksikoa vuosikausia piinannutta tautia, joka näkyy sortona, korruptiona ja rankaisemattomuuden kulttuurina (Blanca & Crowlesmith 2014).

2.1 Väkivalta, sorto ja korruptio

Ayotzinapa-rikos on vain yksi esimerkki siitä äärimmäisestä väkivallasta, joka on vaivannut Meksikoa jo vuosia. Turvallisuustilanne on järjestäytyneen rikollisuuden vuoksi heikko eri puolilla maata. Vakavia ongelmia aiheuttavat erityisesti huumekauppa ja siihen liittyvät väkivaltaisuudet ja korruptiokytkökset. Toisiaan vastaan kamppailevilla huumekartelleilla on merkittävästi sekä paikallista että kansallisen tason valtaa. (Globalis 2016.) Myös vuonna 2006 aloitettu taistelu huumeiden salakuljetusta ja -kauppaa vastaan on lisännyt väkivaltaisuuksia. Maassa on tapahtunut arviolta yli 200 000 huumesotiin liittyvää murhaa ja katoamista sen jälkeen, kun huumesota aloitettiin. (YLE 2017.) Huumeiden vastaisen sodan aloittamisen jälkeen Meksiko on pudonnut myös lähes 50 pykälää alemmas International Peace Indexissä (Journalistiliitto 2015).

Huumeiden vastaisen sodan myötä myös aktivistien ja toimittajien turvallisuus on heikentynyt Meksikossa merkittävästi. Heitä on murhattu, kadonnut ja kidutettu. Toimittajat ja aktivistit eivät Meksikossa päädy uhreiksi sattumalta, vaan heistä on tullut rikollisten kohderyhmää. Heitä on murhattu nimenomaan työnsä vuoksi. Yleensä syynä on viranomaisten ja kartellien välisiä kytköksiä käsittelevien asioiden tutkiminen tai julkaiseminen. Väkivallan

uhalla toimittajia vaaditaan lopettamaan huumesodasta kirjoittaminen. (Leskinen 2014, 336–338.) Sananvapaus kaventuu ja turvattomuusongelmat kasvavat entisestään, kun valtio ei pysty tarjoamaan suojaa toimittajille (Journalistiliitto 2015).

YK:n ja ihmisoikeusjärjestöjen selontekojen mukaan katoamisia ja kidutusta tapahtuu Meksikossa laajalti. Meksikon hallitus on kuitenkin sitkeästi vastustanut aiheesta tehtyjä raportteja. Tlachinollan-ihmisoikeusjärjestön edustaja Román Hernándezin mukaan faktojen kieltäminen on ollut presidentti Peña Nieton hallituksen toimintaa leimaava piirre myös yleisesti ottaen. Hänen mukaansa Ayotzinapan tragedia ilmentää Meksikon todellisia kasvoja, vaikka Peña Nieton hallitus ei sitä koskaan ole halunnut tunnustaa. (Tuukkanen 2015.)

Myös korruptiolla on pitkä ja tunnettu historiansa Meksikossa. Se on niin syvällä meksikolaisessa ajattelutavassa, että sitä voi kutsua jopa endeemiseksi ilmiöksi (Ramírez 2015, 38). Transparency Internationalin vuoden 2018 korruptioindeksin mukaan Meksiko on maavertailussa sijalla 138/180. Huomionarvoista on myös se, että kahdessa vuodessa Meksiko on pudonnut listalla 15 askelta alemmas. (Transparency International 2018.) Korruptio on läsnä kaikilla yhteiskunnan osa-alueilla, ulottuen myös poliisiin ja jopa oikeuslaitokseen (Sirèn 2014). Se ei myöskään rajoitu vain määrättyihin yksilöihin, vaan julkisen vallan piittaamattomuus näyttää muuttaneen koko valtion yhdeksi suureksi korruptiopesäkkeeksi (Laaksonen 2014a).

Meksikossa ilmeneekin Transparency Internationalin mukaan ”suurta korruptiota”, mikä tarkoittaa korkean tason vallan väärinkäyttöä, joka hyödyttää harvoja monien kustannuksella. Jäädessään usein rankaisematta, siitä seuraa lisäksi vakavaa ja laajaa haittaa koko yhteiskunnalle. (Estevez 2016.) Yleisen käsityksen mukaan juuri poliitikot ja julkiset virkamiehet ovat suurin korruption lähde Meksikossa (Morris & Klesner 2010). Myös vuosina 2012–2018 presidenttinä toiminutta Enrique Peña Nietoa on syytetty useista korruptiotapauksista (ks. esim. Telesur 2018b; Ahmed 2018).

Köyhyydestä kärsivälle kansanosalle ero huumekauppiaiden ja syvästi korruptoituneen hallinnon välillä on lähes olematon (Sirèn 2014). Siitä, missä määrin virkamiehet ovat huumekartellien toimiin sotkeutuneet, ihmisoikeusjärjestöillä ei ole tarkkaa tietoa (Leskinen 2014, 337). Varmaa on kuitenkin, että sitä tapahtuu. Vuonna 2015 Meksikon suurin huumepomo Joaquín ”El Chapo” Guzmán pakeni Mexico Cityn erityisturvallisuuden vankilasta, mikä oli jo toinen kerta, kun hän onnistui ostamaan vapautensa lahjusten avulla. Hänet kuitenkin van-

gittiin uudelleen vuoden 2016 tammikuussa. (Estevez 2016.) Korruptio ja huumeet ovat vahvasti kytköksissä toisiinsa erityisesti niillä alueilla, joilla epärehellisyydestä on tullut elämäntapa (Ramírez 2015, 38). Ongelman laajuudesta kertoo jotain myös se, että kartellien toiminta on hiljaa hyväksyttyä suuressa osassa meksikolaista yhteiskuntaa (Sirèn 2014).

Meksikon historiassa on käyty myös useita sissisotia ja verisiä vallankumouksia. 60- ja 70-luvun niin kutsuttu Dirty War aiheutti monia vastakkainasetteluja armeijan sekä vasemmistolaisten opiskelijoiden ja sissiryhmien välillä. Keskiössä oli protestointi 70-vuotista autoritaarista PRI-puoluejärjestelmää vastaan. Dirty Warin merkittävin tapahtuma oli Tlatelolcon vuoden 1968 joukkomurha, jossa poliisi ja armeija hyökkäsivät rauhanomaista mielenosoitusta järjestänyttä opiskelijaliikettä vastaan. Surmansa sai noin 300–500 opiskelijaa, ja yli 1000 ihmistä pidätettiin mielivaltaisesti. Tlatelolcon verilöylystä tuli symboli sille valtavalle sorrolle ja poliittiselle väkivallalle, jota meksikolaiset joutuvat maassaan kohtaamaan. (Hechenberger 2015, 22.)

2.2 Rankaisemattomuuden kulttuuri

Meksikossa vallitsee myös rankaisemattomuuden kulttuuri. Ihmisoikeusloukkaukset jäävät usein tutkimatta, eikä syyllisiä rankaista. Oikeusjärjestelmä on tehoton, sillä oikeudenkäynnit ovat usein poliittisesti värittyneitä ja tuomiot vailla selkeitä perusteita. (Amnesty 2013; 2014.) Vuosien 2010 ja 2013 välisenä aikana Meksikon kansalliselle ihmisoikeuskomissiolle raportoitiin yhteensä 7164 kidutusepäilyä. Yhdestäkään niistä ei ole langetettu tuomiota. Myös poliisien ja sotilaiden toteuttama kidutus on valitettavan yleistä, ja rankaisemattomuuden kulttuurin kukoistaessa valtionhallinto on käytännössä katsoen antanut sille hiljaisen siunauksensa. (Tuukkanen 2015.) Hallituksen solmimat sopimukset puolisotilaallisten ryhmien kanssa näyttävätkin olevan kestävämpiä kuin mitkään muut sen sopimuksista (Korhonen 2017).

Amnesty on tietoinen useista ihmisoikeusaktivisteihin kohdistuneista hyökkäyksistä ja murhista, joiden syyllisiä ei ole koskaan tuomittu (Amnesty 2013; 2014). Rikoksia, jotka kohdistuvat aktivisteihin tai toimittajiin ei juuri koskaan tutkita kunnolla. Harvoin ne päätyvät myöskään oikeuteen asti. (Journalistiliitto 2015.) Myös vuonna 2010 Meksikon Oaxacassa murhatun suomalaisaktivisti Jyri Jaakkolan kuolema on edelleen selvittämättä. Jaakkola sai surmansa, kun aseellinen ryhmittymä iski humanitaarista saattuetta vastaan. Amnesty ja Jaakkolan omaiset ovat jo vuosia vaatineet Meksikon hallintoa selvittämään tapauksen ja

saattamaan syylliset oikeuteen, mutta toistaiseksi asiassa ei ole juuri tapahtunut edistystä. (Tuukkanen 2015.)

Jaakkolan kaltaisten ihmisoikeusaktivistien murhiin ja Ayotzinapa-tragediaan kietoutuvatkin pitkälti samat tekijät; molemmissa taustalla on rankaisemattomuuden kulttuuri ja viranomaiskytkökset järjestäytyneeseen rikollisuuteen (Tuukkanen 2015). Väkivallan uhka ja rankaisemattomuuden kulttuuri kaventavat ihmisoikeusaktivistien ja journalistien mahdollisuuksia työskennellä asioiden parantamiseksi. Lisäksi kriisijournalismin ja aktivismin luonne muuttuu tällaisen väkivallan ja sen uhan seurauksena. Tiedotusvälineet eivät kykene seuraamaan kriisiyhteiskuntien tapahtumia entiseen malliin. Kun mediaa ei ole kriisialueilla, hankaloituu myös yleinen kriisien luonteen ja syiden ymmärrys. (Leskinen 2014, 338.)

2.3 Median puolueellisuus ja #YoSoy132-liike

Jo useiden vuosien ajan korruptiota on osittain peitelty Meksikossa erityisesti perinteisten tiedotusvälineiden, kuten sanomalehtien, television ja radion toimesta. Tiedotusvälineet tarjoavat huonoa näkyvyyttä korruptiouutisille, vääristelevät tosiasioita ja pahimmillaan julkaisevat täysin valheellista tietoa. (Ramírez 2015, 42.) Median ja vallan suhde onkin yksi Meksikon vakavimmista ongelmista (Ahmed 2017). Kun tiedotusvälineiden vapaus heikkenee, heikkenevät samalla myös koko väestön oikeudet (Leskinen 2014, 338).

Joukkotiedotusvälineet sekä niiden kehittyminen ovat olleet Meksikossa, kuten Latinalaisessa Amerikassa yleensäkin, vahvasti kytköksissä alueen taloudelliseen, poliittiseen ja kulttuuriseen systeemiin (Leskinen 2014, 330). Hallitukset ja talouseliitit toimittavat median portinvartijan virkaa, ja tiedotusvälineet ovat näin omalta osaltaan säilyttäneet oligarkian ja autoritaarisuuden tradition (Leskinen 2014, 332). Perinteiset mediayritykset omaavat tiedollista valtaa, jonka avulla niiden on mahdollista manipuloida uutisia tiettyjen poliittisten ja taloudellisten etujen tai intressien mukaisesti (Ramírez 2015, 42).

Sen lisäksi että tiedotusvälineet Meksikossa ovat perinteisesti vahvasti politisoituneita, ne ovat yleensä myös suoraan kytkeytyneet maan hallituksiin. Esimerkiksi valtiollinen tv-kanava on usein vallassa olevan hallituksen puolestapuhuja. (ks. Leskinen 2014, 332.) Meksikossa yli puoli vuosisataa johtavana puolueena ollut Institutionaalinen vallankumouspuolue PRI (Partido Revolucionario Institucional) piti aikanaan mediaa tiukasti kontrollissaan. Lehdistönvapaus alkoi kohentua vasta 1990-luvun lopulla PRI:n aseman heikentyessä ja zapatistien ravistellessa yhteiskuntaa. (Leskinen 2014, 332, 337.) Median manipulointia tapahtuu kuitenkin paljon edelleen. Presidentti Enrique Peña Nieton hallitus kulutti satoja miljoonia

dollareita vuodessa mainostukseen, jota monet toimittajat ovat kutsuneet presidentin brändäysliikkeeksi. Tällainen liike kykenee tukahduttamaan tutkivaa journalismia, ohjailemaan lööppejä ja uhkailemaan niitä medioita, jotka eivät omaksu sen näkemyksiä. (Ahmed 2017.)

Ayotzinapaa edeltävä kuohunta oli vuoden 2012 presidentinvaalien aikaan alkunsa saanut opiskelijaliike nimeltä #YoSoy132 (#IAm132) (Blanca & Crowlesmith 2014). #YoSoy132 syntyi laajasta yhteiskunnallisesta tyytymättömyydestä, ja vastauksena Meksikossa koettuihin epäoikeudenmukaisuuksiin sosiaalisissa, poliittisissa ja taloudellisissa olosuhteissa. Presidentinvaalikampanjansa aikana toukokuussa 2012 Enrique Peña Nieto vieraili Iberoamericanan yksityisessä yliopistossa, jonka ”eliittiperheiden” lapsilta hän odotti saavansa tukea. Vierailu johti kuitenkin opiskelijoiden protestointiin ja Peña Nieton pakenemiseen paikalta. Tapahtuma eskaloitui, kun opiskelijat vaativat selitystä väkivaltaisuuksille, jotka tapahtuivat Peña Nieton ollessa Mexicon osavaltion kuvernöörinä vuonna 2006. (YoSoy132 2012.)

Media sivuutti tapahtuman uutisoinnissaan protestoinnin täysin ja Peña Nieton edustama PRI-puolue väitti, että protestoijat eivät olleet oikeita opiskelijoita, vaan vasemmiston värväämiä häiriköitä. Reaktiona tähän 131 Iberoamericanan opiskelijaa loivat Youtube-videon, jossa he ilmoittivat protestoineensa vapaasti ja laillisesti, ja todistivat olevansa opiskelijoita. Nimi Yo Soy 132 syntyi, kun muut alkoivat solidaarisuuden osoituksesta twiitata olevansa ”132. opiskelija”. #YoSoy132-liikehdintää on kuvattu Arabikevääseen viivaten ”Meksikon kevääksi”. (YoSoy132 2012.) Vaatimuslistalla oli erityisesti median demokratisointi, sillä vuoden 2012 presidentinvaalien aikaisen uutisoinnin katsottiin tukeneen presidentti Enrique Peña Nieton kampanjaa (Blanca & Crowlesmith 2014). Liike pyrkii luomaan Meksikosta aidosti demokraattisen valtion. Se puolustaa demokraattista vaaliprosessia ja kaikkien kansalaisten oikeutta saada puolueettomia tietoja tiedotusvälineiltä. (YoSoy132 2012.)

Tiedotusvälineitä rajoittavan hallinnon myötä meksikolaiset ovat pyrkineet etsimään vaihtoehtoisia informaation lähteitä, ja aktivistit ja akateemikot lukevat nykyään enimmäkseen itsenäistä tai muiden aktivistien mediaa. Suurin osa kansalaisista elää kuitenkin edelleen hyvin erilaisessa uutisympäristössä seuraten lähinnä valtavirtamediaa. (Trere & Pleyers 2015.) Tämä on mahdollistanut esimerkiksi sen, että Meksikon hallitseva puolue PRI on skandaaleista huolimatta saanut edelleen miljoonia ääniä ja menestynyt vaaleissa jo vuosikymmeniä.

Vaikka toimittajat ovat Meksikossa yleensä hyvin koulutettuja ja tietoisia demokratian ja sananvapauden merkityksestä, ovat jotkut heistä kuitenkin valitettavan alttiita lahjonnalle ja kiristykselle (Leskinen 2014, 332). Lisäksi joitakin erittäin suosittuja toimittajia on erotettu

työpaikastaan sen jälkeen, kun he ovat kirjoituksissaan kyseenalaistaneet hallituksen toimintaa (Hechenberger 2015). Yli kaksi kolmasosaa meksikolaisista toimittajista sanoo sensuroivansa itseään sekä mainostajien painostuksesta ja vaikutuksesta yritykseen, että myös välttääkseen kuoleman (Ahmed 2017). Vapaata ja puolueetonta tiedonvälitystä uhkaa Meksikossa erityisesti se, että journalistit eivät enää halua raportoida tietyiltä alueilta, sillä pelkona on joutua koston kohteeksi (Journalistiliitto 2015).

Meksiko on yksi turvattomimmista maista toimittajille, sillä valtiolla ei ole tarjota heille minkäänlaista suojeluohjelmaa. Näin ollen monet meksikolaislehdet ovatkin vähentäneet huumesodasta kertovaa uutisointia. Huumekartellien kyky vahtia ja rajoittaa tiedotusvälineitä heikentää luonnollisesti lehdistönvapautta sekä hankaloittaa toimittajien työtä. (Leskinen 2014, 336–337.) Kriisitapauksissa, kuten Ayotzinapassa, erityisen tärkeään rooliin nousevatkin valtiosta riippumattomien järjestöjen raportit, koska niitä pidetään laillisina ja puolueettomina. Ne ovat usein lisäksi ainoa luotettava lähde myös niille kansainvälisille toimijoille, joilla on valtaa puuttua asiaan. (Hechenberger 2015.)

2.4 Zapatismi

Kuten Ayotzinapa-liikkeen kannattajat, myös Zapatisti-liikkeen edustajat pitävät Meksikon hallintoa läpeensä korruptoituneena, ja ovat jo vuosikymmenien ajan taistelleet oikeudenmukaisemman yhteiskunnan puolesta. Ayotzinapa-liikkeen tapaan myös zapatistien liikehdinnässä internetillä ja sosiaalisella medialla on ollut suuri rooli. Ayotzinapa-liikkeen ymmärtämisen kannalta onkin tärkeää tietää myös zapatistoista.

Meksikolaisten zapatistien liikehdintä alkoi 90-luvulla paikallisena kapinana Etelä-Meksikon sademetsässä. Kamppailua käytiin Chiapasin alkuperäiskansojen oikeuksista ja autonomiasta. Nopeasti kasvavan, maailmanlaajuisen verkon ansiosta liikehdintä nousi valtavaan julkisuuteen ja onnistui yhdistymään useisiin muihin paikallisiin ja kansainvälisiin kamppailuihin uusliberalistista globalisaatiota vastaan. (Van Laer & Van Aelst 2009, 230.)

Zapatisti-liike on ollut maailmanlaajuisesti ensimmäisiä sosiaalisia liikkeitä, jonka toimintaa ovat määrittäneet visiot niin alkuperäiskansojen oikeuksista, resurssien uudelleen allokoinnista kuin toisenlaisesta globalisaatiosta (Ranta 2015, 276). Zapatistit julistivat kapinansa kuitenkin erityisesti Meksikon korruptoitunutta hallitusta ja armeijaa vastaan, sekä jo siirtomaavallan aikaan alkanutta rasismia, kansanmurhaa, laiminlyöntiä ja riistoa kohtaan

(Khasnabish 2010, 1). Zapatisti-kamppailun ydin on ollut vaatia takaisin ihmisarvoa ja mahdollisuutta vapaampaan, oikeudenmukaisempaan ja demokraattisempaan tulevaisuuteen (Khasnabish 2010, 199).

Zapatisti-liike tuli tunnetuiksi edelläkävijänä myös uuden verkkomedian käytössä. Liike jakoi vuonna 1994 tiedotteensa itse internetiin, mikä oli verrattain edistyksellistä, kun otetaan huomioon, että ensimmäinen verkkoselain oli tullut julkiseen käyttöön vasta vuotta aiemmin. (Aronen 2014.) Zapatisti-liike oli monessa mielessä ensimmäinen liike, joka alkoi käyttää internetiä protestoinnin aseena. Se toimi pioneerina uudenlaisen ”sosiaalisen verkkosodan” luomisessa, jossa tietojen hallussapito ja jakelu muodostivat uudenlaisen taisteluareenan. (Ronfeldt, Arquilla & Fuller 1999.) Tietotekniikka mahdollisti myös erilaisten konferenssien perustamisen zapatistien ja vastaavien kaukaisempien sosiaalisten liikkeiden välillä (Ramírez 2018, 7). Internet on ollut myös ratkaisevassa roolissa zapatistien protestoinnin ja solidaarisuuden levittämisessä maailmanlaajuisesti (Van Laer & Van Aelst 2009, 230).

Ilman zapatistoja poliittinen maisema sekä Meksikossa että myös muualla maailmassa näyttäisi erittäin todennäköisesti hyvin toisenlaiselta (Khasnabish 2010, 3). Zapatistien jalanjäljissä myös Ayotzinapa-liike on pyrkinyt puuttumaan meksikolaista yhteiskuntaa vaivaaviin ongelmiin. Zapatistit ovatkin ottaneet Ayotzinapa-liikkeen siipiensä suojaan ja yhdistäneet sen kapitalismin vastaiseen kamppailuunsa niin Meksikossa kuin kansainvälisesti. Zapatistien ja Ayotzinapa-aktivistien välisen yhteistyön lisääntyminen on merkki tärkeästä kehityksestä Meksikon protestiliikehdinnässä. (Walker 2015.)

3. KIRJALLISUUSKATSAUS

Ayotzinapa-liikettä on tutkittu useasta eri näkökulmasta ja tutkimusta löytyy sekä englanniksi että espanjaksi. Suurin osa tutkimuskirjallisuudesta keskittyy liikehdinnän yleiseen kuvaamiseen tietyn vaikutuskanavan tarkastelun sijaan. Tässä kirjallisuuskatsauksessa esittelen oman tutkimukseni kannalta merkittävimmät sosiaaliseen mediaan ja liikkeen kehystykseen liittyvät aikaisemmat tutkimukset, ja kartoitan mitä aiheeseeni viittaavaa on jo tutkittu ja mitä puolestaan ei. Pyrin myös jäsentämään sitä, mitä oman tutkimukseni on tarkoitus tuoda aihetta käsittelevälle tutkimuskentälle ja millaisia aukkoja se pyrkii täyttämään.

Monessa Ayotzinapa-liikettä käsittelevässä tutkimuksessa kiinnostuksen kohteena on ollut sosiaalisen median rooli protestitapauksissa. Esimerkiksi Camacho Vegan (2016) tutkimuksessa “Twitter and Blogs in Social Movements: Ayotzinapa around the World” on selvitetty Twitterin ja blogien roolia Ayotzinapa-tapauksen yhteydessä sekä pyritty selvittämään kuinka sosiaalinen verkostoituminen ja blogikirjoittaminen vaikuttavat terroritapauksiin, muuttaen ne protesti- ja aktivismitapauksiksi. Tutkimustulosten mukaan Twitter ja blogisivustot ovat edesauttaneet Ayotzinapa-terroritapahtuman julkituomista globaalille yleisölle. Erityisesti blogit näyttävät olevan tärkeä kanava terroritapahtumien uutisoinnissa. Twitter näyttää kuitenkin olevan tehokkaampi kanava protestointitapahtumien organisoimisessa ja kansalaistoiminnan mahdollistamisessa, ja sillä onkin keskeinen rooli uutistapahtumien muuttamisessa mediatapahtumiksi.

Gerardo Ramírezin ja Amy Metcalfen (2017) tutkimuksessa “Hashtivism as public discourse: Exploring online student activism in response to state violence and forced disappearances in Mexico” käsitteellistetään sosiaalisen median sivustot virtuaalisina julkisina tiloina ja käytetään kriittistä visuaalista diskurssianalyysiä "hashtivismin", eli hashtagien kautta tapahtuvan verkkoaktivismin tutkimuksessa. “Hashtivismia” tarkastellaan tutkimuksessa Ayotzinapa-liikkeen Twitter-organisoitumisen yhteydessä, ja keskiössä on opiskelijoiden verkkoaktivismin rooli vastauksena valtion väkivallalle ja katoamisille. Tarkastelun kohteena ovat liikkeen julkaisemat kuvat ja tekstit. Analyysi paljastaa laajaa solidaarisuuden ja tuen ilmausta kadonneille opiskelijoille, sekä skeptisyyttä Meksikon hallituksen tekemää tutkimusta ja ”virallisia” tuloksia kohtaan. Lisäksi tutkimuksen mukaan sosiaalisen median toimijat yhdistävät tapauksen opiskelijaliikkeiden tukahduttamisen historiaan ja tulkitsevat sen yhtenä valtioväkivallan ilmentymänä. Analyysi paljastaa myös, että läsnä on myös joi-

takin erimielisiä ääniä, jotka vähättelevät tai eivät hyväksy oikeutta vaativaa, vandalismiksi luonnehtimaansa, opiskelijaliikettä.

Joissakin tutkimuksissa mielenkiinnon kohteena on ollut erityisesti tiedotusvälineiden erot Ayotzinapa-tapauksen kehystyksessä. Summer Harlow'n (2017) artikkelissa "Protest Paradigm in Multimedia: Social Media Sharing of Coverage About the Crime of Ayotzinapa, Mexico" tarkasteltiin joukkotiedotusvälineiden raportoinnin ja yleisön sosiaalisen median tykkäys-, jakamis- ja kommentointikäytäntöjen suhdetta, jotta saataisiin syvällisempi näkemys protestiparadigman digitaalisesta olemassaolosta. Tutkimus tarkastelee vuoden 2014 Ayotzinapa-protesteihin liittyviä multimediaelementtejä, vertaillen yleisön Facebook- ja Twitter-vuorovaikutusta sisältöihin, jotka on julkaistu englannin- ja espanjankielisissä verkko- tai perinteisissä tiedotusvälineissä. Tutkimuksen tulokset osoittavat, että sosiaalisissa medioissa jaetut protesteihin liittyvät multimediasisällöt eivät välttämättä noudata protestiparadigmaa samalla tavoin kuin perinteiset teksteihin perustuvat tarinat. Lisäksi tutkimus osoittaa, että sosiaalisen median käyttäjät kannattavat usein legitiimimpää mielenosoittajien kuvausta kuin mitä valtavirtamedia tyypillisesti tarjoaa.

María Meneses ja María Castillo-González (2018) ovat vertailleet kansalaisyhteiskunnan ja liittovaltion hallituksen kerrontaa Ayotzinapa-tapauksesta YouTubessa ja Twitterissä teoksessaan "Digital Storytelling and the Dispute over Representation in the Ayotzinapa Case". Analyysissaan he ovat keskittyneet erityisesti Ayotzinapa-tapauksen määrittelyyn liittyviin kulttuurisiin merkityksiin, erimielisyyksiin sekä kamppailuun diskursiivisesta vallasta. Tutkimuksen mukaan liittovaltion hallituksen narratiivi tapahtuneesta on epävakaa, kun taas kansalaisyhteiskunnan ryhmien kerronta sisältää oikeudenmukaisuutta koskevan vaatimuksen, jossa syylliseksi osapuoleksi nähdään ainoastaan Meksikon valtio. Hallituksen kerronta taas vaihtelee tapauksen eristämisestä huumekaupan ympäröimästä köyhästä yhteisöstä ja protestin kriminalisoimisesta ilmeiseen sovitteluun kaduilla ja sosiaalisessa mediassa vallitsevien äänekkäiden protestivaatimusten kanssa. Menesesin ja Castillo-Gonzálezin tutkimus tukee hypoteesia, jonka mukaan transmedia-kertomukset omaavat strategista kykyä painostaa päätöksentekijöitä toimimaan. Tutkijoiden päätelmänä on kuitenkin se, että potentiaalistaan huolimatta globaalissa sosiaalisessa verkostossa leviävät narratiivit eivät itsessään onnistu aikaansaamaan yhteiskunnallista muutosta.

Danielle Kilgo, Summer Harlow, Victor García-Perdomo & Ramón Salaverría (2018) ovat tarkastelleet teoksessaan ”From #Ferguson to #Ayotzinapa: Analyzing Differences in Domestic and Foreign Protest News Shared on Social Media” sitä, kuinka yhdysvaltalainen digimedia on käsitellyt ja kehystänyt Ayotzinapaan liittyviä koti- ja ulkomaan protesteja. Protestien paradigma -kirjallisuuteen perustuvat sisällönanalyysitulokset osoittavat, että Facebookissa ja Twitterissä ilmestyneet uutisartikkelit korostivat legitimoituja kehyksiä enemmän ulkomaisten protestien kuin kotimaisten protestien tapauksessa. Ulkomaiset protestit kehystettiin enemmän spektaakkeleina kuin kotimaiset protestit, joita kuvattiin useammin vastakkainasettelun kautta. Digitaalisen syntyperän omaavat uutistoimistot tuottivat sisältöä, joka poikkesi odotetuista paradigmaattisista normeista eniten.

Kehystämistä on jonkin verran tarkasteltu myös Ayotzinapa-tapaukseen liittyvässä sanomalehtikirjoittelussa. Artikkelissa “Ayotzinapa in the Mexican Press: Between a State Crime and a Mafia's Grudge Match” Jorge Calles-Santillana (2016) on tarkastellut diskurssianalyysin avulla sitä, millä tavoin Ayotzinapa-rikosta on kehystetty meksikolaisessa lehdistössä. Useisiin sosiologisiin teoretisointeihin (mm. Jeffrey Alexanderin kulttuurisosiologia, Anthony Giddensin rakenteistumisteoria ja kehysteoriat) perustuen tapahtuman rakentumista analysoidaan kahdessa Meksikon tärkeimmistä sanomalehdistä; Excélsion ja La Jornada. Tutkimuksessa tarkastellaan tapahtumia, jotka olivat vedenjakajia hyökkäyksen tutkimisessa sekä analysoidaan uutisjulkaisuja, tapahtumien visuaalista representaatiota ja resursseja, joita lehdet käyttivät rakentaessaan tapahtuman merkityksiä ja esityksiä. Tulosten mukaan kansallisiin turvallisuuskysymyksiin keskittynyt Excélsion-lehti on Ayotzinapa-uutisointeineen lähellä hallituksen ”virallista” versiota hyökkäyksestä. La Jornada taas on identifioitunut vasemmistolaisten, Peña Nieton hallitusta vastustavien, puolueiden lehdeksi, mikä puolestaan näkyy vahvasti sen tulkinnassa tapahtumien kulusta.

“Transnationalization of Local Protest Movements: A Case Study of the Ayotzinapa Movement in Mexico” -tutkimuksessaan Estefanie Hechenberger (2015) luonnehtii Ayotzinapa-tapauksen perusteella paikallisten protestiliikkeiden ylikansallistumista, ja paikantaa kehystämisen yhdeksi keskeisimmistä tekijöistä prosessin mahdollistamisessa. Hechenberger yksilöi ne tekijät, jotka helpottavat ylikansallistumisprosessin onnistumista, ja tutkii kotimaisten mielenosoittajien liikkeellepanevia strategioita, kansainvälisestä yhteisöstä saatua vastausta ja motivaatioita osallistua kollektiiviseen toimintaan. Tutkimuksessaan Hechenberger määrittelee kolme keskeistä osa-aluetta, jotka ovat valtioiden rajat ylittävän prosessin tehok-

kuuden kannalta ratkaisevia Ayotzinapa-liikkeessä. Tärkeää on ihmisoikeuksien ympäröimän tapauksen moninaisuuden kehystäminen, joka resonoi laajalti väestön kanssa ympäri maailmaa. Lisäksi tehokkuutta lisäävät poliittisten mahdollisuuksien tunnustaminen ja käyttö sekä aiemmista meksikolaisista liikkeistä kertynyt laaja-alainen edustuksen verkosto.

Anna María Fernández Poncela (2015) on tarkastellut teoksessaan “Una mirada social general sobre el movimiento por Ayotzinapa” Ayotzinapa-liikkeen ominaisuuksia ja tavoitteita, sekä siihen liittyviä mielipiteitä ja arvioita kansalaisten näkökulmista. Tutkimukseen on haastateltu sekä liikkeeseen osallistuvia, että osallistumattomia meksikolaisia nuoria. Fernández Poncelan mukaan tulokset heijastavat laajaa positiivista arvostusta liikkeelle. Liikkeeseen osallistuvien haastateltujen nuorten mukaan Ayotzinapa on ”kansalaisliike, joka sai alkunsa 43 opiskelijan katoamisesta, osoituksena hallituksen epäoikeudenmukaisuudelle ja sorrolle”. Tutkimuksen mukaan liikkeelle on määritelty kuitenkin useita erilaisia tavoitteita kuten ”oikeudellisen tasa-arvon vaatiminen”, ”43 opiskelijan palauttaminen elossa”, ”väkivallan loppuminen”, ”huumevaltion rankaisemattomuuden kitkeminen”, ”poliittisen reformin vaatiminen”, ”Meksikon presidentin eroaminen” ja ”sosiaalinen oikeudenmukaisuus”.

David Ramírez (2018) on vertaillut artikkelissaan ”The evolution of digital activism in Mexico: A story of two movements "EZLN" and "43 Ayotzinapa" zapatistien ja Ayotzinapa-liikkeen poliittisia näkemyksiä sekä käytettyjä taktiikoita ja teknologian roolia diskurssien rakentamisessa. Liikkeitä on tarkasteltu vertailevan analyysin avulla hyödyntäen akateemista kirjallisuutta ja aktivistien tuottamaa materiaalia. Tutkimuksen mukaan liikkeitä on yhdistänyt erityisesti se, että ne molemmat ovat käyttäneet laajasti informaatioteknologiaa identiteettiviestiensä levittämiseksi, vedonneet paikalliseen ja kansainväliseen apuun resurssien hankkimiseksi, ja sisällyttäneet vaatimuksen Meksikon syvällisestä poliittisesta muutoksesta yhdeksi tärkeimmäksi tavoitteeksi kampanjoinnissaan.

Ramírezin (2018) mukaan zapatistit käyttivät hyvin alkuperäiskansoihin liittyvää retoriikkaa, jonka seurauksena kuvitukset naamioituneista militanteista aseineen levisivät laajalti ympäri maailmaa. Ayotzinapa-liike ei sitä vastoin löytänyt yhtä vahvaa ja kansainvälisesti vaikuttavaa ikonista tunnusta. Zapatistit onnistuivat myös hyvin identifioimaan keskeiseksi ongelmakseen neoliberalismin, kun taas Ayotzinapa-liikkeellä on Ramírezin mukaan useita erilaisia ja toisistaan eriäviä tavoitteita. Ramírezin väittää Ayotzinapa-liikkeen olleen osittain myös oman menestyksensä uhri, sillä hänen mukaansa alussa paljon suosiota saanut

tapaus myös laantui nopeasti sosiaalisessa mediassa. Ayotzinapa-liikkeen Facebook-liikehdintä ei kuitenkaan vaikuta erityisesti laantuneen, joten myös tästä näkökulmasta kehystämisen tarkastelu vaikuttaa mielenkiintoiselta.

Useissa tutkimuksissa (mm. Islas 2017) on lisäksi päädytty johtopäätökseen, että Ayotzinapa-liike on ollut monella tapaa merkittävä ja tervetullut yhteiskunnallisen vaikuttamisen suuntaus. Kirjassaan ”Una fuerte indignación que se convirtió en movimiento: Ayotzinapa” Jorge Sánchez ja Carlos Reynoso (2015) valottavat kriittisin silmin opiskelijoiden katoamisten aiheuttamia kansallisia ja kansainvälisiä vaikutuksia. Kirjoittajat myös analysoivat Ayotzinapa-ilmiötä suhteessa muuhun 2010-luvun aktivismiin. Heidän mukaansa liike on saavuttanut tärkeän yhteyden yhteiskuntaan, mitä ei samalla tavoin ole tapahtunut muiden liikkeiden kanssa. Se on vakuuttavasti onnistunut paljastamaan hallituksen epäonnistumiset ja sen kyvyttömyyden reagoida kansalaisiin. Myös tästä syystä liikkeen omien tavoitteiden ja perusteluiden monipuolinen tarkastelu on tärkeää ja merkityksellistä. Jotta voidaan ymmärtää parhaiten liikkeen motiiveja ja toiminnan mobilisaatiota, on tärkeää osata kuunnella myös liikkeen itsensä tuottamia merkityksiä ja perusteluja.

Vaikka sosiaalisen median rooli on keskeinen useassa Ayotzinapa-liikettä käsittelevässä tutkimuksessa, on sen kehystämiseen liittyvää tutkimusta aiheesta tehty kuitenkin hyvin vähän. Kehystämistä on tarkasteltu pääasiassa siitä näkökulmasta, miten tapahtunutta on kehystetty liikkeen “ulkopuolisessa” mediassa. Erityisesti oman tutkimukseni näkökulmasta tehdyt, eli liikkeen itsensä tuottamat toiminnan kehystykset ovat jääneet tutkimuskirjallisuudessa pitkälti paitsioon. Muutamissa tutkimuksissa (ks. esim. Hechenberger 2015) aihetta on kuitenkin sivuttu, ja samalla osoitettu onnistuneen kehystämisen vaikutus liikkeen laajaan levinneisyyteen.

Kehystyksen tutkiminen on merkityksellistä erityisesti siksi, että julkaisujen kehystystapa kertoo paljon siitä, miten liike on pyritty mobilisoimaan verkossa ja millaisia tavoitteita se pyrkii edistämään (ks. Harlow 2011, 229). Kehystämisen tarkastelu tarjoaa mahdollisuuden paikantaa se merkitysten määrittelyprosessi, joka yhteiskunnallisen konfliktin takana on (ks. Della Porta & Diani 1999, 69). Lisäksi kehykset voivat edistää laajemman yhteiskunnallisen mullistuksen syntymistä, sillä levittäytyessään yhteiskunnalliseen keskusteluun, uudet kehykset voivat parhaimmillaan aikaansaada myös uutta poliittista kulttuuria. (ks. Ylä-Anttila 2009, 12). Erityisesti näistä syistä on mielenkiintoista ja tärkeää tarkastella syvällisemmin juuri liikkeen itsensä tuottamia määritelmiä toiminnalleen.

Sosiaalisen median osalta myös Twitter ja blogit ovat olleet tutkijoita selvästi Facebookia kiinnostavampia tarkastelualustoja. Facebookin osalta tutkimuksissa on lisäksi keskitytty lähinnä tykkäys-, jakamis- ja kommentointikäytäntöihin tai tarkastelu on jäänyt melko yleiselle ja pintapuoliselle tasolle. Myöskään liikkeen aktiivien itsensä tuottamien Facebook-julkaisujen sisältöä ei ole tutkimuksissa juurikaan analysoitu. Facebook on yksi Ayotzinapa-liikkeen merkittävimmistä sosiaalisen median kanavista, ja liikkeen eri Facebook-sivustoilla on yhteensä useita satoja tuhansia seuraajia, joten jo tästä lähtökohdasta sen ottaminen mukaan tutkimusrepertuaariin on perusteltua.

Lisäksi Facebook on alustana monipuolisempi kuin merkkimäärältään rajoittuneempi Twitter sekä vuorovaikutteisempi kuin blogit, mikä myös tukee sen tarkastelemisen tärkeyttä liikkeen organisoitumisessa. Aiemmissa tutkimuksissa (ks. esim. Meneses & Castillo-González 2018) on myös todettu Facebookin keskeinen asema nykypäivän verkkokommunikaation kulttuurissa, sekä peräänkuulutettu tarvetta myös sen sisällyttämiseen Ayotzinapa-tapauksen tutkimukseen. Lisäksi Harlow (2017) on Ayotzinapa-liikkeen protestoinnin multimediaelementtejä tutkiessaan todennut, että Twitter ei ole esimerkiksi videoiden jakamiselle yhtä hedelmällinen alusta kuin Facebook, ja hän peräänkuuluttaakin yksittäisten sosiaalisen median kanavien käytön tutkimusta ”yleisen” sosiaalista mediaa koskevan tutkimuksen sijaan.

4. TEOREETTINEN VIITEKEHYS

4.1 Yhteiskunnallisen liikkeen määrittelyä

Yhteiskunnalliset liikkeet ovat määrätietoista kollektiivista toimintaa, joka parhaimmillaan voi aiheuttaa muutoksia yhteiskunnan arvorakenteissa ja instituutioissa (Castells 2004, 3). Liikkeet osallistuvat kulttuurisiin ja poliittisiin konfliktitilanteisiin, joiden tarkoituksena on edistää tai vastustaa yhteiskunnallisia muutoksia (Della Porta & Diani 2006, 21). Selkeästi järjestäytyneiden organisaatioiden sijaan liikkeet ovat monimutkaisia ja heterogeenisia verkostoja. Ne koostuvat eri asteisesti toisiinsa liittyvistä tapahtumista, ryhmistä ja ihmisistä. (Diani 2003, 1.) Tarkemmin ottaen liike on kollektiivinen, organisoitu ja ei-institutionaalinen haaste viranomaisille, päättäjille tai kulttuurisille uskomuksille ja käytännöille. Se on tavallisten ihmisten tietoinen ja yhteinen ponnistelu muuttaa jokin yhteiskuntansa aspekti käyttämällä toimielinten ulkopuolisia keinoja. (Goodwin & Jasper 2003, 3.)

Mario Dianin (1992a, 2003a, 2004a, Diani & Bison 2004) määrittelyjen mukaan yhteiskunnalliset liikkeet ovat sosiaalisia prosesseja, jotka pitävät sisällään erilaisia mekanismeja, joiden kautta yhteistoimintaan liittyneet toimijat 1) osallistuvat konfliktisuhteisiin selvästi tunnistettujen vastustajien kanssa, 2) linkittyvät toisiinsa tiheän epämuodollisen verkoston avulla, ja 3) jakavat tietynlaisen kollektiivisen identiteetin (Della Porta & Diani, 2006 20–22). Della Porta ja Diani (1999, 14–16) ovat lisäksi esittäneet neljä erityistä vähimmäismäärettä, jotka yhteiskunnallisen liikkeen tulisi sisältää. Yhteiskunnallinen liike koostuu heidän mukaansa (1) epämuodollisista vuorovaikutuksen verkostoista ja (2) jaetuista uskomuksista ja solidaarisuudesta, sekä (3) toimii kollektiivisesti keskittyen konflikteihin ja (4) käyttäen erilaisia protestimuotoja. Vaikka ei ole olemassa yhtä yhteistä yhteiskunnallisten liikkeiden teoriaa, ovat nämä neljä ominaispiirrettä kuitenkin sellaisia, jotka lähes kaikki teoreetikot jakavat (Della Porta & Diani 1999, 14).

Toimiakseen yhteiskunnalliset liikkeet tarvitsevat resurssikseen julkisuutta. Mediajulkisuuden merkityksen kasvu tarjoaa uudenlaisia mahdollisuuksia, mutta myös mielenosoitukset voidaan nähdä osallistumisena julkiseen keskusteluun. Julkisuuden käsite tuleekin hahmottaa hieman mediajulkisuutta laveammin. Toisaalta sosiaalisten liikkeiden toiminta on myös osaltaan mahdollistanut nykyisen demokraattisen julkisuuden kehittymisen. (Ylä-Anttila

2010, 13–14; Juppi, Peltokoski & Pyykkönen 2003, 269–270.) ”Mediademokratian” (ks. Lagerspetz 1999) myötä uudet liikkeet kykenevät vaikuttamaan poliittiseen keskusteluun paremmin myös ruohonjuuritasolta (Juppi ym. 2003, 269–270).

4.2 Yhteiskunnallisten liikkeiden tutkimus

1990-luvun alkupuolelta lähtien yhteiskunnallisten liikkeiden tutkimus on tiivistynyt paradigmaan, jonka Tuomas Ylä-Anttila (2009) on nimennyt liiketeorian pyhäksi kolminaisuudeksi. Hallitsevan paradigman kolme tärkeintä käsitettä ovat poliittinen mahdollisuusrakenne, mobilisaatiorakenteet ja kulttuuriset kehykset. (Ylä-Anttila 2009, 1.)

Mobilisaatiorakenteilla tarkoitetaan liikkeen itsensä rakennetta eli organisaatioita, verkostoja ja muita yhteenliittymiä, joista liikkeet muodostuvat. Poliittinen mahdollisuusrakenne tarkoittaa puolestaan niitä yhteiskunnallisia instituutioita ja valtaan perustuvia rakenteita, jotka sekä rajoittavat liikkeiden toimintaa, että tekevät sen mahdolliseksi. Kulttuuriset kehykset taas viittaavat niihin merkityksiin ja tilanneanalyyseihin, joita liikkeiden ympärille syntyvässä puheessa tuotetaan. Jokainen näistä tarkastelutavoista on kehittynyt osana yhteiskuntatieteiden yleisemmän tason paradigmojen evoluutiota sekä kritiikistä aiempaa vallitsevaa näkemystä kohtaan. (Ylä-Anttila 2009, 1.)

Yhteiskunnallisten liikkeiden tutkimus nähdään tärkeänä ja mielekkäänä, mutta tutkijat ovat kuitenkin eri mieltä siitä, mitkä tekijät ovat liikkeiden mobilisaatiossa pääosassa (Mustonen 2010, 7). Myös edellä esitettyyn liiketutkimuksen kolmijakoon liittyy useita ongelmakohtia (Ylä-Anttila 2009, 2). Liiketutkimuksen kenttä onkin pirstaloitunut eikä yhtä kaikkien hyväksymää yhteiskunnallisten liikkeiden synteesiteoriaa ole olemassa (Mustonen 2010, 7). Tässä tutkielmassa ei kuitenkaan ole tarkoituksellista kuvailla laajasti eri teoreetikkojen näkemyksiä yhteiskunnallisten liikkeiden tutkimuksesta. Esittelen tarkemmin vain ne liiketutkimuksen avainkäsitteet, jotka ovat oman työni kannalta keskeisiä. Tällainen käsite on erityisesti kehystäminen, jota käsittelen lisää seuraavassa luvussa.

4.3 Kehystäminen

Muutaman viimeisen vuosikymmenen ajan kehystäminen on kuulunut niihin kolmeen painopistealueeseen, jotka hallitsevat yhteiskunnallisten liikkeiden tutkimusta (Johnston & Noakes 2005, 2). Erityisesti 1980-luvun kulttuurinen suunnanmuutos sai aikaan sen, että myös liiketutkimuksessa huomio alkoi keskittyä yhä enemmän merkityksenantoon ja liikkeiden diskursiiviseen aspektiin. Kulttuuriset kehykset nousivat tutkimuksessa keskiöön. (Ylä-Anttila 2009, 2.) Yhteiskunnallisten liikkeiden yhteydessä kehystämisellä tarkoitetaan

sitä olosuhteisiin liittyvää merkitysten luomisen työtä ja määrittelykamppailua, jolla liikkeet pyrkivät saamaan kannatusta, mobilisoimaan ihmisiä, ja rajoittamaan vastustajien liikehdintää (Snow & Benford 1988, 198). Kehystyksen voi yksinkertaisimmillaan ajatella toimivan hieman samalla tavalla kuin kuvan kehyksen, eli huomiota kiinnitetään siihen, mikä on merkityksellistä ja rajataan pois siitä, mikä on epärelevattia (Johnston & Noakes 2005, 2). Tekemällä tapahtumista merkityksellisiä, kehys myös ohjaa kokemusta ja toimintaa (Benford & Snow 2000, 614).

Pohjan yhteiskuntatieteelliselle kehysanalyysille rakensi Erwing Goffman teoksessaan Frame analysis vuonna 1974. Goffmanin (1974) mukaan kulttuuriset kehykset toimivat kaiken sosiaalisen kanssakäymisen edellytyksenä. Hän puhuu kehyksestä tulkintakehikkona, joka auttaa käsittämään ja luokittelemaan ympäröivän maailman ja arkipäiväisen elämän tapahtumia. (Goffman 1974, 21–22.) Snow ja Benford (1986, 1988, 1992) ovat sittemmin kehittäneet Goffmanin lanseeraamaa käsitettä yhteiskunnallisten liikkeiden tarkasteluun (Johnston & Noakes 2005, 3). Liiketutkimuksessa tarkastelun kohteena on yleensä se, millä tavalla liikkeet sijoittavat asioita uudentyyppisiin tulkintakehyksiin, ja näin politisoivat niitä. Tällöin pääosassa on kehysten tuottaminen liikkeiden tarkoituksellisena toimintana, mikä poikkeaa Goffmanin alkuperäisestä ajatuksesta. (Ylä-Anttila 2009, 9.)

Liikkeiden tutkimuksessa kehystämisellä tarkoitetaan sellaista aktiivista merkitysten rakentamista, jossa toimija muovaa todellisuutta haastamalla vallitsevia tulkintoja (Benford & Snow 2000, 614). Kehys määrittelee luonnoltaan poliittisen tai sosiaalisen ongelman, sen aiheuttavat osapuolet sekä ratkaisun (Ryan 1981, Johnston & Noakes 2005, 5 mukaan). Kehysten on lisäksi esitettävä asia ja sen merkittävyys vakuuttavalla tavalla. Ei myöskään riitä, että kehys vain analysoi tapahtumia ja tunnistaa syylliset, vaan onnistuakseen tehtävässään sen tulee myös resonoida yleisön kanssa. (Johnston & Noakes 2005, 2.)

Kollektiivisen toiminnan kehykset pyrkivät mobilisoimaan ihmisiä tarjoamalla strategisia tulkintoja asioista (Johnston & Noakes 2005, 5). Snow ja Benford (1988) ovat identifioineet kollektiivisen toiminnan kehyksille kolme ydintehtävää; diagnostinen, prognostinen ja motivoiva. Diagnostinen kehystäminen esittelee asioista tai tapahtumista uuden tulkinnan ja kertoo, mikä on väärin ja miksi. Prognostinen kehystäminen esittää ongelmalle ratkaisua sekä määrittelee keinot ja taktiikat sen saavuttamiseksi. Motivoiva kehystäminen pyrkii puolestaan tarjoamaan syyn liittyä kollektiiviseen, ”parantavaan tai korjaavaan” toimintaan, sillä

diagnostisessa kehyksessä määritelty ongelma ja prognostisessa kehyksessä määritelty ratkaisu eivät yleensä ole vielä riittäviä mobilisoimaan ihmisiä. Jotta konsensus ja mobilisaatio saavutetaan, tulee kehyksen huolehtia näiden kaikkien kolmen tehtäväalueen toteutumisesta. (Snow & Benford 1988, 199–204.)

Sosiaalisten ongelmien kehystäminen ja todellisuuden uudelleenmäärittely on usein prosessi, joka johtaa konfliktiin eri toimijoiden välillä. Kehystämistä voidaankin kuvata vuorovaikutusprosessiksi, jossa liikkeiden lisäksi myös useat muut yhteiskunnalliset toimijat kuten tiedotusvälineet, poliittiset puolueet ja taloudelliset mahdit kamppailevat asioiden kontrollista ja hegemonisesta tulkinnasta. Liikkeen haasteena onkin onnistua määrittelemään itsensä oikean tulkinnan omaavaksi ja voittaa näin yleisö puolelleen. (Della Porta & Diani 1999, 70; Mustonen 2010, 25.) Kollektiivinen toiminta pitää sisällään symbolisen kamppailun ulottuvuuden. Kun liike luo kehystyksillään omat käsityksensä todellisuudesta, haastaa se samalla vallitsevien auktoriteettien legitiimiyden sekä niiden tarjoamat viralliset tulkinnat. (Gamson 1988, 219.) Tiedotusvälineet toimivat suodattimena, jonka kautta kulttuuriset merkitykset kulkevat (Jasper 1997, 292).

Kehysanalyysit ovat erityisen kiinnostavia onnistuessaan tavoittamaan jotakin siitä, kuinka liikkeet käyttävät hyödykseen yleisesti hyväksyttyjä kehystystapoja luodakseen täysin uusia tulkintoja (Ylä-Anttila 2009, 9). Tullessaan hyväksytyiksi ja kulkeutuessaan yhteiskunnalliseen keskusteluun, uudet kehykset voivat parhaimmillaan aikaansaada uudenlaisia instituutioita, käytäntöjä ja järjestelmärakenteita (Ylä-Anttila 2009, 12).

Kuten yhteiskunnallisen liikkeen määritelmästä, myöskään kehystämisestä ei olla tutkijoiden keskuudessa päästy täyteen yksimielisyyteen. Kritiikkiä Snow'n ja Benfordin teoretisoinnille on esittänyt esimerkiksi William Gamson (1992), joka tarjoaa vaihtoehtoisen listan kollektiivisen toiminnan kehyksen perusosasista. Hänen mukaansa kehys koostuu toimijuudesta, identiteetistä ja epäoikeudenmukaisuudesta. Toimiakseen kehys tarvitsee Gamsonin mukaan motivoituneita ja tiedostavia ihmisiä eli toimijoita, joilla on halua ja mahdollisuuksia puuttua kokemaansa epäoikeudenmukaiseen tilanteeseen. Identiteetti määrittyy puolestaan arvojen ja intressien vastakkaisuudesta ”meidän” ja ”heidän” välillä. (Gamson 1995, 90; Johnston & Noakes 2005, 6.)

Teoretisointien suurin ero liittyy epäoikeudenmukaisuuden rooliin mobilisaatiossa. Gamsonin (1992) mukaan kollektiivisen toiminnan kehykset sisältävät aina epäoikeudenmukaisuu-

den aspektin. Benford ja Snow (2000, 615) ovat puolestaan osoittaneet, että epäoikeudenmukaisuus ei ole kollektiivisen toiminnan kehysten välttämätön elementti. Teoretisoinnit ovat kuitenkin niin samankaltaisia, että niitä voidaan pitää saman mobilisaatiokolikon eri puolina. Snow ja Benford kuvaavat kehysten toimintaa mobilisaatioprosessissa yhteiskunnallisen liikkeen perspektiivistä ja Gamson puolestaan potentiaalisten osallistujien näkökulmasta. Todennäköisesti juuri mallien samankaltaisuudesta johtuen suurin osa sosiaalisten liikkeiden tutkijoista on keskittynyt lähinnä Snow'n ja Benfordin teoretisointeihin Gamsonin sijaan. (Johnston & Noakes 2005, 6.)

Tässä tutkielmassa käytetään Snow'n ja Benfordin teoretisointia kehystämisen ydinkäsitteistä erityisesti siitä syystä, että heidän käsitteellistyksensä palvelee tutkimuskysymystä ja tutkielman tarkoitusperiä parhaiten, sillä tarkoituksena on kehysten tarkastelu juuri liikkeen itsensä näkökulmasta.

4.3.1 Kehyksen mobilisaatiokykyyn vaikuttavia tekijöitä

Sillä miten yhteiskunnallinen liike onnistuu ongelman määrittelyprosessissa, on suuri vaikutus liikkeen menestykseen. Liikkeen tulisikin kyetä kehystämään ongelmansa niin, että sen tavoitteisiin on helppo yhtyä. (Snow & Benford 1988, 198–199.) Liikkeen mobilisaatiokyvyn kannalta merkittäviä tekijöitä ovat erityisesti ongelman ja syyllisten määrittely, tavoitteiden asettaminen sekä luotettavuus, uskottavuus ja tunteet (ks. esim. Sarpo 2008, 33–36). Nämä tekijät eivät kuitenkaan yksittäisinä aikaansaa liikkeen menestystä, vaan tärkeää on ennen kaikkea niiden oivaltava yhdistäminen kehystämisessä. Onnistunut kehys motivoi osallistumaan liikkeen toimintaan ja edistämään sen agendaa. (Snow & Benford 1988, 199; Gerhards & Rucht 1992, 583.) Edellytyksenä yhteiskunnalliselle mobilisaatiolle on eräänlaisen jäsennetyn dogmin kehittäminen protestille sekä tarvittavan yksimielisyyden aikaansaaminen (Konttinen & Peltokoski 2004, 39).

Snow & Benford (1988) ovat määritelleet erityiset tekijät, joilla on merkitystä liikkeen ja kehyksen mobilisaatiokyvylle. Mobilisaation onnistumisessa keskeistä on heidän mukaansa erityisesti se, kuinka merkittävässä asemassa liikkeen kehysten korostamat arvot ovat yhteiskunnan yleisessä uskomusjärjestelmässä tai ideologiassa. Kehysten yhdenmukaisuutta pidetään välttämättömänä ehtona liikkeeseen osallistumiselle, eli liikkeen tavoitteiden ja uskomusten sekä yksilön arvojen on oltava sopusoinnussa keskenään. Liiketutkimuksessa tätä riittävää näkemysten yhtenäisyyttä kutsutaan kehysten resonanssiksi. (Snow, Rochford,

Worden & Benford 1986, 464.) Keskeistä merkityksenluomistyössä onkin sellaisten moraalisten arvokäsitysten tuottaminen, jotka saavat ihmiset liikkeelle muutoksen puolesta (Jasper 1997, 10). Resonanssin aste on yksi kollektiivisen toiminnan kehyksiä erottelevista tekijöistä. Erityisesti kehyksen uskottavuus ja keskeisyys ovat resonanssiin vaikuttavia tekijöitä. Kehyksen tulee olla johdonmukainen, empiirisesti uskottava, ja lisäksi sitä esittelevän toimijan tulee olla uskottava. (Benford & Snow 2000, 619.) Empiiristä luotettavuutta voidaan lisätä erityisesti diagnoosia, prognoosia ja motivaatiota tukevilla esimerkeillä (Snow & Benford 1988, 208).

Kehyksissä esiin nostettavilla asioilla on oltava merkitystä niille, joita pyritään mobilisoimaan, eli toisin sanoen kehysten tulee kohdata yleisönsä elämänpiirin kanssa (Snow & Benford 1988, 205–207). Tärkeä mobilisaatiota lisäävä tekijä on kehyksen kokemuksenmukaisuus eli se, että kehys on tarpeeksi lähellä ihmisen jokapäiväistä kokemusmaailmaa. Myös kulttuurisen perustan kanssa yhtenevät kehykset lisäävät mobilisaatiopotentiaalia. (Benford & Snow 2000, 621–622.) Lisäksi vaikutusta on myös sillä, millaisia tunnereaktioita kehys saa vastaanottajassa aikaan ja kuinka hyvin se pystyy koskettamaan yleisöään. Mikäli kehys onnistuu herättämään oikeanlaisia ja tarpeeksi voimakkaita tunteita, on myös sen mobilisoiva vaikutus yleensä parempi. (Jasper 1997, 106–107.) Herättääkseen tunteita vastaanottajassa, kehyksen tulee täyttää Snow'n ja Benfordin (1988, 207–211) vaatimukset empiirisestä luotettavuudesta ja kokemuksenmukaisuudesta.

Mobilisaatiolle tärkeää on myös se, missä määrin kehykset resonoivat vallitsevien kulttuurinarratiivien kanssa (Snow & Benford 1988, 210). Näin ollen kehystysprosessissa myös symboleilla on tärkeä merkitys osallistujien sitouttamisessa liikkeen toimintaan ja päämääriin (Tarrow 1998, 122). Symbolit ikään kuin kiteyttävät liikkeen viestin (Gamson 1988, 220). Symbolinen kehittely on välttämätöntä motivaation ja toiminnassa vaadittavien kannustinten aikaansaamiselle (Della Porta & Diani 1999, 73). Jotta uusista kehyksistä on mahdollista tulla kollektiivisen toiminnan kehyksiä, on niiden oltava jossain määrin kytköksissä myös kulttuuriseen perustaansa (Tarrow 1998, 122).

Myös protestijaksoilla on vaikutusta liikkeen mobilisaatiokykyyn. Tällä viitataan siihen, että kulloisenakin aikakautena on olemassa erityisiä protestijaksoja tai yleistä liikeaktiivisuutta, johon yksittäiset liikkeet usein juurtuvat. Tyypillisesti kutakin historian vaihetta edustaa yksi tai muutama liike, jotka leimaavat ajanjaksolle ominaista huolta ja sosiaalista muutosta. Protestijakson vaikutus näkyy siten, että se usein lisää tai rajaa kunkin liikkeen repertuaaria eli

käytettävissä olevia taktiikoita ja toimintoja. Tämä voi tapahtua esimerkiksi luomalla uusia tekniikoita protestoida. (Snow & Benford 1988, 211–212.)

Kehyksen liian suurella laajentamisella saattaa puolestaan olla mobilisaatiota heikentävä vaikutus (ks. esim Snow & Benford 1988, 206–207). Vaikka laajalla kehystyksellä ja useilla erilaisilla tavoitteilla voi olla mahdollista saavuttaa laajaa kannatusta, saattaa erilaisten pyrkimysten yhtäaikainen ajaminen näyttäytyä pirstaleisuudessaan myös ongelmallisena.

4.3.2 Kokoava kehys

Yhteiskunnalliset liikkeet eivät synny tyhjästä vaan ne ovat usein paikannettavissa johonkin tietylle aikakaudelle tyypilliseen orientaatioon. Tällöin on kyse ajalle ominaisesta kokoavasta kehyksestä (master frame), joka asettaa yksittäisten liikkeiden kehystyksille toimintaa määrittävät raamit. Kokoava kehys viittaa siis yleiseen kollektiivisen toiminnan kehyksen tyyppiin, joka toimii samalla tavalla kuin yksittäisenkin sosiaalisen liikkeen kehykset, mutta vain vaikutukseltaan laajemmassa mittakaavassa. (Snow & Benford 1992, 138; Mustonen 2010, 25.)

Snow'n ja Benfordin (1992) mukaan kokoava kehys tarkoittaa yleistä kollektiivista toimintakehystä, joka on laajuudeltaan ja vaikutukseltaan kattavampi kuin "tavalliset" yhteiskunnallisen liikkeen kehykset. Useimmat tavalliset kehykset ovat kontekstisidonnaisia, mutta kokoava kehys on ilmaisultaan niin joustava ja kattava, että mikä tahansa muu sosiaalinen liike voi onnistuneesti soveltaa sitä agendassaan (Benford 2013). Vain kourallinen kollektiivisen toiminnan kehyksiä on Benfordin ja Snow'n (2000, 619) mukaan identifioitu tarpeeksi laajoiksi niin tulkinta-alaltaan, joustavuudeltaan kuin kulttuuriselta resonanssiltaan, jotta ne voisivat toimia kokoavina kehyksinä. Kriteerit täyttävinä kokoavina kehyksinä voidaan Benfordin ja Snow'n mukaan pitää esimerkiksi oikeuskehystä, vaihtoehtokehystä, epäoikeudenmukaisuuskehystä ja hegemoniakehystä. (Benford & Snow 2000, 619.)

Kokemus heikompiosaisena kansalaisena olemisesta on usein riittävä motivaattori toimimaan yhteiskunnallisessa liikkeessä (Čapek 1993, 8–9; Čapek & Gilderbloom 1992). Epäoikeudenmukaisuuden kokemusta käytetäänkin usein mobilisaatiota aikaansaavana välineenä ja näin ollen epäoikeudenmukaisuuskehys toimii usein myös liikkeen määräävänä eli kokoavana kehyksenä (ks. Taylor 2000). Useimmiten epäoikeudenmukaisuuskehyksellä viitataan siihen, kuinka sosiaaliset hyödyt ja haitat tulisi moraalisesti kestävällä ja hyväksytyllä tavalla jakaa yhteiskunnan jäsenten välillä (Foster 1998, 790). Yhteiskunnalliset liikkeet

sekä osoittavat epäkohtia, että etsivät niitä yhdistäviä sidoksia. Näin ne myös kehittävät laajempia merkityskehyksiä, jotka ovat yhteydessä kansan kulttuurisiin taipumuksiin. (Tarrow 1998, 110; Snow & Benford 1992, 136.)

Sosiaaliset ongelmat eivät ole olemassa ”sellaisinaan”, vaan siten että tietyt ilmiöt tulkitaan juuri tietyllä tavalla osallisten omaksumien kulttuuristen kehysten valossa (Della Porta & Diani 1999, 70). Yhden sosiaalisen epäkohdan taustalla on hyvin usein myös laveammat yhteiskunnassa vallitsevat kehityskulut. Mikäli yhteiskunnallinen liike haluaa argumentoida toimintaansa perusteellisesti ja luoda eheän ja johdonmukaisen kehystyksen, sen täytyy kyetä ottamaan kantaa myös yhteiskunnalliseen kontekstiinsa. (Mustonen 2010, 125.) Ajanjaksolle ominaisen kokoavan kehyksen muodostumisessa tärkeässä roolissa ovat myös protestijakson aikaansaamat uudet kehystykset, aatteet ja symbolit, joilla kollektiivista toimintaa oikeutetaan (Mustonen 2010, 20).

Epäoikeudenmukaisuuskehykseen pohjautuvat kansalaisliikkeet sisältävät usein myös niille tyypillisen kuuden vaatimuksen toimintasuunnitelman (ks. Čapek 1993, 8). Liikkeiden vaatimuslistaan kuuluu Čapekin (1993, 8) mukaan 1. oikeus ajantasaiseen tilannetietoon 2. oikeus pikaiseen, puolueettomaan ja kunnioittavaan kuulemiseen 3. demokraattinen osallistumismahdollisuus päätöksentekoon 4. oikeus korvaukseen haittojen aiheuttajalta 5. solidaarisuus vastaavaa kokeneita kohtaan sekä 6. oikeus olla kokematta ympäristörasismia. Vaikka Čapek (1992 & 1993) on kehittänyt vaatimuslistansa erityisesti ympäristöoikeuden kehystystä varten, voi sitä soveltaa hyvin myös muiden epäoikeudenmukaisuuteen pohjautuvien liikkeiden tarkasteluun. Johtopäätöksissä pohdin Ayotzinapa-liikkeen kehysten suhdetta epäoikeudenmukaisuuden kokoavaan kehykseen.

4.4 Kollektiivinen identiteetti

Sosiaalisissa liikkeissä ei ole kyse ainoastaan tiettyjen asioiden protestitapahtumien summasta, vaan liikkeestä voidaan puhua vain silloin, kun kehittyy yksittäiset tapahtumat ja aloitteet ylittäviä kollektiivisia identiteettejä. Kollektiivisessa identiteetissä tärkeää on erityisesti yhteyden tunnistaminen ja luominen. (Pizzorno 1996, Della Portan & Dianin 2006, 20–21 mukaan.) Identiteetin kollektiivinen etsintä on yksi liikkeen muodostumisen tärkeimmistä asioista (Laraña, Johnston & Gusfield 1994, 10). Leimallinen kollektiivinen identiteetti erottaa liikkeen muista aatteellisista toimijoista ja luo vaikutelman jostakin ainutkertaisesta (Dorff 2008, 39).

Kollektiivinen identiteetti tarkoittaa ryhmän käsitystä itsestään toimijana, omista arvoistaan sekä päämääristään. Se toimii liikkeen toiminnan ja tavoitteenasettelun perustana. (Dorff 2008, 1.) Se käsittää toiminnan orientaatiot ja sen mahdollisuuksien ja rajoitusten kentän, jossa toiminta toteutuu (Melucci 1995, 44). Kollektiivinen identiteetti tuottaa jaettujen symbolien, kulttuuriarvojen ja yhteisten kokemusten kautta yhteisöllisyyttä toimijoiden välille sekä voimaannuttaa heitä (Laraña, Johnston & Gusfield 1994, 10). Se tarkoittaa yksilöiden tiedollista, moraalista ja tunteisiin perustuvaa kytköstä johonkin yhteisöön tai konventioon. Se on havainto ja tulkinta jostakin jaetusta, ja se voi aidon kokemisen sijaan olla myös kuviteltu. (Polletta 2001, 285). Lisäksi se tuottaa luokittelua, jonka avulla yksilöt jakautuvat ja käsittävät sosiaalista elämänpiiriään (Polletta 2001, 298). Kollektiivisen identiteetin jakamiseen kuuluu myös yhteisten normien noudattaminen (Laraña, Johnston & Gusfield 1994, 16–17).

Alberto Meluccin (1992) mukaan kollektiivinen identiteetti on kuitenkin ennemminkin itsetutkiskelun ja tietoisen toiminnan tuote kuin joukko annettuja tai rakenteellisia ominaisuuksia. Hän korostaa kollektiivisen identiteetin muotoutumisen prosessinomaista, itsereflektoituvaa ja konstruoituvaa luonnetta. Jaettujen merkitysten sekä tilanteen määrittelyyn ja liikkeen viitekehykseen liittyvien vuorovaikutusten, neuvottelun ja konfliktien prosessin myötä jäsenet rakentavat kollektiivisen ”me”. (Laraña, Johnston & Gusfield 1994, 15–17.) Ihmisiä yhdessä pitävää voimaa ei voida paikantaa vain keinot–päämäärä -laskelmointiin tai poliittiseen rationaalisuuteen vaan kollektiivisen identiteetin muodostumisessa on aina läsnä myös emotionaalista ja affektiivista vaihtoa (Melucci 1992, 49). Konstruktionistisen määritelmän mukaan sosiaalisten liikkeiden kollektiivinen identiteetti voidaan nähdä myös ”liikkuvana kohteena”, jossa erilaiset määritelmät ovat hallitsevia liikkeen elinkaaren eri kohdissa (Laraña, Johnston & Gusfield 1994, 16).

Modernin ajan liikkeille on ominaista osallistumisen jatkuva yksilöllistyminen, minkä vuoksi myös kollektiivisuutta on yhä haastavampi saavuttaa (Konttinen & Peltokoski 2004; Konttinen & Peltokoski 2010, 9). Samankaltaisuus ja ryhmään kuuluminen eivät enää välttämättä ole identiteettien perustana, vaan identiteetin tuotannon lähteet ovat eriytyneet toisistaan ja muuttuneet yhä monitahoisemmiksi (Konttinen & Peltokoski 2010, 8). Uusien sosiaalisten liikkeiden uskotaankin osin nousevan juuri tarpeesta identiteettien puolustamiseen modernina aikana (Laraña, Johnston & Gusfield 1994, 10).

4.5 Sosiaalinen media yhteiskunnallisissa liikkeissä

Verkkoalustoista on tullut uusi julkinen tila (Crossley & Roberts 2004). Alustat, kuten Facebook, Twitter ja blogisivustot luovat tilan, jossa kuka tahansa voi välittää tietoja ja mielipiteitä, vuorovaikuttaa globaalisti ja saada kannatusta uskomuksilleen (Hechenberger 2015, 19). Mediajulkisuuden merkityksen kasvu onkin tarjonnut yhteiskunnallisille liikkeille uudenlaisia vaikutusmahdollisuuksia (Juppi 2003, 270). Sosiaalinen media tarjoaa uuden muodon tietojen nopealle jakamiselle, kansalaisten osallistamiselle ja keskustelujen edistämiselle (Bonsón, Torres, Royo & Flores 2012). Sosiaalisen median käsitteellä ei ole tarkasti määriteltyä merkitystä, mutta teoreetikot kuvaavat sitä yleisimmin juuri lähestymällä termiä sen tarjoamien toimintojen ja mahdollisuuksien kautta. Monikäyttöisyytensä vuoksi sitä kuvataan yleisimmin työkaluksi. (Korpirinne 2016, 9–10.) Clay Shirky (2008, 20–22) määrittelee sosiaalista mediaa työkaluksi, joka lisää kykyämme kommunikoida keskenämme, jakaa sisältöjä hetkessä usealle vastaanottajalle ja ryhtyä kollektiivisiin toimiin perinteisten käytäntöjen ja instituutioiden ulkopuolella. Meikle ja Young (2012, 68) määrittelevät sosiaalisen median puolestaan henkilökohtaisen tiedonsiirron ja joukkotiedotusvälineiden väliseksi yhtymäkohdaksi.

4.5.1 Sosiaalinen media protestin edistäjänä

Internetin saapuminen sosiaaliseen tilaan tarjoaa lukuisia mahdollisuuksia sosiaalisille liikkeille ja kansalaisaktivisteille ympäri maailmaa (Klinger & Svensson, 2015). Uusi teknologia auttaa eri ryhmiä levittämään yhteiskunnallisen ja poliittisen sanomansa yhä laajemmalle yleisölle (Marmura 2008). Erityisen merkityksellistä verkkoviestintä on juuri Ayotzinapan kaltaisille sosiaalisille liikkeille ja järjestöille, joiden täytyy pystyä mobilisoimaan ja turvaamaan resursseja melko hajanaisesta tai järjestäytymättömästä osallistujakannastaan (Diani 2000). Lisäksi internetillä on merkittävä tehtävä myös liikkeiden kansainvälistämisessä ja elämmekin niin sanottua uuden kansainvälisen aktivismin aikakautta (Tarrow 2005).

Siirtyminen uuteen, sosiaaliseen mediaan perustuvaan, internet-pohjaiseen toimintaan, ei kuitenkaan ole johtanut vanhojen toimintatapojen korvaamiseen, vaan enemmänkin niiden täydentämiseen (Van Laer & Van Aelst 2009, 235). Internet ja sosiaaliset verkostot sekä luovat uusia kollektiivisen toiminnan tapoja, että helpottavat ja edistävät perinteistä offline-toimintaa kuten liikkeen organisointia ja kansainvälistämistä sekä yleisön mobilisointia (Van Laer & Van Aelst 2009, 231). Teknologian kehityksen seurauksena kansalaisyhteiskunnalla on entistä kehittyneempiä mahdollisuuksia toimintaansa (Van Laer & Van Aelst

2009, 234). Manuel Castells (2001) puhuu informaatioajan "verkottuneista sosiaalisista liikkeistä". Castellsin (2001) verkottunut sosiaalinen liike on löyhä ja puolispontaani internetteknologiaan luottava yhteenliittymä, joka perustuu kulttuurisiin arvoihin ja paikallisuuteen sekä suuntautuu globaalisti.

Sekä Mitra (2004) että Coombs (1998) ovat korostaneet, että valtaa puhua mediassa on erityisesti niillä, joilla on rahaa, poliittisesti merkittävä asema ja julkista tukea. Hallitessaan tiedotusvälineitä heillä on myös kykyä vaikuttaa maailmanlaajuiseen mielipiteeseen. Sosiaalinen media kykenee kuitenkin muuttamaan tätä vallan tasapainoa. (Zoch, Collins, Sisco & Supa 2008, 352.) Mediajulkisuus on erityinen poliittisen protestoinnin voimavara niille, joilla ei ennestään ole merkittävästi yhteiskunnallista valtaa (Juppi ym. 2003, 270). Informaatioteknologia onkin noussut merkittävään rooliin mahdollistaen ihmisille aiempaa tehokkaampia aseita kansalaisvaikuttamiseen. Erityisesti sosiaalisten verkostojen helppo saatavuus edesauttaa kansalaisjournalismin leviämistä (Bertot, Jaeger & Grimes 2010; Ramírez 2015, 43). Sosiaalisen median vuorovaikutuksen välineet ovat osoittautuneet menestyksekkäiksi myös siksi, että ne löytyvät lähes kaikista maista, ovat lähes maksuttomia, eivätkä yleisesti ottaen ole erityisen rajoitettuja (Bonsón, Torres, Royo & Flores 2012).

Julkisuuteen nouseminen ei kuitenkaan ole itsestäänselvyys vaan vallitsevista representaatioista ja median huomiosta käytävä kilpailu on kovaa (Juppi 2003, 27). Jotta media kiinnostuisi, on protestissa oltava jotain uutta ja perinteistä poikkeavaa. Toisaalta protestoivan liikkeen toimintatavat eivät saa olla liian radikaaleja ja ”hyvän maun” mukaisesta politikoinnista poikkeavia. Näin liikkeet pakotetaan kuitenkin sopeutumaan median kaupalliseen logiikkaan. (Della Porta 2000, 239–240, Juppi ym. 2003, 270–271 mukaan.)

Internetistä on tullut tärkeä väline erityisesti toisinajattelijoille ja vallanpitäjien vastustamiseen liittyvälle toiminnalle, sillä se tarjoaa aiempaa enemmän mahdollisuuksia osallistua julkiseen keskusteluun ja esittää kritiikkiä. Kansalaisilla on nyt enemmän mahdollisuuksia olla aktiivisempia julkisessa keskustelussa ja arvostella vallanpitäjiä. (Pătrut & Pătrut 2014; Ramírez 2015, 37.) Korvaamalla korruptoituneet tai puutteelliset paikalliset tiedotusvälineet, sosiaaliset verkostot tarjoavat tekojen tuomitsemiselle vaihtoehtoista mediatilaa (Bertot ym. 2010). Online-työkalujen käyttäminen voi auttaa vähentämään korruptiota myös mahdollistamalla suoraa vuorovaikutusta kansalaisten ja korruption vastaisten viranomais-

ten välillä. Tietyissä yhteyksissä anonyymi sosiaalisen median verkosto voi olla myös turvallisempi kanava tietojen lähettämiselle esimerkiksi laittomista toimista ja huumeliikenteestä. (Ramírez 2015, 42.)

Tänä päivänä internetin käytön aikana julkinen politiikka on enemmän kansalaisvalvonnan alla kuin koskaan aikaisemmin. Tuhannet voivat havaita ja tuomita laittoman tai moraalittoman toiminnan vain muutamassa minuutissa. (Ramírez 2015, 39.) Kun kiistanalainen aihe julkaistaan sosiaalisessa mediassa, sitä on hankalampi sensuroida, ja se saattaa jopa osoittautua maailmanlaajuisesti leviäväksi trendiksi (Ramírez 2015, 37). Mobiililaitteiden ja -kameroiden käyttö myös suojaa kansalaisia mielivaltaiselta julkisen vallan käytöltä. Tässä uudessa sosiaalisen median kautta tapahtuvassa julkisen irtisanomisen taktiikassa keskeistä on mahdollisuus julkaista tietoa nimettömästi ja ilman pelkoa rangaistuksesta. Nykyään poliitikot ja julkiset virkamiehet ovat hyvin tietoisia internetin merkityksestä television ja radion rinnalla. Selvää on myös se, että sosiaalista mediaa ja sen aiheuttamia negatiivisen julkisuuden seurauksia on vaikeampaa kontrolloida. (Ramírez 2015, 42.)

4.5.2 Sosiaalinen media ja Facebook Meksikossa

2000-luvun alusta saakka journalismi on ollut murrostilassa Latinalaisessa Amerikassa. Sosiaalinen media toimii traditionaalisten ja kontrolloitujen viestintäyhteisöjen ulottumattomissa, ja on näin ollen haastanut perinteisen ammattijournalismin. (Leskinen 2014, 331.) Perinteisten tiedotusvälineiden ja vaihtoehtoisten kanavien välillä on nykyään avoin ristiriita informaatiokontrollin suhteen, ja sosiaalisesta mediasta on tässä yhteydessä tullut tärkeä voimavara yhteiskunnallisessa taistelussa (Ramírez 2015, 37).

Meksikossa näyttää olevan vahva perinne internetin käytöstä viestintästrategiana vaihtoehtoisten ja vallankumouksellisten poliittisten diskurssien jakamisessa. Vuonna 1995 Zapatistien kansallinen vapautusarmeija (EZLN) toimi edelläkävijänä ”informaatiosodan” aloittamisessa ja tämän vuosikymmenen merkittävimpinä sosiaalisia verkostoja (Facebook, Twitter, YouTube) hyödyntäneinä vaihtoehtoisina sosiaalisina liikkeinä voidaan puolestaan pitää #YoSoy132- ja Ayotzinapa-liikkeitä. (Ramírez 2018.)

Meksikossa on tällä hetkellä yli 85 miljoonaa internetin käyttäjää. Määrä on lisääntynyt merkittävästi vuodesta 2015, jolloin se oli noin 58 miljoonaa. Tällä hetkellä internetin käytön levinneisyys on maassa noin 65,3%, ja käyttäjistä 81% käyttää internetiä päivittäin. Myös sosiaalisten verkostojen käyttö kasvaa Meksikossa nopeasti. Sosiaalisella medialla on

maassa nykyään noin 76 miljoonaa käyttäjää, mikä tarkoittaa noin 59 prosenttia koko väestöstä. (Translate media 2017.) Selvästi suosituin sosiaalisen median kanava on Facebook yli 98 prosentin levinneisyysasteella. Seuraavaksi käytetyin on puolestaan WhatsApp (91%) ja kolmanneksi eniten käytetään Youtubea (82%). Twitterin käyttöaste on sen sijaan vain noin puolet Facebookin määrästä (Statista 2018.)

Vaikka kaikki sosiaalisen median käyttäjät Meksikossa eivät yleensä käytä pelkästään Facebookia, käyttävät he sitä kuitenkin selvästi useammin kuin muita kanavia (eMarketer 2016). Meksiko on 50 miljoonalla käyttäjällään Facebookille myös viidenneksi suurin markkinaalue maailmassa (Translate media 2017). Ajan viettämisestä Facebookissa on tullut erittäin tärkeä aktiviteetti meksikolaisille internetin käyttäjille. Vaikka suuri osa ajasta kuluu edelleen chattailuun tai pelaamiseen, on monista käyttäjistä tullut aktiivisempia myös sosiaaliseen ja poliittiseen osallistumiseen liittyvissä toimissa (Behrens & Löhmann 2012).

Pääsy vaihtoehtoisiin tiedotusvälineisiin ja diskursseihin onkin lisännyt meksikolaisten itsenäisyyttä perinteisistä tiedostusvälineistä. Samalla sosiaalisesta mediasta on muodostunut meksikolaisille uusi väline torjua järjestäytynyttä rikollisuutta ja korruptiota. (Ramírez 2015, 43.) Viime vuosina Meksikossa on yleistynyt tapa jakaa tietoa tietyistä korruption ja nepotismin tapauksista erityisesti Facebookissa ja Twitterissä (Ramírez 2015, 39). Korruptiotapausten julkitulo onkin lisääntynyt huomattavasti vuodesta 2014 lähtien (Ramírez 2015, 43). Julkaisemalla blogikirjoituksia, levittämällä tietoa korruptiotapauksista tai vaikkapa perustamalla kadonneille Facebook-sivuston, aktivistit ottavat osaa myös laaja-alaisempaan liikkeeseen joukkotiedotusvälineiden puolueellista tiedon tuottamista vastaan (Trere & Pleyers 2015). Sosiaaliset verkostot tarjoavat kansalaisille vaihtoehtoisen äänen, ja pakottavat perinteistä mediaa parantamaan toimintatapojaan ja tarjoamaan parempaa palvelua yhteiskunnalle (Arpit 2012).

Sosiaalisen median verkostojen käyttö on voimaannuttanut meksikolaista yhteiskuntaa ja lisännyt poliitikkojen ja virkamiesten tekemien väärinkäytösten paljastamista ja rankaisemista (Ramírez 2015, 36). Vaikka korruption ilmiantamiseksi on olemassa sekä perinteinen media, että hallituksen alaiset kanavat, on sosiaalisen median käyttö osoittautunut huomattavasti tehokkaammaksi tavaksi jakaa tietoa ja aikaansaada rangaistuksia (Ramírez 2015, 36). Erityisesti silloin, kun teot jaetaan juuri Facebookissa, internetillä näyttää olevan suorin vaikutus korruption torjunnassa (Ramírez 2015, 39). Skenaariot siitä, että poliittisen kampanjoin-

nin keskellä paljastettaisiin laittomuutta tai lahjuksia kuvaavia videoita, jotka jaetaan hetkessä tuhansille ihmisille Facebookissa, pelottavat poliitikkoja ja pakottavat heitä varovaisempaan käyttäytymiseen (Garcia-Murillo 2010, Ramírez 2015, 39 mukaan).

Viime vuosina monet virkamiehet ovatkin menettäneet työnsä, kun heidän laittomia tekojaan tai moraalitonta käyttäytymistään on ilmiannettu ja tuomittu juuri sosiaalisen median kautta (Ramírez 2015, 39). Tätä kehitystä ei voida kuitenkaan selittää ainoastaan sosiaalisen median käytön ja teknologisen muutoksen osalta vaan myös viime vuosikymmeninä syntyneellä vahvalla ja vaativalla kansalaisyhteiskunnalla on muutoksessa osansa. Useat järjestöt ja verkostot ovat hyödyntäneet uutta teknologiaa levittääkseen näkemyksiään ja järjestääkseen toimintaansa. (Ramírez 2015, 42.)

Vaikka internetin ja sosiaalisen media merkitys onkin kasvamassa, ei ole kuitenkaan syytä aliarvioida valtavirtaisten joukkotiedotusvälineiden vaikutusta. Kuten monissa muissakin Latinalaisen Amerikan maissa, myös Meksikossa kohtaa edelleen kaksi hyvin erilaista maailmaa; niiden maailma, jotka katsovat tv:n valtavirtaa ja niiden, jotka saavat tietonsa verkosta tai riippumattomilta toimittajilta. (Trere & Pleyers 2015.) Valtavirtamedian merkitystä ei tule väheksyä erityisesti siksi, että yhä edelleen noin 76 prosenttia meksikolaisista saa politiikkaa koskevan informaationsa juuri television välityksellä (Fabritius 2017).

Vaikka sosiaalinen media on tuonut mukanaan paljon hyvää, kuten vapautta, mahdollisuuksia ja anonymiteettisuojan, liittyy sen käyttöön toisaalta myös uudentyyppisiä riskejä ja uhkakuvia. Jo vuoden 2012 vaalien aikana Twitterissä huomiota herättivät näennäisen automatisoidut valetilit, jotka tukivat sittemmin presidentiksi valittua Enrique Peña Nietoa. Useimpien tarkkailijoiden mukaan tosiasiassa kaikki meksikolaiset puolueet ovat käyttäneet ”botteja”, joko edistääkseen omaa viestintäänsä verkossa tai häiriköidäkseen vastustajiaan. (Melendez 2018.) Sosiaalisen median aikakausi on tuonut uusia piirteitä myös toimittajien turvallisuusuhkiin Meksikossa. Verkostojen käyttöä on rajoitettu eväämällä pääsyä internetpalveluihin tai vaatimalla henkilöllisyystietoja internetsalien verkkopalvelujen käyttäjiltä. (Leskinen 2014, 338.)

4.6 Kehystäminen ja Facebook

Facebookissa organisoitu protesti saattaa parhaimmillaan kehittyä yleisemmän tason oikeutta vaativaksi ja väkivaltaa vastustavaksi massiiviseksi liikkeeksi. Digitaalisella aikakaudella tärkeitä resursseja onnistuneelle liikkeelle ovat teknologian saatavuus ja siihen pereh-

tyneisyys (Rolfe 2005). Tiedotusvälineiden ollessa entistä tärkeämpiä yhteiskunnalle, liikkeet tulevat yhä tietoisemmiksi siitä, että itse protestia tärkeämpää on median houkuttelemi-nen (Betz, 2012, Ramírezin 2018, 12 mukaan). Protestin syiden sijaan liikkeen markkinointi ja menestyksekäs kampanjointi onkin yleensä syynä sille, että jokin liike saa enemmän huomiota ja resursseja kuin toiset (Ramírez 2018, 11). Kun halutaan paremmin ymmärtää, miten Facebookin käyttäjät mobilisoivat useita kymmeniä tuhansia ihmisiä osallistumaan niin verkossa kuin kaduilla, voidaan apuna käyttää kehystysnäkökulmaa (ks. Harlow 2011, 228).

Mediakehykset määrittelevät keskeiset ongelmat valikoinnin, poissulkemisen, korostamisen ja elaboraation keinoin. Ne kertovat yleisölle, miten jostakin asiasta tulisi ajatella, ja miksi. (Entman 1993.) Kehykset kokoavat ja organisoivat sekä auttavat valaisemaan julkaisuihin upotettuja merkityksiä. Ne ovat enemmän kuin vain kategorioita. (Reese 2007.) Kehyksiä käytetään tiedon jakamiseen ja osallistujien inspiroimiseen. Facebook-kehykset näyttävätkin onnistuvan erityisesti silloin, kun ne korostavat protestia ja vaativat ihmisiä osallistumaan ja jakamaan tietoa. Facebookin interaktiivisia elementtejä hyödyntämällä kehystäminen toimii usein kaikkein tehokkaimmin. Julkaisuihin voi lisätä tekstien lisäksi myös esimerkiksi linkkejä, videoita ja valokuvia, joiden avulla protesti on mahdollista liittää vaikuttavammin vallitsevaan yhteiskunnalliseen kontekstiinsa ja aikaansaada näin laajempaa kehystystä protestille. (ks. Harlow 2011, 238–239; Hon 2016, 3.)

Keskeiset kehystysprosessit toimivat tehokkaana teoreettisena näkökulmana, kun halutaan ymmärtää kuinka verkkosisällöntuottajat hyödyntävät strategista viestintäänsä motivoidakseen yleisöään sekä laajentaakseen tukipohjaansa (Hon 2016). Facebookin julkaisujen tutkiminen mahdollistaa ainutlaatuisella tavalla sen analysoimisen, miten oikeudenmukaisuus- ja reformiliikkeitä kehystetään. Se tapa, jolla julkaisut on kehystetty, kertoo paljon siitä, miten liike on pyritty mobilisoimaan verkossa. Kehystyksillä osoitetaan ongelmat, määritellään ratkaisut ja pyritään motivoimaan ihmisiä osallistumaan liikkeeseen Facebookin lisäksi myös offline-tilassa. (ks. Harlow 2011, 229.)

Guatemalan vuoden 2009 oikeusliike on hyvä esimerkki siitä, kuinka onnistunut Facebook-kehystäminen saattaa johtaa laajaankin kansanliikehdintään. Oikeusliikkeen organisoijat käyttivät Facebookia alun perin vain ilmaistakseen turhautumistaan hallintoon ja väkivaltaisuuksien lisääntymiseen. Lopulta heidän onnistui mobilisoida protesteihinsa kymmeniä tuhansia guatemalalaisia, ja luoda Castellsin (2001) kuvailema verkottunut sosiaalinen liike.

Liikkeen aktiivit uskovatkin, että ilman Facebookia niin suuri liike ei koskaan olisi mobilisoitunut. Merkittävässä asemassa liikkeen menestyksessä oli osuvien aiheiden lisäksi juuri online-kommenttien kehystäminen. Kommentit onnistuttiin kehystämään siten, että ne motivoivat ihmisiä osallistumaan liikkeeseen ja offline-toimintaan, kuten mielenosoituksiin tai vetoomusten allekirjoittamiseen. (ks. Harlow 2011, 238.) Toisaalta Guatemalan tapaus osoittaa myös, että vaikka onnistuneella Facebook-kehystyksellä näyttää sellaisenaan olevan kykyä kannustaa ihmisiä kollektiiviseen toimintaan, ei sillä välttämättä ole riittävästi potentiaalia aiheuttaa pitempiaikaista yhteiskunnallista muutosta köyhissä ja eriarvioisissa yhteiskunnissa (Harlow 2011).

5. TUTKIMUSKYSYMYKSET, AINEISTO JA METODI

5.1 Tutkimuskysymykset

Tutkimukseni kohteena on Ayotzinapa-liikkeen organisoituminen Facebookissa ja tarkemmin ottaen sen tavoitteiden ja toiminnan perusteluiden kehystäminen. Olen rajannut tarkasteluni kohteeksi liikkeen suurimman Facebook-sivuston ”Yo SI Soy Ayotzinapa”. Snow’n ja Benfordin (1988, 1992, 2000) teoreettisia näkemyksiä sekä heidän kollektiivisen toiminnan kehyksen käsitettään soveltaen olen tarkastellut Yo SI Soy Ayotzinapa-sivuston ylläpitäjien julkaisuja ja analysoinut liikkeen käyttämiä kehyksiä. Tavoitteenani on vastata kysymyksiin:

1. Kuinka liike on kehystänyt tavoitteitaan ja toiminnan perusteluitaan?

2. Kuinka se on pyrkinyt kehystyksellään mobilisoimaan ihmisiä?

Tutkimus sisältää kolme ulottuvuutta. Tavoitteiden ja toiminnan perusteluiden sekä mobilisaation tarkastelun lisäksi, pyrin liittämään kehystykset myös yhteiskunnalliseen kontekstiinsa tarkastelemalla niitä suhteessa ajanjaksolleen ominaiseen kokoavaan kehykseen epäoikeudenmukaisuudesta.

5.2 Aineisto

Aineistona olen tutkielmassani käyttänyt Ayotzinapa-liikkeen seuraajarikkainta ja aktiivisinta Facebook-sivustoa nimeltä ”Yo SI Soy Ayotzinapa” (”KYLLÄ, Olen Ayotzinapa”). Aineistoksi valikoidulla Facebook-sivustolla ”Yo SI Soy Ayotzinapa” on lähes 165 000 seuraajaa ja se sisältää joitakin tuhansia julkaisuja ollen edelleen toiminnassa. Sivusto on julkinen, ja kuka tahansa voi tykätä, kommentoida tai jakaa sen päivityksiä. Tutkimuksen kohteena ovat sivuston ylläpitäjien julkaisemat päivitykset, jotka sisältävät niin tekstiä, kuvia, videoita kuin uutis- ja tapahtumalinkkejä. Keskiössä on siis vain liikkeen itsensä rajaama kehystys, eli sivuston seuraajien julkaisemia kommentteja ei ole otettu tarkastelussa huomioon.

Olen valinnut sivuston tarkastelemalla merkittävimpiä liikkeeseen liittyviä Facebook-sivustoja ja vertailemalla niiden seuraajamääriä ja päivitysaktiivisuutta. Sosiaalisen median kanavista Facebookin valikoin tarkastelun kohteeksi siksi, että siellä julkaisut ovat monipuoli-

sempia ja sisältörikkaampia, kuin esimerkiksi merkkimäärältään rajoittuneemmassa Twitterissä. Lisäksi Twitterin ja erityisesti sen hashtagien osalta liikettä on jonkin verran jo tutkittu. Myös blogiteksteihin keskittyvää tutkimusta on aiheesta jo tehty, kun taas Facebook -sivustojen osalta tutkimuskirjallisuudessa on vielä merkittävä aukko.

Aineisto on kerätty harkinnanvaraisella otannalla ja se sisältää yhteensä 1016 julkaisua. Aineistoon mukaan otettujen julkaisujen määrä on rajattu siten, että tarkastelussa on keskitytty etupäässä vuosiin 2017 ja 2018. Analyysiin on otettu kuitenkin mukaan myös ensimmäiset kuusi kuukautta perustamisvuodelta 2015, jotta on pystytty todentamaan riittävän yhtenäinen, luotettava ja kattava kuvaus aineistosta. Rajaukseen on päädytty sekä materiaalin saatavuuteen vaikuttaneiden teknisesti haastavien syiden vuoksi, että osin myös työn rajallisuuden ja aineiston suuren koon vuoksi.

Aineisto on kerätty poimimalla julkaisuista systemaattisesti kaikki ne, jotka on koettu liikkeen toiminnan ja tavoitteiden kannalta merkityksellisiksi. Toisin sanoen aineistoksi valikoituivat kaikki julkaisut, joissa Ayotzinapa-tapaus mainittiin, joissa oli muutoin selvä yhteiskuntakriittinen tai epäoikeudenmukaisuuteen viittaava konnotaatio tai Meksikon yhteiskunnalliseen tilanteeseen liittyvä epäkohta tai muutosvaatimus. Tarkastelusta rajattiin pois esimerkiksi sivustolla julkaistut mainokset, muiden maiden ihmisoikeusrikkomuksia käsittelevät päivitykset sekä selvästi liikkeen tavoitteisiin liittymättömät julkaisut. Pois rajattuja julkaisuja ei kuitenkaan ollut erityisen paljon.

Opiskelijoiden katoamisen jälkeen vuonna 2014 perustettu Ayotzinapa-liike ei ole yhtenäinen eikä sillä ole olemassa ”virallisia” Facebook-sivuja tai muitakaan sosiaalisen median kanavia. Liike muodostuu useiden pienempien osaryhmien ylläpitämistä sivustoista ja liikehdinnästä, mutta kaikilla näyttää kuitenkin olevan melko yhdenmukainen päämäärä; oikeuden vaatiminen ja opiskelijoiden palauttaminen, sekä yleisempi yhteiskunnallinen muutos. Ayotzinapa-liikettä määritteleekin osuvasti kuvaus siitä, että nykypäivänä liikkeisiin ja protesteihin osallistuminen on pitkälti yksilöllistynyt ja saman protestiryhmän alla toimii monesti useita ruohonjuuritason toimijoita, joita verkostosuhteet liittävät toisiinsa (mm. Della Porta & Diani 2006, 2; Konttinen & Peltokoski 2010, 9).

Huomionarvoista on korostaa, että tutkimuskohteeni Yo SI Soy Ayotzinapa-sivusto on vain yksi liikkeen monista osatekijöistä eikä välttämättä sellaisenaan edusta kaikkien liikkeen aktiivien tavoitteita ja toiminnan perusteluita. Se on kuitenkin yksi suurimmista liikettä edustavista sosiaalisen median sivustoista, mikä todentaa sen merkityksellisyyttä ja tutkimuksen

relevanttiutta. Vaikka Yo SI Soy Ayotzinapa-sivusto ei edustakaan kaikkia Ayotzinapa-liikkeen osapuolia, antaa se kuitenkin varsin kattavan näkemyksen siitä, mistä Ayotzinapa-liikkeen Facebook-organisoitumisessa on, ja on ollut kyse. Sivuston seuraajamäärä on 5–10-kertainen verrattuna muihin liikkeen Facebook-sivustoihin. Lisäksi se on huomattavasti aktiivisempi kuin yksikään toinen sivusto julkaisten uutta materiaalia edelleenkin lähes päivittäin. Sivuston julkaisut ulottuvat seuraajiaan huomattavasti laajemmalle yleisölle, sillä sen päivityksiä jaetaan toisinaan jopa useita satoja kertoja.

Yo SI Soy Ayotzinapa-sivusto perustettiin Facebookiin tammikuussa 2015, noin neljä kuukautta opiskelijoiden katoamisen jälkeen. Ensimmäisessä julkaisussa 25.1.2015 kirjoitetaan: ”Tervetuloa #YoSISoyAyotzinapa-sivustolle. Tämä sivusto on avoin kommenteille, kritiikille, mielipiteille ja ehdotuksille. Kuvia ja videoita Ayotzinapa-tapaukseen liittyen saa lähettää. Pyydämme jakamaan sivustoa, jotta se leviää laajalle, eikä tapausta unohdeta, ja ettei liike olisi vain muutamien liike vaan jokaisen meksikolaisen, ja että korruptoituneet kaatuvat kansan avatessa silmänsä ja korottaessa äänensä.”

Tarkastellessani Yo SI Soy Ayotzinapa -sivustoa ensimmäistä kertaa syksyllä 2017, sivuston yleisessä Facebook-kuvauksessa luki teksti ”Ayotzinapa-tapaus paljasti todellisuuden, jossa poliitikot ovat syyllistyneet huumekauppaan; todellisuuden, jossa maa murhataan hallituksen käsissä; porvarillisen yhteiskunnan ylivallan tiedotusvälineistä; rankaisemattomuuden, jossa Meksiko elää; välinpitämättömyyden, jonka fasistinen hallitus on istuttanut; sekä yhteiskunnan poliittisen, sosiaalisen ja kulttuurisen epäluulon. Näistä syistä minä olen Ayotzinapa!” Sittemmin teksti on poistettu ja tilalla on vain maininta: “Administradores. Payares. El Che. El tortuga. El mexicano”, joka suoraan kääntäen tarkoittaa; ”Virkavalta. Maksajat. Che. Kilpikonna. Meksikolainen.” Che viitannee Kuuban Che Quevaraan ja kilpikonna puolestaan siihen, että Ayotzinapa tarkoittaa nahuatl-kielellä kilpikonnien paikkaa.

Yo SI Soy Ayotzinapa -sivusto pyrkii edustamaan kansan ääntä julkaisemalla myös ”tavallisten meksikolaisten” lähettämää materiaalia. Sivuston ylläpitäjät tekevät kuitenkin julkaisuja koskevat rajaukset päättämällä, mikä heille lähetetystä materiaalista sivustolle suodattuu. Tutkimuksessa tarkastellaan näin ollen liikkeen itsensä julkaisemaa materiaalia, oli se sitten alun alkaen peräisin joltakin seuraajalta tai sivustoa ylläpitävältä taholta itseltään. Yleisön päivityksiin kirjoittamia kommentteja ei huomioida tarkastelussa työn fokusoinnista ja rajallisuudesta johtuen.

Vaikka Ayotzinapa-liike on pyrkinyt saavuttamaan myös kansainvälistä tunnettavuutta ja sillä on pientä toimintaa useassa eri maassa, on suurin osa sen sosiaalisen median sivustoista, ”Yo SI Soy Ayotzinapa” mukaan lukien, kuitenkin espanjankielisiä. Tämä rajoittaa sisällön saatavuuden ja ymmärrettävyyden luonnollisesti vain espanjaa puhuville. Toisaalta liikkeen toimintaa on kuitenkin pyritty levittämään laajalle ja erityisesti Twitterissä käytetään paljon englanninkielisiä käännöksiä tunnetuimmista hashtageista. Lisäksi blogisivustolta ”Ayotzinapa somos todos” löytyy tapauksesta jonkin verran tietoa myös englanniksi. Yo SI Soy Ayotzinapa -Facebook-sivustolla on julkaistu espanjaksi jonkin verran myös muissa maissa tapahtuneita ihmisoikeusrikkomuksia ja kriisejä käsitteleviä päivityksiä. Näitä ei kuitenkaan ole otettu analyysissa huomioon, sillä niiden ei ole suoraan katsottu liittyvän liikkeen tavoitteisiin ja toiminnan perusteluihin, vaikka ne kertovatkin yleisestä oikeudenmukaisuuden vaatimuksesta, joka itse Ayotzinapa-liikettäkin ohjaa.

5.3 Metodi

Tutkimusmetodi tarkoittaa operaatioita ja käytänteitä, joiden avulla aineistosta tuotetaan ja tulkitaan havaintoja (Alasuutari 2006, 82). Tässä tutkielmassa Aytozinapa-liikeen toiminnan perusteluja ja tavoitteita Facebookissa tarkastellaan soveltamalla aineiston käsittelyyn teemoittelua ja kehysanalyysia. Analyysin keskiössä on Snow’n ja Benfordin (2000, 614) määritelmä kollektiivisen toiminnan kehyksistä. Heidän mukaansa kollektiivisen toiminnan kehyksillä tarkoitetaan toimintaorientoitunutta uskomusten ja merkitysten kokoelmaa, jolla pyritään oikeuttamaan yhteiskunnallisen liikkeen toimintaa.

Jotta voidaan paremmin hahmottaa, millaisia eri kehystyksiä aineisto sisältää, ryhmitellään aineistoa ensin teemoittelun avulla. Teemoittelussa aineistosta pyritään etsimään tutkimusongelman kannalta merkittäviä aiheita ja teemoja, joiden ympärille aineistoa ryhmitellään. Tällöin voidaan tehdä myös vertailua tiettyjen teemojen ja aihepiirien esiintymisestä. Teemoittelun onnistuminen edellyttää kuitenkin teorian ja empirian keskinäistä, toisiinsa nivoutuvaa vuorovaikutusta. (Eskola & Suoranta 1998, 175–176.)

Kehysanalyysissa tulisi Väliverrosen (2012) mukaan teemojen ja toimijoiden kartoituksen lisäksi kuvailla ilmiötä ja siitä käytävää keskustelua. Lisäksi kehysten erottamisessa ja kuvailussa on tärkeää ottaa huomioon erilaisia kehyksiä jaottelevat metaforat ja esimerkit. Kehysten tuottaminen tapahtuu argumentoinnin, kuten syiden, seurausten ja ratkaisujen avulla. Tapahtumat pitäisi myös kytkeä yhteiskunnalliseen kontekstiinsa. Tärkeää on Väliverrosen (2012) mukaan myös tutkijan kyky ottaa kantaa siihen, kuinka kehykset ilmenevät suhteessa

ajanjakson sosiokulttuuriseen järjestelmään. On myös syytä pohtia sitä, millaisia seurauksia kehystämisellä voi olla ongelman identifioimiseen, päätöksentekoon tai esimerkiksi liikkeen menestykseen. (Väliverronen 2012, Elon 2013, 53 mukaan.)

Kehysanalyysi ei itsessään tarjoa erityisen tarkkoja ohjeistuksia siitä, minkälaisten keinojen avulla kehyksiä tulisi konkreettisesti analysoida. Se ei myöskään kerro, kuinka kehykset ovat uskottavasti identifioitavissa sosiaalisessa elämässä. Näin ollen kehysanalyysiä voidaan ajatella enemmänkin lähestymistapana kuin kapeasti tulkittuna analyysimetodina. (Puroila 2002, 51.) Näin ymmärrettynä se mahdollistaa tutkijalle myös hieman omaa määrittelyvaltaa kehysten jaottelussa ja nimeämisessä (Elo 2013, 50). Kehysanalyysin vahvuudeksi voidaankin nähdä sen joustavuus tekstin tarkastelun työkaluna sekä toisaalta myös sen kyky hyödyntää erityyppisiä teorioita (Rantanen 2014, 52; ks. Puroila 2002).

5.4 Aineiston analyysi

Aloitin aineiston analysoinnin tutustumalla Yo SI Soy Ayotzinapa -Facebook-sivuston materiaaliin ja lukemalla julkaisuja aluksi varsin pintapuolisesti läpi. Jo tässä vaiheessa minulle muodostui kuitenkin käsitys siitä, mitä aineistosta on mahdollisesti löydettävissä. Varsinaisen analyysin aloitin käymällä aineistoa läpi huolellisesti ja perusteellisesti. Tein tutkielmassani useamman analysointikierroksen, kuten kehystämistä tarkasteltaessa on tapana (ks. Johnston 2002, 69).

Aluksi etsin julkaisuista aineistolähtöisesti tapoja, joilla liikkeen aktiivit puhuivat ongelmista, tavoitteista sekä toiminnan perusteluista. Ryhmittelin näitä puhetapoja samankaltaisuuksien mukaan, jonka jälkeen kokosin ne laajemmiksi teemoiksi. Aineistoani jäsentäviä pääteemoja olivat solidaarisuus, eriarvoisuus, autoritaarisuus, korruptio, terrori, valheellisuus, epäonnistuminen, väkivalta ja rankaisemattomuus. Tekemäni pääteemoittelun pohjalta siirryin liikkeen varsinaisten kehysten tunnistamiseen ja erotteluun. Hahmotin aineistosta alustavat kehykset ja teemoittelin aineistoa kehysten sisällä jakamalla sitä edelleen keskenään samankaltaisiin ryhmiin. Aihepiirien lisäksi kehysten tunnistamisessa ja luokittelussa keskeistä olivat myös julkaisujen sanavalinnat ja niiden herättämät mielikuvat, sekä tietyn perspektiivin käyttäminen.

Analyysin toisen vaiheen tein teoriaohjaavasti. Käytin apuna Snow'n ja Benfordin (1988, 2000) teoriaa etsiessäni tapoja, joiden avulla Ayotzinapa-liike on toteuttanut kehystämistä Facebook-sivullaan. Nimesin aineistoni yleisimmät kehykset sekä pyrin kuvailemaan niitä luonnehtivia ominaisuuksia. Jokaisesta aineistosta löydetystä kehyksestä olen paikantanut

Snow'n ja Benfordin käsitteistöön tukeutuen yhteiskuntadiagnoosin, -prognoosin ja toimintaan motivoivan ulottuvuuden. Diagnosoiva kehystäminen tarkoittaa ongelman tunnistamista sekä ongelman syyllisten paikantamista. Prognostisessa kehystämisessä ongelmalle esitetään ratkaisua sekä keinoja sen saavuttamiseen, ja motivoivalla kehystämisellä pyritään puolestaan kannustamaan toimintaan. Kehysten identifioimisen lisäksi tarkastelen johtopäätöksissäni myös sitä, kuinka ne ilmenevät suhteessa toisiinsa sekä kokoavaan eli epäoikeudenmukaisuuskehykseen.

5.5 Eettiset kysymykset

Tutkimuksen teossa tärkeää on myös hyvän tutkimuseettisen käytännön noudattaminen. Eskolan & Suorannan (1998, 56) mukaan keskeistä tutkimuksessa on erityisesti ihmisarvon kunnioittamisen periaatteen noudattaminen. Tutkimuksella ei saa loukata tutkittavia, eikä aiheuttaa heille vahinkoa. Hyvänä lähtökohtana onkin tarkastella sitä, mitä etua tai haittaa tutkittaville on tutkimuksesta, ja kuinka heidän yksityisyytensä turvaaminen mahdollistetaan. (Yhteiskuntatieteellisen tutkimuksen tietosuoja 1987, 9–10.) Eettisen ja epäeettisen käytännön välinen rajalinja ei aina kuitenkaan ole selvä, joten tutkijan täytyy omata myös riittävää herkkyyttä ja ammattitaitoa tunnistaakseen tutkimukseensa sisältyvät ongelmakohdat (Kimmel 1988, 30–36; Eskola & Suoranta 1998, 60).

Omassa tutkielmassani aineistona on käytetty julkista Facebook-sivustoa ja sen anonyymeja julkaisuja, joten esimerkiksi haastatteluihin liittyvä pohdinnat luottamuksellisuudesta, vapaaehtoisuudesta ja yksityisyydestä, sekä tutkijan ja tutkittavan välisestä vuorovaikutuksesta eivät ole olleet tutkielmani kannalta oleellisia. Käsittelemäni aineisto pitää kuitenkin jossain määrin sisällään myös arkaluontoista materiaalia, joten olen luonnollisesti pohtinut tutkimukseni eettisiä lähtökohtia ja perusteita.

Olen analysoinut tutkielmassani Yo SI Soy Ayotzinapa -sivua, joka on avoin ja kaikkien saatavilla oleva Ayotzinapa-liikkeen seuraajarikkain Facebook-sivusto. Olen käyttänyt analyysissani vain liikkeen aktiivien omia julkaisuja, enkä ole ottanut huomioon "yleisön" julkaisuihin kirjoittamia kommentteja. Myöskään liikkeen aktiiveja ei voi analyysissa siteeraamistani julkaisuista tunnistaa, sillä heidän nimiään tai muitakaan tunnistetietoja ei ole ollut missään esillä. Kaikki käsittelemäni julkaisut on tehty anonyymisti Yo SI Soy Ayotzinapa-sivuston nimissä.

Keräämäni aineisto pitää kuitenkin sisällään myös useita julkaisuja, joissa on esimerkiksi väkivallan uhrien ja syyllisten nimiä tai kuvia, joista he ovat selkeästi tunnistettavissa. Koen

kuitenkin, että en voi tutkimuksellani aiheuttaa enempää kärsimystä sitaateissa esiintyville ihmisille, sillä heidän tarinansa tai kasvonsa on jo julkaistu Facebook-sivustolla, eikä tutkimuksessani paljasteta mitään sellaista, mitä ei olisi jo tuotu julki. Lisäksi olen häivyttänyt mahdollisuutta yhdistää sitaatteja tiettyihin ihmisiin tai identifioida uhreja ja syytettyjä poistamalla tunnistetiedot, kuten esimerkiksi julkaisujen päivämäärät sitaateista. En myöskään mainitse ketään julkaisuissa käsitellyistä henkilöistä koko nimeltä. Tutkimuksen valmistuttua poistan myös luonnollisesti tietokoneeltani kaikki aineiston käsittelyyn liittyvät dokumentit.

Lisäksi koen, että voin tutkimuksellani myös auttaa Meksikon epäoikeudenmukaisesta tilanteesta kärsiviä ihmisiä, liikkeen aktiiveja ja kadonneiden omaisia, tekemällä heidän tavoitteitaan ja toiminnan perusteluitaan tunnetummaksi myös suomenkieliselle yleisölle. Useissa käsittelemäni Facebook-sivuston julkaisuissa pyydetään levittämään liikkeen jakamaa tietoa eteenpäin, sillä liikkeen piirissä uskotaan vakaasti siihen, että yhteiskunnallinen muutos voidaan saavuttaa vain tietoisuuden lisäämisen kautta. Aineiston julkaisuista on usein myös pääteltävissä, että uhreilta tai heidän omaisiltaan on pyydetty suostumus materiaalin julkaisemiseen, ja he esiintyvät paikoin julkaisuissa myös itse haastateltavina. Myös useiden riippumattomien lähteiden ja tutkimusten (ks. esim. Blanca & Crowlesmith 2014) mukaan tietoa meksikolaisen yhteiskunnan epäkohdista on tärkeää jakaa myös globaalisti. Muiden maiden painostus nähdään tärkeänä, jottei Meksikon hallitus voi enää jatkaa väkivaltaisten keinojen käyttämistä Ayotzinapa-liikkeen kaltaisten yhteiskuntakriittisten ryhmittymien tukahduttamiseen.

6. AYOTZINAPA-LIIKKEEN FACEBOOK-KEHYKSET

Tässä luvussa pyrin vastaamaan tutkimuskysymyksiini esittelemällä Ayotzinapa-liikkeen kollektiivisen toiminnan kehykset. Olen analysoinut Ayotzinapa-liikkeen Yo SI Soy Ayotzinapa-nimisen Facebook-sivuston julkaisuja ja erottanut kuusi erilaista tapaa kehystää liikkeen tavoitteenasettelua ja toimintaa. Kehykset olen nimennyt seuraavalla tavalla: oikeuskehys, turvattomuuskehys, demokratiakehys, valheen verkko -kehys, syntipukkikehys ja yhteisvastuukehys. Jokaisesta aineistosta löydetystä kehyksestä olen paikantanut Snow'n ja Benfordin (2000) käsitteistöön tukeutuen yhteiskuntadiagnoosin, -prognoosin sekä toimintaan motivoivan ulottuvuuden. Kehyksissä tarkastelen asioita Ayotzinapa-liikkeen omasta näkökulmasta. Erittelemäni kehykset ovat aineistossa osin päällekkäisiä ja toisiinsa kietoutuneita. Vaikka kehyksiä on paikoin melko vaikeaa, ellei jopa mahdotonta, erottaa toisistaan, on aineistosta kuitenkin selvästi havaittavissa hallitsevimmat ja useimmin toistuvat kehykset, jotka muodostavat yhdessä loogisen ja yhtenäisen kokonaisuuden.

Käytettäessä Snow'n ja Benfordin (1992) määritelmää kokoavasta kehyksestä, Ayotzinapa-liikkeen kokoavaksi kehykseksi voidaan paikantaa kehys epäoikeudenmukaisuudesta. Jo liikkeen lähtökohtana on ollut olosuhteiden tulkitseminen epäoikeudenmukaisiksi ja alkuperäisenä tavoitteena puolestaan totuuden ja kadonneiden oikeuksien vaatiminen. Lisäksi kaikki aineistossa ilmenevät kehykset ovat jollain tavalla kytköksissä epäoikeudenmukaisuuden kokemukseen ja asiantilan uudelleenmäärittelyyn. Epäoikeudenmukaisuus toimii kaikkia aineiston kehyksiä yhdistävänä kokoavana kehyksenä, jolla oikeutetaan liikkeen toimintaa, ja johon sen kaikkien alakehysten tavoitteet voidaan nähdä nivoutuvan. Oheisessa kuviossa Ayotzinapa-liikkeen kollektiivisen toiminnan kehykset on esitetty tiivistetysti.

Kuvio: Ayotzinapa-liikkeen kollektiivisen toiminnan kehykset Facebookissa

KEHYS	DIAGNOOSI	PROGNOOSI	MOTIVOINTI
OIKEUS-KEHYS	Ihmisiä ei Meksikossa kohdella samalla tavalla ja kaikilla kansalaisilla ei ole yhtäläisiä oikeuksia. Maan ihmisoikeustilanne on heikko ja eriarvoistumiskehitys huolestuttavaa.	Ratkaisu: Kansalaisten oikeuksien parantaminen yhteiskunnallisesta asemasta riippumatta. Keinot: -tiedon levittäminen eriarvoisuudesta ja oikeuksien sortamisesta -oikeuksien vaatiminen mielenilmauksin ja suoralla toiminnalla	Yleisen oikeudenmukaisuuden periaate. Kaikkien etu, että jokaisen ihmis- ja kansalaisoikeudet toteutuvat.

TURVAT-TOMUUS-KEHYS	Meksikoa vaivaa heikko turvallisuustilanne; katoamiset ja murhat lisääntyvät ja vallalla on väkivallan, huumerikollisuuden ja rankaisemattomuuden normalisoitunut ilmapiiri.	Ratkaisu: Rankaisemattomuuden ja korruption kulttuurin kitkeminen, syyllisten tuomitseminen, huumesodan lopettaminen. Keinot: - väkivallan dokumentointi ja tiedon levittäminen - muutoksen vaatiminen joukkovoimalla ja mielenosoituksin	Turvallisuustilanteen paraneminen on eduksi kaikille, ja se mahdollistaa ihmisarvoisen elämän ilman pelkoa.
DEMO-KRATIA-KEHYS	Yhteiskunnallinen valta on kasaantunut pienelle korruptoituneelle eliitille, joka ajaa omia taloudellisia etujaan. Demokratian sijaan kukoistaa autoritarismi.	Ratkaisu: Yhteiskuntajärjestelmän demokratisointi, läpinäkyvyyden lisääminen ja korruption kitkeminen Keinot: -byrokratian vahtiminen -epäkohtien paljastaminen -kansalaisten osallistumismahdollisuuksien lisääminen -mielenosoitukset	Demokratia palvelee yhteistä etua, autoritäärinen hallinto vain harvojen etua.
VALHEEN VERKKO-KEHYS	Vallanpitäjien moraalittomuus ja valheellinen, rikollisuuteen kietoutunut hallintotapa ilmenee kansalaisten järjestelmällisenä riistona ja ihmisyyttä vahingoittavana toimintana. Ayotzinapa on valtion rikos.	Ratkaisu: Korruptoituneen hallinnon ja eliitin erottaminen ja tuomitseminen teoistaan, Ayotzinapa-totuuden julkituominen. Keinot: - faktojen esittäminen korruptiotapauksista ja epäkohdista - tiedon levittäminen väärinkäytöksistä ja terrorista - mielenilmaukset	Kontrollin säilyttäminen omasta elämästä. Moraalikäsitykset oikeasta ja väärästä.
SYNTI-PUKKI-KEHYS	Enrique Peña Nieto on syyllinen lähes kaikkiin hänen kautensa aikana tapahtuneisiin vääryyksiin ja ongelmiin. Hän on vähintäänkin epäonnistunut ongelmien ratkaisussa.	Ratkaisu: Peña Nieton ero ja tuomitseminen, sekä virheiden myöntäminen ja korjaaminen. Keinot: -epäonnistumisten julkituominen ja levittäminen -mustamaalaaminen -erottamisen puolesta kampanjointi	Yhteiskunnallisten olosuhteiden muuttuminen paremmaksi, kun yksi pääsyyllisistä saadaan pois vallasta.
YHTEIS-VASTUU-KEHYS	Taloudelliset intressit ja oman edun tavoittelu ovat ottaneet yhteiskunnassa ylivallan. Yhteisöllisyyden murentanut kova arvoilmapiiri sekä siitä seurannut välinpitämättömyys ovat aiheuttaneet vähempiosaisia sortavaan nykytilanteen.	Ratkaisu: Yhteisöllisyyden elvyttäminen, yhteisvastuun ja huolenpidon lisääminen Keinot: -yhteisöllisyyden lisääminen yhteisen tekemisen ja yhteishengen luomisen kautta -ihmisten osallistaminen -uhrien ja muiden välisen rajan hälventäminen	Yhteinen etu on myös yksityinen etu. Ayotzinapa-tragedian kaltaisesti voi käydä kenelle tahansa meksikolaiselle.

6.1 Oikeuskehys

> ”Oikeutta kansalle!”
>
> ”Oikeutta 43 kadonneelle!”

Eriarvoisuudesta, ihmis- ja kansalaisoikeuksista sekä oikeuksien sortamisesta käytävän argumentoinnin ja toiminnan olen nimennyt oikeuskehykseksi. Ayotzinapa-liikkeen alkuperäinen tavoite oli kadonneiden oikeuksien puolustaminen, mikä näkyy edelleen vahvasti liikkeen toiminnassa. Kadonneiden oikeuksista liikkeen toiminta on kuitenkin laajentunut myös yleisemmin kansalaisten oikeuksien puolustamiseen ja eriarvoistumiskehityksen vastustamiseen. Kehyksen keskiössä on väite siitä, että ihmisiä ei Meksikossa kohdella samalla tavalla ja kaikilla kansalaisilla ei ole yhtäläisiä oikeuksia. Lisäksi oikeuskehyksessä korostetaan maan yleisesti ottaen heikkoa ihmisoikeustilannetta ja vaaditaan oikeuksien toteutumista. Hallinnon ja viranomaisten piittaamattomuus ja egoismi, sekä oikeusjärjestelmän läpäisevä korruptio nähdään syypäänä kestämättömälle oikeustilanteelle.

Diagnoosi

> “EI perusoikeuksiemme vahingoittamiselle!”
>
> ”Kun kyse on heistä [hyväosaisen kuolemasta], se on ”kansallinen tragedia”, kun meistä, olemme vain tilastoja, emme mitään muuta.”

Oikeuskehyksen keskiössä on erilaisten oikeuksien puolustaminen ja vaatiminen, sekä oikeuksien puutteeseen liittyvien epäkohtien julkituominen. Kehyksessä eriarvoisuus ilmenee ikään kuin yläkäsitteenä, ja sorrettujen ryhmien ikävä kohtalo sekä oikeuksien toteutumattomuus eriarvoistavan kehityksen seurauksena. Meksikon yleistä ihmisoikeustilannetta kuvataan oikeuskehyksessä heikoksi ja myöskään kansalaisoikeuksien ei nähdä toteutuvan. Eri kansalaisryhmien katsotaan myös olevan toisiinsa nähden eriarvoisessa asemassa oikeuksien toteutumisen suhteen. Oikeuskehyksessä keskeisiä ja tavoiteltavia arvoja ovat oikeudenmukaisuus, totuudellisuus, vapaus ja yhdenvertaisuus. Kadonneiden oikeuksien puolustamisen lisäksi oikeuskehyksessä keskeistä on ”taistelu totuuden ja oikeudenmukaisuuden puolesta koko maassa”. Tärkeää kehyksessä on oikeuksien vaatiminen juuri heikompiosaisille.

> ”Ei ole oikein, että he [valtiovalta] kohtelevat meitä epäinhimillisesti ja sortavat meidän oikeuksiamme.”
>
> ”Tällä tavoin hallitus huolehtii rikkomattomuudestamme ja [– –] vahingoittaa yhteiskuntamme oikeuksia!”

> ”On hyvin selvää, että tuomarit eivät koskaan ole protestoineet minkään asian puolesta, [– –] mikään sosiaalinen epäoikeudenmukaisuus tai poliittinen korruptoituneisuus ei ole ollut heille tärkeää. Vain heidän palkkansa näyttää olevan tarpeeksi tärkeä [syy mielenosoitukselle].”

Oikeuksien laiminlyönti valtiovallan ja viranomaisten taholta on keskeisessä roolissa oikeuskehyksessä. Erityisesti heikompiosaisten oikeuksien ei katsota toteutuvan, ja vastuussa nähdään olevan etupäässä juuri piittaamaton valtiovalta ja etuoikeuksista nauttivat korruptoituneet virkamiehet. Lisäksi oikeuskehyksen argumentoinnissa nostetaan esille rikosten puutteellisia tutkimuksia sekä sitä, että korruptoituneen järjestelmän vuoksi sorretut ryhmät ja uhrit eivät juuri koskaan saa heille kuuluvaa oikeuttaan. Asioista päättäviä vallanpitäjiä ja lainoppineita näyttää kehyksen mukaan kiinnostavan vain omien etujen toteutuminen. Oikeuksien toteutumattomuus ja totuuden peittely kietoutuvat merkittävästi vallitsevaan rankaisemattomuuden kulttuuriin ja oikeusjärjestelmän ongelmiin. Oikeuskehyksen mukaan viattomien köyhien oikeuksia poljetaan, jotta eliitit voivat nauttia etuoikeuksistaan.

> ”41 prosentilla meksikolaisista ei ole varaa ostaa elämiseen tarvittavia peruselintarvikkeita.”
>
> ”Polttoaineen äkillinen hinnan nostaminen hyödytti vain rikkaita.”
>
> ”En tiedä, mikä on tämä kunnioituksen ja arvokkuuden puute köyhiä kohtaan, hyväosaisilta ja niiltä, joilla on rahaa, nöyryyttää ja olla kunnioittamatta heitä ja tehdä kaikkea mitä huvittaa.”

Eriarvoisuuden ja oikeuksien toteutumattomuuden näkyvimpänä ilmentymänä on kehyksen mukaan juuri jako köyhään sorrettuun kansanosaan ja rikkaaseen vaikutusvaltaiseen eliittiin. Meksikoa kuvataan yhdeksi maailman räikeimmin eriarvoisista maista, jossa ihmiset elävät ”kahdessa toisistaan hyvin erilaisessa maailmassa”. Kehyksen mukaan yleinen epätasa-arvo koettelee heikompiosaisia, sillä välin kun hyväosaiset elävät ”ylellisyyden ympäröimänä”. Valtiovallan nähdään heikentävän kansalaisten perusoikeuksia omien taloudellisten etujensa pönkittämiseksi. Puhutaan jopa ”orjuudesta” ja ”riistetystä luokasta”. Oikeuskehyksen mukaan ”poliitikot elävät kuin kuninkaat” ja tekevät uudistuksia, jotka hyödyttävät vain heitä itseään. Näin he myös heikentävät heikompiosaisten asemaa entisestään ja viittaavat kintaalla heidän oikeustilanteensa parantamiselle.

> ”Elävinä heidät vietiin ja elävinä haluamme heidät takaisin.”
>
> ”43 kuukautta taistelua, 43 kuukautta oikeuden vaatimista.”

Tietyt ryhmät ovat oikeuskehyksen mukaan erityisen haavoittuvassa asemassa oikeuksiensa suhteen. Kehyksessä keskitytäänkin yleisen oikeudenmukaisuuden lisäksi ajamaan erityisesti tiettyjen ryhmien oikeuksia. Suurimman huomion oikeuskehyksessä saavat kadonneet opiskelijat. Kehyksessä vaaditaan uhrien ja omaisten oikeuksien toteutumista ja totuuden selvittämistä. Oikeudenmukaisuuden toteutumisessa perätään valtiovallan ja oikeuslaitoksen vastuuta. Kehyksen mukaan aktivistit ja kadonneiden vanhemmat ovat yrittäneet järjestää lukuisia kuulemistapaamisia viranomaisten kanssa, mutta usein viranomaiset ovat peruneet ne kokonaan ”tärkeämpien asioiden vuoksi”. Vallanpitäjiä kuvataan kehyksessä ”välinpitämättömiksi ja laiskoiksi” heikompiosaisten oikeuksia koskevien asioiden selvittämisen suhteen. Kadonneiden lisäksi myös yleisemmin ottaen vasemmistolaisten, köyhien alueiden opiskelijoiden oikeudet ja niiden kaltoinkohtelu ovat oikeuskehyksessä keskiössä. Kehyksen mukaan virkavalta on luvannut opiskelijoille rauhaa ja järjestystä, mutta ”aggressio ja sorto opiskelijoita kohtaan jatkuu edelleen.”

> ”Chiapasin [alkuperäiskansojen] ihmisoikeuksia rikotaan nykyään enemmän kuin koskaan.”
>
> ”Xochicuautlan alkuperäiskansalaiset pyytävät kansalaisyhteiskunnan apua. [– –] EPN [Enrique Peña Nieto] allekirjoitti pakkolunastussopimuksen 38 hehtaarin alueesta, joka kuului otomi-heimolaisille, jotka käyttivät maata uskonnollisiin tarkoituksiin. [– –] Heidän mukaansa teko vahingoittaa kyläläisten oikeuksia. ”
>
> ”Sillä välin, kun poliitikot elävät herroiksi ja käyvät yksityisissä sairaaloissa meidän verorahoillamme; tämä on todellisuutta julkisissa sairaaloissa [videolla kuvataan huonoja oloja], joihin meillä kaikilla työtä tekevillä meksikolaisilla on oikeus, pyydämme apuanne, että jaatte tätä videota, [– –] jotta valtaapitävät antavat meille kaikille kyläläisille selityksen.”

Kadonneiden ja vasemmistolaisten opettajaopiskelijoiden lisäksi huomiota oikeuskehyksen julkaisuissa saavat erityisesti maaseudun köyhät ja alkuperäiskansat. Köyhien kyläläisten asemaa kuvataan kehyksessä kurjaksi ja alkuperäiskansojen riistoa yleiseksi. Oikeuskehyksen mukaan köyhien ja alkuperäisasukkaiden oikeuksia ei huomioida päätöksenteossa vaan sivuutetaan usein täysin. Moni heistä elää kehyksen mukaan vailla perusoikeuksia kuten ”ilman ruokaa, sairauksien keskellä ja psyykkisten uhkien armoilla”. Vallanpitäjillä ei nähdä olevan myöskään realistista käsitystä köyhien tilanteesta; ”Ehdokas lupaa kännyköitä ja tabletteja, kun koulut eivät ole edes opetuskunnossa [kuva, jossa luokkahuone tulvii likavettä]”. Perusoikeuksien parantaminen ei ole oikeuskehyksen mukaan valtaapitävien prioriteettilis-

talla, vaan yleistä on, että keskitytään utopistisiin lupauksiin puuttumatta oikeisiin ongelmiin. Rahan ja vallan nähdään ratkaisevan ja niiden, joilla rahaa on, ei katsota kunnioittavan köyhien oikeuksia.

> ”Vaadimme elämää, jossa ei ole seksististä väkivaltaa!”
>
> ”Meksikossa harjoitetaan seksiturismia toiseksi eniten maailmassa.”

Myös naisten oikeuksia koskevaa tilannetta kuvaillaan oikeuskehyksessä erittäin heikoksi Meksikossa. Heihin kohdistuu systemaattista sukupuoleen perustuvaa syrjintää ja väkivaltaa. Naisiin kohdistuvissa femicidio-rikoksissa uhrien oikeudet eivät toteudu, vaan syyllisyys sysätään usein uhrina olevan naisen harteille. Oikeuskehyksen mukaan uhrin syyllistäminen onkin yksi Meksikon väkivaltakulttuuria voimissaan pitävistä ja naisten oikeuksien polkemista aiheuttavista päätekijöistä. Kehyksen mukaan virallisissa tutkintapöytäkirjoissa nainen saatetaan leimata esimerkiksi alkoholistiksi tai huumeidenkäyttäjäksi ilman perusteita, tai syy ja oikeutus häntä kohtaan tehtyyn väkivaltaan paikannetaan jopa siihen, ettei hän ole opiskellut. Oikeuskehyksessä vaaditaan yhtäläisten ja sukupuolesta riippumattomien oikeuksien toteutumista.

> ”Vasemmistolaisia opettajaopiskelijoita pidätetään, jos he vaativat oikeuksiaan.”
>
> ”Hallitus [– –] lähettää vain enemmän sotilaita tankkeineen tukahduttaakseen kyläläiset, jotka oikeutetusti ovat tehneet tiesulun puolustaakseen oikeuksiaan ja vaatiakseen oikeudenmukaisuutta hallituksen epäoikeudenmukaisuudelta. Mikä maa on tällainen Meksiko?”
>
> ”Virkavallan vastaisen protestoinnin kriminalisointi on loputtava.”

Kehyksen mukaan ihmiset, jotka puolustavat oikeuksiaan, tulevat myös usein kaltoin kohdelluiksi poliisin ja valtiovallan taholta. Yleistä on, että heidän protestinsa estetään, heidät häädetään omilta alueiltaan, pidätetään, uhkaillaan ja pahimmassa tapauksessa jopa vahingoitetaan väkivalloin. Oikeuskehyksen mukaan viattomia mielenosoittajia kriminalisoidaan, kun heidät leimataan rikollisiksi sen vuoksi, että he puolustavat heille kuuluvia oikeuksiaan.

Prognoosi

> ”[– –] oikeudenmukaisuuden saavuttaminen edellyttää poliittista tahtoa ja normatiivisia, institutionaalisia ja operatiivisia säädöksiä, tehostaakseen niiden oikeuksien suojelua, jotka on tunnustettu perustuslaissamme, mutta joiden tyydyttävästä saavuttamisesta olemme vielä kaukana.”
>
> ”Vaadimme eroa ja vankilatuomiota tuomareille, jotka rikkovat lakia ja perustuslain artiklaa 127.”

Kadonneiden oikeuksien lisäksi oikeuskehyksessä tavoitteena on parantaa kaikkien kansalaisten elinoloja yhteiskunnallisesta asemasta tai sukupuolesta riippumatta. Oikeuskehyksessä vaaditaan oikeuksien toteutumista sekä eriarvoisuuden ja sorron vähentämistä. Siinä vaaditaan kunnioittamaan erityisesti heikompiosaisten oikeuksia. Tärkeässä roolissa muutoksessa nähdään olevan virkavalta ja valtionhallinto, joita vaaditaan kantamaan vastuunsa ja puuttumaan ongelmien syihin. Korruptio tulee kitkeä ja yhteiskunnallisia instituutioita muuttaa oikeudenmukaisemmiksi ja rehellisemmiksi. Lakia rikkovat ja oikeuksia sortavat lainoppineet tulee saattaa vastuuseen teoistaan, ja tarvittaessa erottaa toimestaan.

> ”Vaivaamaamme valtiota, kunnes ihmisarvo toteutuu.”

Käytännössä ratkaisuun pyritään levittämällä tietoa eriarvoisuudesta ja tiettyihin ryhmiin kohdistuvien oikeuksien sortamisesta sekä hallinnon ja oikeusjärjestelmän epäkohdista. Lisäksi ratkaisua haetaan nostamalla tiettyjä oikeuksia esille, sekä vaatimalla niiden toteutumista esimerkiksi järjestämällä mielenilmauksia ja kirjoittamalla aiheesta sosiaalisessa mediassa. Myös oikeuksien toteutumattomuudesta kertovia kuvia, videoita ja tilastoja jaetaan runsaasti Facebook-sivustolla. Lisäksi liike on osallistunut useiden puutteelliseen oikeustilanteeseen liittyvien tiedotustilaisuuksien järjestämiseen.

> ”Jatkamme tiedon levittämistä, sillä aiomme ryhtyä oikeudenmukaisuuden vaatimiseksi oikeustoimiin, perustuen kansainvälisiin sopimuksiin.”

> ”Vaadimme, että Meksiko tunnustaa artiklan 31 [YK:n] sopimuksesta katoamisia vastaan.”

Ratkaisuun päästäkseen Meksikon viranomaisten tulee oikeuskehyksen mukaan toteuttaa toiminnassaan myös maan perustuslaillisia säädöksiä sekä kansainvälisesti tunnustettuja periaatteita ja sopimuksia. Toiminnassa tukeudutaan vahvasti esimerkiksi Yhdistyneiden kansakuntien oikeuksia koskeviin säädöksiin, joiden noudattamista liike vaatii.

> ”Jos ei tule oikeutta kyläläisille, ei tule myöskään olemaan rauhaa hallitukselle.”

Oikeuskehyksessä tavoitteisiin pyritään myös suoremmalla toiminnalla, ja jopa väkivaltaisen ekstremismin keinoin. Omaa melko radikaalia ja kyseenalaistakin toimintaa oikeutetaan sillä, että muita keinoja oikeuksien toteutumiseen ei nähdä olevan, tai ainakaan niiden ei uskota olevan tarpeeksi tehokkaita. Aktivistien piirtämät graffitit ja omaisuuden tuhoaminen oikeutetaan sillä, että muuten ei saada oikeutta tai näkyvyyttä riittävästi. Radikaalia toimintaa puolustetaan tilanteen toivottomuudella ja vaihtoehtojen vähyydellä.

Motivointi

> ”Köyhät ensin.”
>
> ”Oikeuksiemme kunnioittaminen on oikeudenmukaisuutta.”

Kantavana voimana oikeuskehyksen motivoinnissa käytetään yleisen oikeudenmukaisuuden periaatetta, jonka mukaan yhtäläiset oikeudet kuuluvat kaikille. Oikeuskehyksessä toimintaan motivoidaan myös sillä olettamuksella, että on kaikkien etu, että ollaan tasa-arvoisia, ja että jokaisen ihmis- ja kansalaisoikeudet toteutuvat. Yksilöllisen edun lisäksi myös yhteiskunnan uskotaan tällöin toimivan paremmin ja kaikille edullisimmin. Erityisesti korostetaan heikompiosaisten tilanteen parantamisen tärkeyttä.

> ”Tänään on osoitettu, että köyhänä, naisena tai alkuperäiskansalaisena oleminen eivät ole syynä häpeään, vaan tänään häpeä on sen, jonka pitäisi oletettavasti taata oikeutemme etnisenä ryhmänä, alkuperäiskansana ja ihmisinä”
>
> ”Tiedämme että oikeudenmukaisuutta ei ole tulossa heiltä, jotka ovat ylempänä.”

Toimintaan motivoidaan myös mielikuvilla siitä, että omasta yhteiskunnallisesta asemasta ei tule kantaa häpeää, eikä sen tule olla oikeutus sortamiselle, vaan päinvastoin yllyke omien oikeuksien puolustamiseen ja kapinointiin ryhtymiseen. Toimintaan motivoidaan vetoamalla erityisesti köyhyyden ja eriarvoisuuden vähentämiseen. Oikeudenmukaisuuden ei kuitenkaan uskota toteutuvan pelkästään hallinnon toimesta, joten kansalaisia motivoidaan toimimaan itse. Motivointikeinona käytetään myös vetoamista alkuperäiskansojen ja köyhien oikeuksia ajavien zapatistien saavutuksiin. Zapatistoja pidetään Ayotzinapa-taistelun esikuvina, ja heidän katsotaan edustavan taistelua juuri oikeudenmukaisuuden ja kaikkein heikompiosaisten oikeuksien puolesta.

6.2 Turvattomuuskehys

> ”Viime vuonna [2017] Meksikossa kuoli väkivallan takia lähes 30 000 ihmistä.”

Olen nimennyt turvattomuuskehykseksi väkivallan uhkaa, rikollisuutta ja rankaisemattomuutta korostavan argumentoinnin ja toiminnan. Turvattomuuskehyksessä painottuu huoli Meksikon heikosta turvallisuustilanteesta, katoamisten ja murhien lisääntymisestä sekä vallitsevasta väkivallan ja rankaisemattomuuden ilmapiiristä, jota myös Ayotzinapa-tragedia ilmentää. Kehyksen ytimen muodostaan maan heikon turvallisuustilanteen kritisoiminen ja siitä raportoiminen. Suurimmaksi syylliseksi turvattomuuteen kehyksessä nostetaan järjes-

täytynyt rikollisuus, huumesota, machokulttuuri ja korruptoitunut valtionhallinto. Ratkaisuksi turvattomuus- ja väkivaltaongelmalle esitetään erityisesti rankaisemattomuuden ja korruption kulttuurin kitkemistä, josta valtionhallinnon odotetaan kantavan vastuunsa.

Diagnoosi

> ”Joka päivä liikumme vähemmän pelon takia.”

Turvattomuuskehys koostuu rikollisuuden, rankaisemattomuuden, pelon ja korruption yhteen kietoutuneesta ja äärimmäisen vahingollisesta luonteesta. Turvattomuuskehyksessä piirretään kuvaa Meksikosta, jossa sorto, katoamiset ja murhat ovat arkipäivää, ja jossa rikosten tekijöitä harvoin rangaistaan. Ongelmaksi nähdään erityisesti järjestäytynyt rikollisuus ja korruptoituneet viranomaiset sekä turvattomuuden ja väkivaltakulttuurin normalisoitunut luonne. Argumentoinnin tueksi nostetaan luotettavina pidettäviä tilastoja ja eri uutislähteiden tietoja kadonneista ja murhatuista.

> ”Tänään lakkoilemme huumeiden salakuljettajien väkivaltaa kokeneiden, ammuskeluissa [menehtyneiden], kadonneiden toverien, sukupuoleen perustuvan väkivallan, [– –] vuoksi.”
>
> ”On arvioitu, että viimeisten 12 vuoden aikana 330 000 meksikolaista on jättänyt kotinsa turvallisuussyistä.”

Turvattomuuden nähdään ulottuvan Meksikossa lähes koko maahan ja kaikille yhteiskunnan osa-alueille. Väkivallan ongelmaa kuvaillaan niin hankalaksi, että ”julkiset resurssit eivät selviydy siitä”. Järjestäytynyt rikollisuus on levinnyt laajalle ja huumekartellien keskinäiset välienselvittelyt ovat arkipäivää monessa maan osavaltioista. Turvattomuuskehys avaa sitä tosiasiaa, että monet kansalaiset kärsivät jatkuvasta sorrosta ja väkivallan uhkasta asuinalueillaan, tai ovat joutuneet jopa muuttamaan sen takia. Tietyillä alueilla Meksikossa huumekartellit hallitsevat kehyksen mukaan niin täysin, ettei poliiseilla ole juurikaan sananvaltaa.

> ”Lähes 12 vuotta on käyty sotaa huumeita vastaan. Mitä se on meille jättänyt? Lukuun ottamatta tuhansien ja tuhansien kuolemien trivialisointia, normalisointia ja apatiaa, vuoteen 2016 mennessä oli laskelmien mukaan jo yli 170 000 uhria, [– –] ja 2017 oli ylivoimaisesti yksi historian verisimmistä.”

Yksi suurimmista turvallisuutta uhkaavista ongelmista on turvattomuuskehyksen mukaan huumeongelmien lisäksi myös niitä vastaan käytävä huumesota, jonka nähdään aiheuttavan kärsimystä lähinnä siviileille. Itse huumeongelmaan sodalla ei nähdä olevan juuri mitään vaikutusta, vaan väkivaltaisuuksien nähdään päinvastoin vain lisääntyneen. Lisäksi turvattomuuskehyksessä keskitytään myös korruption rooliin turvattomuuden ilmapiirin aikaan-

saamisessa. Kehyksessä korostetaan erityisesti viranomaisten ja järjestäytyneen rikollisuuden yhteen kietoutunutta luonnetta sekä kritisoidaan valtion osallisuutta turvattomuuden tuottamiseen.

> ”Ei ole epäilystäkään siitä, että poliisit eivät ole työntekijöitä tai palvele yhteiskuntaa. Ja karkeampaa on vakuuttaa, että ”he ovat siellä työn ja välttämättömyyden takia”. Miten häpeällistä on, että tämä ”välttämättömyys” perustuu ihmisten tappamiseen ja ylpeyteen siitä.”
>
> ”Tätä nuorta kohtelevat väkivalloin ja kaltoin ne, joiden olisi tarkoitus suojella meitä. Poliisit varkaita ja pelkureita.”

Eräs merkittävä turvattomuutta lisäävä tekijä Meksikossa on turvattomuuskehyksen mukaan se, että poliisit väärinkäyttävät valtaansa ja kohtelevat siviilejä kaltoin. Turvattomuuskehyksen keskiössä on erityisesti poliisiväkivallan dokumentointi, ja poliisien siviileihin kohdistama väkivalta esitetään valtavana ongelmana koko maassa. Julkaisemalla todistusaineistoa tapahtumista, Ayotzinapa-liike haluaa ”paljastaa koko maailmalle millaisia poliiseja Meksikossa on”. Organisoituneen rikollisuuden ja poliisien nähdään toimivan yhteistyössä tavalla, joka heikentää merkittävästi kansalaisten turvallisuustilannetta. Sen toiminta nähdään myös todisteeksi virkavallan korruptoituneisuuden laajamittaisuudesta. Hyökkäysten nähdään täysin häikäilemättä kohdistuvan ”viattomiin ja rehellisiin” kansalaisiin, eikä viranomaisilla näytä olevan minkäänlaista vastuuta teoistaan. Poliisien toimintaa kuvaillaan niin häikäilemättömäksi, että ”heitä ei kiinnosta edes se, onko kyseessä lapsi”. Joidenkin turvattomuuskehyksen puheenvuorojen mukaan poliisit ovat osallisina myös ihmiskauppaan liittyvissä vangitsemisissa.

> ”Puolisotilaalliset joukot tappoivat liittovaltion poliisin ja armeijan avustuksella 45 alkuperäiskansalaista.”

Vaikka turvattomuuden kuvataan ulottuvan Meksikossa lähes jokaiseen kolkkaan, koskettaa se kehyksen mukaan eri ihmisryhmiä kuitenkin eri tavoin. Uhreiksi joutuvat turvattomuuskehyksen mukaan kadonneiden opiskelijoiden tapaan useimmiten juuri tietyt ryhmät kuten vasemmistoradikaalit, maaseudun opettajaopiskelijat, köyhät, alkuperäiskansat ja naiset. Näiden ryhmien edustajat kokevat turvattomuuskehyksen mukaan eniten sortoa, turvattomuutta ja väkivaltaa, sekä joutuvat useimmiten rikosten uhreiksi. Myös poliisien nähdään sortavan erityisesti heikompiosaisia ryhmiä.

> ”Jälleen kerran valtion joukot vahingoittivat Ayotzinapan opiskelijoita, pirun hallitus huolehtii vain omista ja liittolaistensa intresseistä.”
>
> ”Meillä [opiskelijoilla] ei ole aseita, olemme rauhanomaisia ja te [poliisit] tulette meitä vahingoittamaan.”

Virkavallan suhtautumista erityisesti vasemmistolaisten normaalikoulujen opiskelijoihin, joita myös kadonneet edustavat, kuvataan hyökkääväksi ja ylimieliseksi. Turvattomuuskehyksen mukaan rauhanomaisiin opiskelijaprotesteihin vastataan väkivallalla virkavallan toimesta. Omaa toimintaa kuvataan maltilliseksi ja oikeutetuksi, kun taas poliisien nähdään puuttuvan tilanteisiin vailla syytä ja selvästi liiallisella voimankäytöllä. Tällaista toimintaa kuvataan lisäksi poliiseille ”tyypilliseksi”. Heidän kuvataan ”häätävän, vangitsevan ja kiduttavan opiskelijoita”.

> ”Aviomies tappoi Karinan [– –] heidän pienen lapsensa edessä.”
>
> ”Joka päivä lisää naisia kärsii ja joutuu jonkinlaisen väkivallan uhreiksi.”

Heikko turvallisuustilanne koskettaa turvattomuuskehyksen mukaan erityisesti myös naisia, ja naisiin kohdistuva väkivalta ja heitä alistava machismo nähdään yhtenä suurimmista turvallisuutta koskevista ongelmista Meksikossa. Turvattomuuskehyksen esittämien tilastojen mukaan esimerkiksi Meksikossa tapahtuvan ihmiskaupan uhreista 95% on naisia, ja 26% alaikäisiä. Myös femicidio-ilmiö, eli naisiin kohdistuvat viharikokset sukupuolen perusteella, on keskeisessä roolissa turvattomuuskehyksessä.

> ” [– –] kuka tahansa voi kadota milloin tahansa, ilman mitään seurauksia, ilman mitään hintaa.”
>
> ”Kaikki Cancunin murhat tuomitaan teeskennellysti ilman tutkintaa.”

Turvattomuuteen liittyy olennaisena osana myös rankaisemattomuus, ja Meksikossa vallitseva rankaisemattomuuden kulttuuri on runsaasti esillä Ayotzinapa-liikkeen Facebook-liikehdinnässä. Rankaisemattomuus on osana monia sivuston turvattomuutta käsittelevistä julkaisuista, ja erityisesti sen merkitys korostuu kadonneiden opiskelijoiden tapauksesta puhuttaessa. Turvattomuuskehyksessä korostetaan paljon sitä, että Meksikossa tapahtuu jatkuvasti paljon rikoksia, katoamisia ja murhia, mutta ”uhrien suojelua ei ole” ja ”juuri ketään ei tuomita.” Kehyksen mukaan syyllisiä ei virkavallan taholta juuri koskaan rangaista eikä tapauksia tutkita kunnolla. Usein rikoksista ei edes raportoida. Toisaalta tuomioita rikoksista saatetaan kehyksen mukaan antaa myös ilman kunnollisia tutkimuksia, jolloin viattomien joutuminen vankilaan on myös valitettavan todennäköistä ja yleistä.

> ”Toimittajia pahoinpideltiin, kun he levittivät tietoa poliisien tekosista.”
>
> ”Poliisit pahoinpitelevät naapureita, jotka puolustavat puistoaan”

Oikeuskehyksen tapaan turvattomuuskehyksessä korostuu oikeudenmukaisuutta puolustavien heikko tilanne. Sen mukaan oikeuksia puolustavia ja väärinkäytöksiä paljastavia uhkaillaan ja pahoinpidellään. Väkivallan uhan uskotaan myös estävän ihmisiä puuttumasta

vääryyksiin. Ihmisiä pelottaa sanoa mielipiteitään, kun totuuden paljastamisesta saattaa pahimmillaan seurata oman hengen menettäminen. Auktoriteetteja vastaan ei uskalleta nousta, koska turvattomuuden ja väkivallan ilmapiirin vallitessa seuraukset voivat olla kohtalokkaat. Rankaisemattomuuden kulttuurista kuvataan seuraavan pelkoa ja toivottomuutta kansalaisten keskuudessa.

> ”Yhteiskunta on tottunut sallimaan tappamiset ja pakotetut katoamiset, ja pysymään hiljaa.”
>
> ”Sen sijaan, että tilanne synnyttäisi viranomaisten mobilisoitumista ryhtyä toimiin asian suhteen, ja vastuussa olevien vangitsemista, ongelma ei ole vain yleistynyt, vaan se on normalisoitu ja hyväksytty yhteiskunnassa.”

Syylliset halutaan saada vastuuseen, mutta keinoja on korruptoituneen valtiovallan ja yhteiskunnan joka tasolle kietoutuneen järjestäytyneen rikollisuuden ja huumeongelman vuoksi vaikea turvattomuuskehyksen mukaan löytää. Lisäksi väkivalta ja rikollisuus on pelon ja rankaisemattomuuden vuoksi normalisoitunut yhteiskunnassa, mikä vaikeuttaa entisestään ongelman ratkaisua ja syyllisten tuomitsemista. Vyyhteen nähdään kietoutuvan myös raha ja valta, jotka näyttävät nousevan kansalaisten turvallisuutta tärkeämmäksi päämääräksi valtionhallinnossa.

Prognoosi

> ”Hallituksen täytyy varmistaa kaikkien turvallisuus [– –] ettei tarvitse pelätä kadulle menemistä ja tapetuksi tulemista.”

Turvattomuuskehyksessä ratkaisuksi turvattomuus- ja väkivaltaongelmalle esitetään rankaisemattomuuden ja korruption kulttuurin kitkemistä. Katoamisia ja murhia halutaan vähentää erityisesti tutkimalla tapauksia ja tuomitsemalla syyllisiä. Myös ”hyödyttömän” ja siviileille vahingollisen huumesodan ja poliisiväkivallan halutaan loppuvan. Erityisesti valtionhallinnon halutaan kantavan vastuunsa kestämättömästä turvallisuustilanteesta.

Käytännössä ratkaisuun pyritään tiedon levittämisellä sosiaalisessa mediassa sekä vaatimalla muutosta joukkovoimalla ja mielenosoituksin. Turvattomuuskehyksessä keskeistä on väkivallan dokumentointi ja tapausten jakaminen Facebook-sivustolla. Useat turvattomuuskehyksen videot kertovat poliisien ja siviilien yhteenotoista, sekä niissä haavoittuneista tai menehtyneistä siviileistä. Lisäksi esille nostetaan myös yleisiä tilastoja väkivallasta ja huumerikollisuudesta. Kehykselle ominaista ovat erityisen rajut kuvat ja videot maassa tapahtuvasta väkivallasta ja terrorista.

> ”Seuraavassa videossa, jonka aion esitellä teille, näyttää siltä, että poliisi lyö nuorta naista päähän, ja myöhemmin he antavat hänelle nyrkiniskun kasvoihin, ilman mitään syytä, toivon, että tämä video saavuttaa koko Meksikon ja kertoo viranomaisille.”
>
> ”Aion julkistaa kuvan viidestä miehestä, jotka raiskasivat tytön San Ferminissa, [julkistan] erityisesti siksi, että he ovat pyytäneet, ettei heitä julkaistaisi, ja koska he eivät tiedä, mitä tarkoittaa ”ei”, en minäkään.”

Väkivaltarikoksiin syyllistyneiden henkilöiden ja uhrien kuvia ja tietoja julkaistaan sivustolla melko avoimesti. Väkivallalle halutaan antaa kasvot, ja samalla osoittaa myös syylliset. Julkaisemalla todistusaineistoa tapahtumista pyritään lisäksi siihen, etteivät tapaukset jäisi rankaisematta. Tarkoituksena on tiedon levittämisen keinoin saattaa syylliset vastuuseen teoistaan sekä ehkäistä vastaavaa tapahtumasta uudelleen.

Motivointi

> ”Yli 6000 lasta ja nuorta on rekisteröity kadonneiksi maassamme. On kiireesti vahvistettava pyrkimyksiämme suojella lapsuutta Meksikossa.”

Turvattomuuskehyksessä ihmisiä motivoidaan toimintaan sillä perusolettamuksella, että yleisen turvallisuustilanteen paraneminen on eduksi kaikille, ja että erityisesti heikompiosaisten tilanteesta on syytä olla huolissaan. Tätä ei nähdä tarpeen perustella erityisen yksityiskohtaisesti vaan kaikkien uskotaan ymmärtävän edut, jotka siitä koituvat. Kun maan yleinen turvallisuustilanne paranee, hälvenee kehyksen mukaan myös pelon ilmapiiri, ja normaalin ihmisarvoisen elämän turvaaminen mahdollistuu.

> ”Ehkä tämän kuvan myötä kansa herää huomaamaan ne hirveät rikokset, joita tehdään ihmiskuntaa vastaan Meksikossa.”
>
> ”Näen välttämättömänä, kansalaisena ja isänä, antaa kasvot [väkivallalle] [– –] pelastaakseni tulevaisuuden, joka odottaa lapsiani ja koko kansakuntaa. En halua, että lapseni sanovat, että isä vaikeni pelon vuoksi eikä tehnyt mitään.”

Uhrien lohduttomasta kohtalosta kertovilla tarinoilla pyritään herättämään huomiota ongelman laajamittaisuudesta. Shokkikuvilla ja -videoilla, kuten kuvilla paloitelluista ruumiista pitkin valtatietä, on tarkoitus herättää vahvoja tunteita vastaanottajissa. Lisäksi erityisesti uhrien ja heidän läheistensä omia kertomuksia terrorista käytetään motivoinnin tehokeinona. Ihmisiä pyritään ravistelemaan tilanteen järjettömyydestä, ja motivoimaan taisteluun paremman turvallisuustilanteen puolesta.

6.3 Demokratiakehys

”EI AUTORITARISMILLE!!!”

Yksi merkittävimmistä Ayotzinapa-liikkeen toimintaa ohjaavista piirteistä on ollut poliittisen vallankäytön kritiikki ja epäluottamus virkavaltaan. Julkaisuissa esiintyvän avoimen, läpinäkyvän ja korruptiovapaan päätöksentekojärjestelmän ja demokraattisemman hallinnon vaatimisesta rakentuvan puheen ja toiminnan olen nimennyt demokratiakehykseksi. Kehyksen mukaan yhteiskunnallinen valta Meksikossa on kasaantunut pienelle korruptoituneelle eliitille, jolle tärkeää on vain omien taloudellisten etujen ajaminen. Juuri tämä näyttäytyy ongelmallisena myös kadonneiden opiskelijoiden tapauksen selvittämisen kannalta. Yhteiskunnan tulisi Ayotzinapa-liikkeen mukaan toimia koko yhteisön eduksi, ja tämä onnistuu vain yhteiskuntajärjestelmän demokratisoinnilla, läpinäkyvyyden lisäämisellä sekä eri valtiollisia instituutioita vaivaavan korruption kitkemisellä.

Diagnoosi

Tarkasteltaessa yhteiskuntajärjestelmää demokratiakehyksen läpi, muodostuu yhteiskunnallisesta vallankäytöstä melko autoritäärinen, epärehellinen ja surullinen kuva. Päätöksentekojärjestelmä näyttäytyy demokraattisena vain pintapuolisesti, ja kansalaisten vaikutusmahdollisuudet asioihinsa ovat tosiasiallisesti erittäin pienet. Valtaa näyttää pitävän pieni vaikutusvaltainen eliitti, joka toimii vähempiosaisten kansalaisoikeuksista välittämättä. Hallinnon toiminta on demokratiakehyksen mukaan läpinäkymätöntä ja korruption värittämää.

> ”Nämä helvetin poliitikot unohtavat, että ihmiset antoivat heille ääniä päästä tuoleihin, joita he nyt vain istuvat lämmittämässä, koska he eivät kykene osoittamaan riittävästi resursseja poliisilaitokselle tai kyläläisten palkkoihin.”
>
> ” [järjestelmä] on uudelleen rakennettava poliittisesti, sosiaalisesti, taloudellisesti, ja inhimillisesti [– –]. Vastassa meillä on hallitus, jonka visioon kuuluu toimia taloudellisten etujen puolesta.”

Keskeistä demokratiakehyksessä on hallituksen toiminnan kritisointi ja selvä epäluottamus virkavaltaan. Poliitikoille on annettu ”oma ääni ja kunnia”, mutta heidän ei katsota toteuttavan vaalilupauksiaan. Hallinnon nähdään toimivan demokratian arvojen vastaisesti ja sortavan näin kansalaisten yhteiskunnallisia oikeuksia. Keskiössä näyttää olevan raha ja valta, ja päättäjien nähdään ajavan vain omia etujaan. Demokratian ei nähdä toteutuvan juuri millään aloilla. Poliitikoiden lupauksiin esimerkiksi köyhyyden poistamisesta, eriarvoisuuden vähentämisestä, turvallisuuden parantamisesta tai ilmaisesta koulutuksesta suhtaudutaan pilkallisesti ja jopa huumorilla; ”vallanpitäjien valheet naurattavat”.

> ”Kolme vuotta taistelua ja meillä ei ole mitään.”
>
> ”Tämän arvokkaan, oikeutetun ja väsymättömän liikkeen kanssa olemme kohdanneet kaikenlaisia esteitä ja sortoa VALTION taholta.”
>
> ”Meiltä halutaan ottaa kaikki pois, jopa oikeus mielenosoitukseen, mikä on jotain hyvin vakavaa.”

Vaikka ihmiset pyrkivät osallistumaan ja vaikuttamaan, ja liikkeen mielenilmauksissa konkretisoituu jopa kymmenien tuhansien ihmisten mobilisaatio, on todellinen vaikutus silti pientä. Kun demokratia ei toteudu, on kansalaisvaikuttaminen vaikeaa. Aito vaikuttaminen mitätöidään, sillä asioita hoidetaan salassa ja niistä levitetään väärää ja valheellista tietoa. Demokratiakehyksen mukaan myöskään vaaleihin ei voi luottaa, sillä tuloksia usein ”manipuloidaan”. Vallassa olevien asema on demokratiakehyksen mukaan niin vahva ja suojattu, että heidän ei tarvitse kuunnella väestön mielipiteitä. Lisäksi valtiovallan katsotaan myös pyrkivän hiljentämään toisinajattelijat kaventamalla heidän demokratiaan kuuluvia kansalaisoikeuksiaan entisestään.

> ”Auktoriteetin väärinkäyttö [– –] on näkyvää ja selkeää, olemattoman ”demokratian” käyttäminen tukahduttamisen ja vain poliitikoille hyödyllisten vaalien oikeuttajana on hylättävä, emme voi perustella valta-asemia ihmishenkien kustannuksella.”
>
> ”Protestin tukahduttaminen ja oikeudenmukaisuuden ja vapauden vaatimuksemme hiljentäminen on diktatuuria.”

Meksikon nähdään esiintyvän muulle maailmalle demokratiana, mutta kehyksessä maalataan mustaa kuvaa ”diktatuurin maasta”. Poliittiseen järjestelmään ei enää uskota, vaan vallalla nähdään olevan vain loputon peli, johon sekoittuvat raha, valta ja korruptio. Koko järjestelmä nähdään tekopyhänä, ja puolueiden toimintaan ei luoteta, eikä sitä haluta tukea; ”julkisista varoista ei enää senttiäkään puolueille”. Kun todellisen vallan nähdään keskittyvän vain pienelle eliitille, ei demokraattisesti valituilla päättäjillä nähdä olevan juuri arvoa, tai heidän nähdään yhtä lailla tavoittelevan vain omia etujaan. Myös yksittäisten ”oikeassa olevien” poliitikkojen teoilla ja puheilla nähdään olevan vain pieni vaikutus, sillä demokratiakehyksen mukaan heitä joko uhkaillaan tai ostetaan hiljaiseksi. Hallituksen toimintaa kuvataan demokratialle ominaisia yhteiskunnallisia oikeuksia rikkovaksi, epädemokraattiseksi, ja jopa ”fasistiseksi”. Nykyistä poliittista järjestelmää pidetään niin ”turmeltuneena ja elitistisenä”, ja instituutioita niin ”saastaisina”, että ne halutaan ”tuhota”.

> ”Haluamme kumota kaikenlaisen väärän informaation, [– –] jota jotkut mediat levittävät hallituksen käskystä, ja aiheuttavat yhteiskunnassa epävarmuutta siitä, mitä Ayotzinapa sosiaalisissa kamppailuissa todella edustaa.”

> ”Lehdistö aloittaa, kuten aina, [Ayotzinapan opiskelijoiden] protestimuotojen paheksumisen, ilman että analysoivat sitä, ketkä tosiasiassa ovat vandalisteja; ne, jotka nostavat sähkön hintaa, korottavat palkkojaan, nuo korruptoituneet, jotka toimivat salaa järjestäytyneen rikollisuuden kanssa.”

Demokratian toteutumattomuuteen liittyy demokratiakehyksen mukaan merkittävästi myös valtiovallan autoritääristä ja korruptoitunutta toimintaa tukeva median puolueellisuus. Median nähdään toimivan demokratian periaatteiden vastaisesti edesauttamalla eliitin etuja ja pyrkimyksiä, sekä levittämällä valheellista tietoa esimerkiksi yhteiskunnallisten liikkeiden toiminnasta. Myös Ayotzinapa-tapauksen tutkintaa ja -liikkeen toimintaa on kehyksen mukaan pyritty hankaloittamaan jakamalla väärää tai provosoivaa tietoa. Demokratiakehyksen mukaan esimerkiksi maan suurin mediayhtiö, Televisa, on ollut “jo vuosikymmeniä politiikan prostituoitu”, ja toimii sen hyväksi ”joka eniten maksaa”. Yhtiö on demokratiakehyksen mukaan ”hallituksen ja omia etujaan ajatellen manipuloinut meksikolaisia”, ja ”kertonut valeuutisia hallituksen hyväksi.”

Prognoosi

> ”Vallanpitäjien pitäisi toimia meidän toiveidemme mukaan.”
>
> ”Enemmän kansaa ja vähemmän hallitusta.”

Demokratiakehyksen mukaan Meksikon yhteiskunnallista järjestelmää tulee muuttaa demokraattisemmaksi, jotta se saadaan palvelemaan koko kansan etua ja oikeuksia eliitin etujen sijaan. Demokratiakehyksen mukaan jokaisella tulee olla demokratiaan kuuluvat kansalaisoikeudet kuten kokoontumis- ja mielipiteenvapaus, joita tulee kunnioittaa. Ratkaisuun eli järjestelmän demokratisoimiseen päästäkseen, päätöksenteko tulee tehdä läpinäkyväksi ja kansalaisten tasavertaisia osallistumismahdollisuuksia ja osallistumisen aktivointia lisätä. Lisäksi korruptio ja oman edun tavoittelu, jotka nähdään useissa julkaisuissa suurimmaksi demokratiaa vaivaavaksi ongelmaksi, tulee kyetä kitkemään.

> ”Meksikon kansa, muistuttaisin, että äänestämme muutoksen ja inhimillisemmän ja rehellisemmän hallituksen puolesta.”

Ihmisiä pyydetään avaamaan silmät hallituksen yhteiskunnallisia oikeuksia rikkovalle epädemokraattiselle toiminnalle ja osallistumaan taisteluun demokratian palauttamisen puolesta. Demokratiakehyksen mukaan jokaisen kansalaisen tulee kantaa vastuunsa tasa-arvoisemman yhteiskunnan puolesta ja toimittava konkreettisesti esimerkiksi äänestämällä. Ihmisiä kannustetaan joukkovoimalla painostamaan vallanpitäjiä, niin kauan kunnes ”ihmiset hallitsevat ja hallitus tottelee”.

> ”Taistelen sellaisen koulutuksen puolesta, joka opettaa meitä ajattelemaan, ei tottelemaan!”

Käytännössä tavoitteisiin pyritään varsin perinteisillä yhteiskunnallisten liikkeiden keinoilla, kuten kritisoimalla vallanpäättäjiä, peräänkuuluttamalla osallistumista, vahtimalla virkavallan toimintaa ja paljastamalla väärinkäytöksiä. Lisäksi päättäjiä on pyritty painostamaan muutokseen joukkovoiman avulla. Keskeistä on kansalaisten vaikutusmahdollisuuksista tiedottaminen, liikkeen aktiivien esiintyminen eri medioissa, sekä toistuvat mielenosoitukset. Myös radikaalimmat suoran toiminnan tempaukset ja kapinointi ovat yksi tapa ilmaista Ayotzinapa-liikkeen aktivistien ja kannattajien tyytymättömyys demokratian tilaan.

Lisäksi vallankäytön ja virheiden näkyväksi tekeminen on merkittävä osa demokratiakehyksen toimintaa. Suuressa roolissa on korruptiotapausten ja politiikanteon epäkohtien paljastaminen sosiaalisessa mediassa. Sillä välin, kun valtamedia Meksikossa edesauttaa valtionhallinnon ja korruptoituneen eliitin pyrkimyksiä, on sosiaalisen median rooli demokratian vahtikoirana korostunut aivan erityisellä tavalla. Liikkeen aktivistit seuraavat tarkasti virkavallan toimintaa ja pyrkivät paljastamaan vallankäyttäjien virheet ja väärinkäytökset Facebookissa. Näin se pyrkii antamaan korruptiolle kasvot ja samalla tekemään demokratialle haitallista vallankäyttöä näkyväksi.

Motivointi

> ”Kuinka paljon enemmän todisteita Meksikon kansa vielä tarvitsee, jotta se alkaa avata silmänsä ja huomata, että kapitalistinen valta hyödyttää vain porvarillista eliittiä, ja sitä palvelevaa mediaa [– –].”

Demokratiakehyksessä kansalaisia pyritään osallistamaan toimintaan erityisesti perusolettamuksella demokratian paremmuudesta nykytilanteeseen verrattuna. Demokratia nähdään yleisenä, yhtäläisenä ja tärkeänä oikeutena, joka palvelee yhteistä etua siinä missä harvainvalta taas vain harvojen, eli tässä tapauksessa meksikolaisten eliittien etua. Yksityisen edun sijaan pyritään kiinnittämään kansalaisten huomiota yhteiseen etuun, jota pidetään osaltaan myös itsestään selvänä ja tavoiteltavana asiana.

> ”On aika rakentaa toisenlainen maailma”

Kehyksessä uskotaan vahvasti, että demokratiakehityksen suuntaa voidaan vielä muuttaa paremmaksi yhdessä. Kansalaisia myös muistutetaan siitä, että osallistumalla, kuten äänestämällä, he voivat vaikuttaa oman tilanteensa parantamiseen. Toisaalta motivaatiokeinona käytetään myös vetoamista siihen, että mikäli toimintaan ei osallistu, ”on turha valittaa jälkikäteen”. Jossain määrin toimintaan motivoidaan myös hakemalla perusteluita demokratian

toteutumisen tärkeydestä arvostettujen kansainvälisten toimijoiden kuten YK:n ja Amnesty Internationalin kannanotoista.

6.4 Valheen verkko -kehys

> ”Aktivistien joukkomurhat ovat epäilemättä valtion tekosia.”

Olen nimennyt valheen verkko -kehykseksi sen argumentoinnin ja toiminnan, jonka keskiössä on teoria Ayotzinapa-tragedian suunnitelmallisuudesta, ja tapauksen ympärille kietoutuneesta valheellisuudesta. Valheen verkko -kehyksessä Ayotzinapa-tragedia ja siihen liittyvä salailu näyttäytyvät vallanpitäjien moraalittomuuden ja epäinhimillisen hallintotavan äärimmäisenä eskaloitumisena. Viranomaisten ja huumekartellien välillä uskotaan olevan ”salaliitto”, ja hallintojärjestelmää nähdään vaivaavan systemaattinen korruptoituneisuus ja valheellisuus, joka ilmenee kansalaisten järjestelmällisenä riistona. Keskeistä valheen verkko -kehyksessä on vaatimus Ayotzinapa-rikoksen totuuden julkituomisesta ja syyllisten rankaisemisesta. Lisäksi moraalittomuuden ja terrorin kulttuuria ylläpitävä eliitti halutaan saada pois vallasta ja vastuuseen teoistaan.

Diagnoosi

> ”Terroria on se, että kaapataan ja katoaa, mutta vielä pahempaa terroria on se, että Meksikon hallitus osallistuu siihen”
>
> ”Heikompiosaisten kokema pelko ja terrori ilmenee eliitin voittona.”
>
> ”Tämä on valtion terrorismia, [– –] opiskelijoita, maahanmuuttajia, toimittajia ja aktivisteja kohtaan.”

Valheen verkko -kehyksessä meksikolaisesta yhteiskunnasta ja sen hallinnosta piirretään julmaa, kaksinaismoralistista ja laskelmoivaa kuvaa. Valheen verkko -kehyksen mukaan kyse ei ole vain demokratian heikkoudesta, kansalaisoikeuksien puutteesta tai huonosta yleisestä turvallisuustilanteesta, vaan hallinnon harjoittamasta järjestelmällisestä riistosta ja kansalaisten ihmisarvoa vahingoittavasta toiminnasta. Hallintojärjestelmää näyttää vaivaavan yleinen moraalittomuus, joka ilmenee erityisesti valtion ja huumekartellien kytköksinä, epäinhimillisyytenä ja tosiasioiden peittelynä. Valheen verkko -kehyksen mukaan valtionhallinto ei vain anna asioiden tapahtua, vaan sen uskotaan olevan myös kansalaisille tapahtuvien kauheuksien takana.

> ”Kuvittele, että nämä poliisit, jotka vahingoittivat Chiapasin opettajia, rankaisivatkin rikollisia, järjestäytynyttä rikollisuutta, korruptoituneita poliitikkoja jne. Kuvittele vain, koska se ei tule koskaan tapahtumaan.”

> ”Ja kuinka helvetissä, he haluavat, että poliisi olisi korruptoitumaton, jos [hallinto] jo vallassa olevista ylimmistä virkamiehistä lähtien on korruptoitunut ja mätä.”
>
> ”Vaikka he [viranomaiset] näkisivät nämä toimet [poliisien rikokset], aina ne oikeutetaan, koska he [viranomaiset] ovat niitä, jotka antavat käskyn toteuttaa kyseinen terrori kansalle.”

Valheen verkko -kehyksessä hallintoa syytetään perustavanlaatuisesta moraalittomuudesta, välinpitämättömyydestä ja vakavista kansakuntaa vastaan tehdyistä rikkomuksista. Valtionhallinnon nähdään toimivan häikäilemättömästi demokratian ja ihmisoikeuksien vastaisesti asettaen näin tavalliset kansalaiset monentyyppisiin vaaratilanteisiin. Koko Meksikon hallinto ja viranomaiskoneisto näyttää kehyksen mukaan perustuvan valheellisuuteen ja piittaamattomuuteen, ja kansalaisten sortamisen nähdään olevan suorastaan laskelmoitua. Keskiöön nostetaan poliitikkojen, poliisien sekä muiden viranomaisten rooli valheiden verkostossa ja kansalaisten terrorisoimisessa, ja sortotoimien uskotaan ulottuvan virkavallan alimmilta tasoilta aina korkeimpaan johtoon saakka.

> ”43 normalistaa [opettajaopiskelijat] katosivat liittovaltion, valtion ja kuntien hallitusten rankaisemattomuuden, korruption ja sorron vuoksi.”
>
> ”Ayotzinapa-tapaus on selvä esimerkki valtion rankaisemattomuudesta, osallisuudesta ja korruptiosta poikkeuksellisen epäinhimillisten tekojen peittämiseksi”

Valheen verkko -kehyksessä päähuomio kiinnittyy Ayotzinapa-tapauksen ympärille kietoutuneeseen valheellisuuteen ja kulissiin. Hallituksen uskotaan olevan opiskelijoiden katoamisten ja murhien takana, mutta tapauksesta vaietaan, sillä ”keskushallitus ei salli totuuden julkituloa”. Totuudesta uskotaan vaiettavan juuri virkavallan omien etujen vuoksi. Presidentti Enrique Peña Nieton hallinnon mukaan Ayotzinapa-tapaus on tutkittu ja siitä on olemassa ”historiallinen totuus” (verdad historica). Valheen verkko -kehyksessä tämä selitys nähdään kuitenkin vain tekaistuna, vailla minkäänlaisia luotettavia perusteita. Valtionhallinnon ei katsota tehneen tai tutkineen ”yhtään mitään”, ja historiallista totuutta nimitetäänkin valheen verkko -kehyksessä ”historialliseksi valheeksi” (mentira historica). Hallituksen koordinoimia tutkimuksia ja niiden tuloksia ei hyväksytä, koska lukuisten kehyksessä esille nostettavien todisteiden mukaan ne ovat täysin kestämättömiä.

> ”Yksi Nasan satelliiteista paljasti yhden Meksikon hallituksen tiukimmin vartioiduista salaisuuksista #ayotzinapan normalistojen [opettajaopiskelijoiden] ympärillä.”
>
> ”PGR:n [oikeuskanslerin toimisto] hypoteesin mukaan normalistat olisi poltettu Coculan kaatopaikalla, ja korkean lämpötila-altistuksen vuoksi heidän

> jäänteensä vahingoittuivat niin, että oli mahdoton saada niistä geneettistä profiilia. [– –] 12 asiantuntijan mukaan on kuitenkin mahdotonta että 43 ruumista olisi poltettu kaatopaikalla Coculassa.”
>
> ”Syytetyt sanoivat, että heidät kidutettiin antamaan lausuntonsa [– –] opiskelijoiden väitetyssä murhassa ja polttamisessa.”

Ayotzinapa-tragediaa tutkineilla toimittajilla, aktivisteilla ja riippumattomilla tutkijoilla on valheen verkko -kehyksen mukaan täysin erilainen näkemys kuin Meksikon viranomaisilla siitä, mitä kadonneiden opiskelijoiden tapauksessa todella tapahtui. Valheen verkko -kehyksessä esitetään lukuisia todisteita ja dokumentteja siitä, että tutkintaa on vääristelty ja että kyseessä on ollut ”valtion rikos”. Kehyksen julkaisuissa ääneen pääsevät tapahtumapaikalla olleet opiskelijat, kadonneiden vanhemmat ja tapahtunutta tutkineet aktivistit ja journalistit, joilla on hallitukseen verrattuna täysin poikkeava käsitys tragediaan johtaneesta tapahtumakulusta. Riippumattomien selvitysten mukaan Ayotzinapa-tapauksen ”viralliseen” eli hallituksen suorittamaan tutkintaan liittyy kehyksen mukaan ”yli tuhat väärinkäytöstä”. Tapauksesta on esimerkiksi tuomittu viattomia ihmisiä vankilaan.

> ”Hallitus ei ole koskaan sietänyt mitään, sen tapa hiljentää kansa on tappaminen, [– –] tappavat aktivisteja, toimittajia, maanviljelijöitä, työläisiä, opiskelijoita, kotiäitejä ja kaikkia ketkä osoittavat mieltään ja korottavat ääntään, [ja] tuomitsevat heidän korruptoituneet teot.”
>
> ”En ole koskaan nähnyt mitään, joka on verrattavissa tämän tapauksen [Ayotzinapan] laajuuteen ja mittavuuteen.”
>
> ”Oikeudenmukaisuutta kaikille Ayotzinapan kuolleille, yhteiskunnallisille liikkeille ja kaikille niille, jotka ovat järjestäytyneet huumehallintoa vastaan ja jotka on [sen vuoksi] tapettu.”

Valheen verkko -kehys heijastaa sitä valtavaa epäuskoa ja turhautumista, jolla hallinnon välinpitämättömään ja kaksinaismoralistiseen toimintaan Ayotzinapa-liikkeessä suhtaudutaan. Vaikka virkavallan teettämien tutkimusten puutteellisuudesta ja hallinnon osallisuudesta rikoksiin on selvää näyttöä, mitään ei kuitenkaan myönnetä, vaan kulissia pyritään edelleen pitämään yllä. Hallitukseen viitataan valheen verkko -kehyksessä toistuvasti termillä ”narcogobierno” eli huumehallitus, jonka valheisiin ollaan kyllästyneitä; ”Ei enää lisää valheita huumevaltiolta.” Ayotzinapa-tapauksen ympärille on kehkeytynyt keskustelu kulis-seista ja hallinnon kytköksistä huumekartelleihin sekä muuhun järjestäytyneeseen rikollisuuteen. Valheen verkko -kehyksessä esitettyjen dokumenttien valossa opiskelijoiden katoamiset ja murhat näyttävät linkittyvän juuri huumeiden salakuljetukseen ja hallinnon pyrkimykseen salata kytkösten julkitulo. Kehyksessä esitettyjen tutkimusten mukaan opiskelijat joutuivat sattumalta todistajiksi heroiinisalakuljetuksessa, ja heidät haluttiin sen vuoksi eliminoida.

> ”Yli 30 tuhatta ihmistä on kadonnut ja emme voi tietää moniko on kadonnut virkamiesten toimesta.”
>
> ”Kansallinen kampanja on dokumentoinut, että viimeisen 11 vuoden aikana 151 yhteiskunnallista taistelijaa ja ihmisoikeuksien puolustajaa on ollut Meksikon valtion pakotetun katoamisen uhri. [– –] Ihmiset, jotka ovat kärsineet sortavasta politiikasta, on vangittu tai kadonneet ajatustensa ja poliittisen osallistumisensa vuoksi, [tai] järjestäydyttyään kyläläisten kanssa, vaatiakseen oikeutta ja arvokasta elämää.”
>
> ”Neljä vuotta sitten olin [– –] kumiluotiin kuolleen pienen pojan hautajaisissa. [– –] Hallitus kiisti tosiseikat, [– –] ja yritti antaa [perheelle] rahaa vastineeksi hiljaisuudesta. Pojan äiti ei tähän tietenkään suostunut ja kuukausien ajan häntä häirittiin ja uhkailtiin.”

Väkivaltaa ja katoamisia pidetään valtiovallan kontrolli-instrumenttina ja erityisesti tiettyjen puolueiden harjoittaman sorron välineenä. Valheen verkko -kehyksen mukaan oikeutta ja totuutta vaativat ihmiset, kuten aktivistit ja journalistit, pyritään vaientamaan valtionhallinnon taholta. Myös Ayotzinapa-tapaus nähdään valheen verkko -kehyksessä esimerkkinä valtion kontrollista. Kehyksen mukaan Ayotzinapa-tapaus osoittaa, että oikeudenmukaisuuden puolesta taistelevat ja valtionhallintoa julkisesti vastustavat vasemmisto-opiskelijat halutaan hiljentää keinolla millä hyvänsä. Valtionhallinnon nähdään kontrolloivan ja vahtivan kansalaisia ”aivan kuin rikollisia”. Totuutta penkovia ihmisiä uhkaillaan ja pahimmissa tapauksissa jopa tapetaan. Moni ei uskalla puhua, koska pelkää henkensä puolesta. Virkavallan korruptiota ja kytkeytymistä huumekartelleihin pidetään valheen verkko -kehyksessä yhtenä suurimpana syypäänä siihen väkivaltaan ja terroriin, jota maassa esiintyy.

> ”Kaiken verenvuodatuksen keskellä poliitikkomme ovat liian kiireisiä tehdäkseen mitään.. #korruptiohallitus #murhaajahallitus”
>
> ”Virkamiehet tuhoavat vesipulloja, joita humanitaariset järjestöt ovat jättäneet aavikolle pelastamaan satoja vaeltavia maahanmuuttajia.”

Ayotzinapa-tapauksen lisäksi valheen verkko -kehyksessä tuodaan esille myös yleisemmin sitä julmaa välinpitämättömyyttä ja piittaamattomuutta, johon heikompiosaisiin katsotaan eliittien ja virkavallan taholta suhtauduttavan. Valheen verkko -kehyksen mukaan viranomaiset harjoittavat suorastaan terroria kansalaisia kohtaan, ja heille heikompiosaisten elämällä ”ei ole mitään arvoa”. Kehyksessä nostetaan esille useita todisteita valtaapitävien moraalittomuudesta ja rikkomuksista kansakuntaa vastaan. Eräs julmimmista välinpitämättömyyden ja valheellisuuden osoituksista on ollut valheen verkko -kehyksen mukaan tapaus, jossa syöpäsairaat lapset saivat Veracruzin kuvernöörin toimesta placebo-lääkettä oikean sijaan. Kaksinaismoralismista ja korruptiokytköksistä kertoo kehyksen mukaan myös se, että

huumesodan aloittanutta presidenttiä Felipe Calderonia syytetään lahjusten vastaanottamisesta yhdeltä Meksikon suurimmista huumeparoneista.

> ”PRI-puolueen kuvernööreistä kolme on vankilassa, yksi tutkinnassa, yksi on paennut, kaksi [– –] valvonnan alaisia..”
>
> ”Noin 325 hengen kyläyhteisö joutui hakemaan turvapaikkaa [– –] koska he kärsivät PRI-puolueeseen liittyvän puolisotilaallisen ryhmittymän uhkailusta ja asuntojen tuhoamisesta.”

Koko Meksikon hallinto näyttää perustuvan valheelliseen kulissiin ja terroriin, jonka eskaloitumisena myös Ayotzinapa-tapaus nähdään. Valheen verkko -kehyksen mukaan maata vaivaava laaja korruptoituneisuus, moraalittomuus ja rikollisuus koskevat erityisesti PRI-puolueen edustajia, jotka ovat hallinneet Meksikoa jo vuosikymmeniä. PRI-puolueen kuvataan olevan ”läpikotaisin mätä ja ajavan vain omia etujaan”. Valheen verkko -kehyksen lukuisista korruptio- ja terroritapauksista suurin osa liittyy tavalla tai toisella juuri PRI-puolueeseen, ja puolueen mustamaalaaminen on kehyksessä keskiössä.

Prognoosi

> ”Valehtelijoiden, korruptoituneiden, murhaajien, kotimaan pettureiden, pitäisi olla vankilan telkien takana.”

Tilanteen ratkaisuksi valheen verkko -kehyksessä esitetään korruptoituneen hallinnon ja lakia rikkovan eliitin erottamista ja tuomitsemista teoistaan. Erityisesti toivotaan vuosikausia hallinneen PRI-puolueen syöksemistä vallasta, sillä sen nähdään vahvimmin ylläpitävän valheellisuuden ja korruption kulttuuria Meksikon valtionhallinnossa. Kehyksessä vaaditaan rehellisempää ja inhimillisempää hallintoa. Lisäksi poliitikkoja ja oikeuslaitosta vaaditaan tutkimaan Ayotzinapa-tapaus uudelleen, sekä tuomitsemaan rikolliset ja valheelliseen tutkintaan osallistuneet osapuolet.

> ”Jatkamme taistelua, kunnes löydämme heidät, ei jää rankaisematta tämä valtion tekemä rikos, ihmiskunnan vastainen rikos, nämä normalista-kollegoidemme pakotetut katoamiset”
>
> ”Yhdistämme voimat ja pystymme lopettamaan tämän järjestelmän, joka tuhoaa meidät kaikki.”

Konkreettisesti ratkaisuun pyritään levittämällä Facebookissa tietoa väärinkäytöksistä ja vallanpitäjien harjoittamasta terrorista, sekä järjestämällä mielenilmauksia vapaamman ja oikeudenmukaisemman hallinnon ja Ayotzinapa-totuuden julkituomisen puolesta. Tehokeinona ja hashtagina Facebookissa, sekä iskulauseena mielenosoituksissa käytetään paljon slogania ”Fue el Estado” (Se oli hallitus). Tällä viitataan hallituksen osallisuuteen erityisesti

Ayotzinapa-tapauksessa, mutta korostetaan myös yleisemmin niitä valtion hirmutekoja, joita meksikolaisessa yhteiskunnassa tapahtuu. Muutokseen pyritään joukkovoimalla, ja tarkoituksena on näyttää koko maailmalle, millaista rikollisuutta ja moraalitonta terroria Meksikon hallinnossa kulissien takana harjoitetaan.

Motivointi

> ”Järjestäytynyt rikollisuus ja huumehallitus yrittävät kontrolloida, jos me kaikki yhdistyisimme, mikään idiootti huumehallitus ei ottaisi määräysvaltaa maastamme, kodistamme, yrityksestämme, elämästämme yleisesti.”

Valheen verkko -kehyksessä toimintaan motivoidaan sillä oletuksella, että jos koko kansa yhdistää voimansa ja puuttuu väärinkäytöksiin, on mahdollista vielä säilyttää oikeudenmukainen määräysvalta omaan elämään ja välttää terrorisoiva valtionkontrolli. Motivointikeinona käytetään myös oletusta siitä, että Meksiko on ”paljon muutakin” kuin sen valheellinen ihmiskuntaa vastaan rikkova hallintonsa, ja asioita voidaan kehyksen mukaan muuttaa parempaan suuntaan, mikäli vain tahdotaan.

> ”Jälleen yksi todiste siitä, kuinka poliitikot ovat salaa kytkeytyneet huumerikollisuuteen, ja kysymykseni on; mihin asti aiomme sallia kaiken tämän instituutioiden saastaisuuden?”
>
> ”Kansalainen, kuinka paljon aiot sallia tällaista epäoikeudenmukaisuutta, jos hallitus ei olisi sortava, varas, murhaaja, sosiaalisia taisteluita ei olisi olemassa, ei olisi marsseja, saartoja jne.”

Mobilisaatiota pyritään kasvattamaan myös moraalisuuteen ja oikeudenmukaisiin arvoihin vetoamalla. Valheen verkko -kehyksessä kansalaisille pyritään viestittämään, että epäoikeudenmukaisessa ja heikompiosaisia terrorisoivassa tilanteessa ei ole mahdollista vain seurata sivusta hiljaa, vaan on toimittava siten, mikä yleisen moraalikäsityksen ja oikeudentajun mukaan on oikein ja tärkeää. Osallistumalla liikkeen toimintaan, ihmiset voivat viestiä empatiastaan yhteiskunnan tilaa ja sorrettuja ihmisryhmiä kohtaan, sekä osoittaa ymmärrystä siitä, mikä on oikein ja mikä väärin.

6.5 Syntipukkikehys

> “Peña [Nieto] on pääsyyllinen.”

Olen nimennyt syntipukkikehykseksi sen toiminnan ja argumentoinnin, jossa puhutaan eri asioiden epäonnistumisesta ja Meksikoa vaivaavista ongelmista, osoittaen syyttävällä sormella erityisesti ex-presidentti Enrique Peña Nietoa kohti. Peña Nieton aloittaessa presidenttikautensa vuonna 2012 odotukset hänen suhteensa olivat kovia, mutta syntipukkikehyksen

mukaan hänen kuusivuotiskautensa aikana lähes kaikki mahdollinen on lopulta epäonnistunut. Suurimmaksi häpeätahraksi hänen kaudelleen nähdään juuri Ayotzinapa-tragedia ja siihen liittyvä valheellisuus. Syntipukkikehys ikään kuin kokoaa muiden kehysten aineksia, ja henkilöi kritiikin erityisesti juuri Enrique Peña Nietoon.

Diagnoosi

> ”Olen, me olemme kurkkua myöten täynnä [– –] eläköön Meksiko, ulos Peña Nieto [– –] emme halua enempää.”
>
> ”EPN [Enrique Peña Nieto] ei ole minun presidenttini”

Vaikka hallitusta ja paikallishallintoa sekä koko virkavaltakoneistoa kritisoidaan, henkilöityy Ayotzinapa-liikkeen kritiikki erityisen paljon juuri ex-presidentti Enrique Peña Nietoon. Peña Nieton presidenttikautta ovat syntipukkikehyksen mukaan värittäneet lukuisat epäkohdat, kuten Ayotzinapa-tapaus, katoamisten ja murhien lisääntyminen, rangaistusten puute, epäonnistuneet reformit, korruptio sekä epätasa-arvo. Koko Peña Nieton kauden aikaisen politiikan ja uudistusten nähdään epäonnistuneen merkittävästi, ja hänen presidenttikautensa esitetään syntipukkikehyksessä epäonnistumisen perikuvana. Häntä pidetään syyllisenä lähes kaikkiin hänen kautensa aikana tapahtuneisiin vääryyksiin ja ongelmiin, tai vähintäänkin hänen nähdään epäonnistuneen ongelmien ratkaisussa. Hänen ei myöskään nähdä edustavan valtaväestön mielipiteitä. Syntipukkikehyksen mukaan enää vain harvat hänen kannattajistaan näkevät hänen kaudellaan tapahtuneen jotakin hyvää. Kannatuksen kuvataan laskeneen yli 60 prosentista alle 20 prosenttiin.

> ”Peña Nieto on jo ohittanut Calderónin [– –] henkirikosten määrässä! Mihin jäi lupaus torjua turvattomuutta?”
>
> ”Emme salli sellaista tulevaisuutta, jossa näet katoamisia, kidutuksia ja jopa kuolemia, vastuu kuuluu [– –] Peñalle.”

Syntipukkikehys maalaa Peña Nietosta kuvaa koko Meksikon historian epäsuosituimpana presidenttinä. Turvattomuus, katoamiset ja murhat lisääntyivät kehyksen mukaan Peña Nieton kaudella huomattavasti. Väkivalta on Peña Nieton kaudella ollut kehyksen esittämien tilastojen mukaan pahempaa kuin presidentti Felipe Calderonin aikaan, jonka kautta on pidetty yhtenä kaikkien aikojen synkimmistä. Peña Nieto lupasi valtaan noustessaan parantaa turvallisuustilannetta, mutta murhaluvut, ”jopa 20 000 murhattua vuodessa”, ovat syntipukkikehyksen mukaan nousseet reilusti korkeammiksi kuin koskaan aiemmin Meksikon historiassa. Erityisesti Ayotzinapa-tragediasta muodostui Peña Nieton kaudelle merkittävä häpeä-

tahra, joka tiivistää syntipukkikehyksen mukaan hänen lukuisten epäonnistumisiensa ja valheellisuuden värittämän presidenttiyden. Peña Nietoa kuvataan syntipukkikehyksessä Ayotzinapan ”pääsyylliseksi” ja ”tappajaksi” ja häntä vaaditaan ”poliittiselle tuomiolle” teoistaan.

> ”Peñan mukaan uusi yksityisen moottoritie hyödyttää myös kansaa. He joita asia koskettaa, kokevat että kyse on alkuperäiskansojen oikeuksien vahingoittamisesta.”
>
> ”Uusi lentokenttä on vain Peña Nieton ystävien bisnestä varten, eikä mikään välttämättömyys.”
>
> ”Peña Nieto hyväksyi lain veden osittaisesta yksityistämisestä yritysten eduksi.”

Peña Nieton poliittisten ja taloudellisten reformien nähdään lähinnä epäonnistuneen, tai kurjistaneen erityisesti köyhien kansalaisten tilannetta entisestään. Kun Peña Nieto kertoo, että pyrkii Meksikon taloustilanteen kohentamiseen ja yleisen hyvinvoinnin lisäämiseen, hänen ajamiensa hankkeiden tarkoitusperiä epäillään. Suurin hyöty presidenttiydestä on syntipukkikehyksen mukaan kasaantunut Peña Nietolle itselleen ja hänen ”varaskavereilleen”, sekä ”isoille multinationaalisille yhtiöille” ja muille jo ennestään vauraille tahoille. Kun Peña Nieto puolustaa uudistuksiaan, korostavat ”asiantuntijat” syntipukkikehyksessä puolestaan hänen epäonnistumisiaan. Syntipukkikehyksen mukaan Peña Nieto on esittänyt lähinnä katteettomia lupauksia uudistuksista ja parannusehdotuksista.

> ”Peña Nieton korruptiota ja tyhmyyttä on mahdoton hyväksyä”
>
> ”Mihin jäi Peña Nieto -urpon sanonta, että hallitus on KAIKKIEN MEKSIKOLAISTEN ystävä?”

Epäkunnioittava puhe Peña Nietoa kohtaan on suuressa osassa häntä koskevia syntipukkikehyksen julkaisuja. Pilavideoilla, joissa presidentti ei tiedä tieteellisiä faktoja, pyritään osoittamaan Peña Nieton vähä-älyisyys ja tehdään näin ”ymmärrettävämmäksi” hänen epäonnistumisensa presidenttinä. Lähes kaikki Peña Nieton näkemykset kyseenalaistetaan ja niihin liitetään ongelmia. Peña Nieton uutta koulutusreformia kritisoidaan esimerkiksi meemillä, jossa naureskellaan sille, että uutta koulutusmallia on esittelemässä presidentti, joka itse on ”plagioinut tutkielmansa”. Syntipukkikehys piirtää Peña Nietosta kuvaa valheellisena presidenttinä, johon on kohdistunut lukuisia korruptiosyytteitä. Jo hänen presidentinvaalikampanjassaan on syntipukkikehyksen mukaan käytetty ”laitonta rahoitusta”.

Peña Nietoa syytetään syntipukkikehyksessä Ayotzinapa-rikoksesta, maan varojen tuhlaamisesta, tärkeiden asioiden sivuuttamisesta ja köyhien oikeuksien sortamisesta. Suurista sanoistaan huolimatta Peña Nieton hallitus ei saanut käännettyä kauttaan voitoksi, parannettua köyhien asemaa tai hillittyä väkivallan ja rankaisemattomuuden kierrettä. Syntipukkikehyksen mukaan presidentti itse ja hänen kumppaninsa ovat kyllä niittäneet rahaa, mutta ”raha on otettu köyhien pussista.” Myös vuoden 2017 traagisten maanjäristysten jälkisiivous näytti jäävän kokonaan kansalaisyhteiskunnan harteille, eikä Peña Nieton katsottu kehyksen mukaan hoitavan omaa osaansa. Enrique Peña Nietoa kuvataankin syntipukkikehyksessä ”epäinhimilliseksi” oman edun tavoittelijaksi ja ”korruption maisteriksi”, ”jonka omaisuudella söisi puoli kansaa”. Peña Nieton nähdään ajaneen Meksikon vakavaan turmellukseen. Häntä kutsutaan kehyksessä “kotimaansa petturiksi”, jonka “tulisi erota tai hän vie Meksikon kadotukseen”.

Prognoosi

> ”Vaadimme Peña Nieton ja hänen välinpitämättömän ja kyvyttömän hallituksensa eroamista.”

Syntipukkikehyksessä tilanteen ratkaisuksi esitetään yksinkertaisesti Enrique Peña Nieton ja hänen ”kätyriensä” eroa ja poistumista vallasta. Lisäksi Peña Nietolta odotetaan vähintäänkin epäonnistumisten myöntämistä ja virheiden korjaamista. Kehykseen sisältyy kuitenkin eroamiseen liittyvä vaihtoehdottomuus, ja presidentin ero nähdään välttämättömänä ongelmien ratkaisulle. Liikkeen mukaan virheitä on ehditty tehdä jo liikaa ja luottamus on näin ollen mennyt, eikä muita vaihtoehtoja pidetä enää lainkaan mahdollisina.

> ”Poliittinen tuomio Enrique Peña Nietolle, sillä veren väri ei koskaan unohdu.”

Toisaalta pelkän eron ei myöskään nähdä riittävän vaan syntipukkikehyksen mukaan Peña Nieton tulee myös kantaa vastuunsa virheistään, ja kärsiä tuomio. Peña Nieton epäonnistuminen kulminoidaan syntipukkikehyksessä erityisesti Ayotzinapa-tapaukseen, ja kehyksen mukaan tapauksen uusi tutkinta ja totuuden paljastaminen ovat vähintä mitä presidentti voi vielä tehdä.

Konkreettisesti tavoitteeseen pyritään levittämällä tietoa Peña Nieton epäonnistumisista ja väärinkäytöksistä sekä asettamalla hänet huonoon valoon. Todella suuri osa syntipukkikehyksen Facebook-julkaisuista arvostelee ja pilkkaa suoraan ja häikäilemättä Peña Nietoa. Kehys koostuu useista pilkallisista lauluista, meemeistä, pilapiirroksista ja -videoista. Niissä on haukkumista, presidentin tekemien virheiden esiin nostamista, halveksuntaa ja vitsailua

hänen kustannuksellaan. Lisäksi julkaisut sisältävät tietoa niistä vääryyksistä ja korruptiotapauksista, joihin Peña Nieton uskotaan syyllistyneen. Myös erilaiset mielenosoitukset ja protestit Peña Nietoa vastaan ovat suuressa osassa syntipukkikehystä. Hänen erottamisensa puolesta kampanjoidaan näyttävästi ja sloganina mielenilmauksissa käytetään usein tekstiä ”Renuncia Peña!” (eroa Peña).

Motivointi

> ”Mitä mieltä maasta [Meksikosta], jonka Peña Nieto jättää jälkeensä? Bensan hinta noussut, julkinen velka kasvanut, korruptio ja rankaisemattomuus lisääntynyt..”

Syntipukkikehyksessä motivaattorina toimii oletus siitä, että yhteiskunnalliset olosuhteet muuttuvat paremmiksi, kun yksi ”pääsyyllisistä” saadaan pois vallasta. Peña Nieton eron uskotaan mahdollistavan paremman ja oikeudenmukaisemman yhteiskunnan rakentamisen erityisesti heikompiosaisille. Ihmisiä motivoidaan toimimaan erottamisen puolesta erityisesti levittämällä tietoa Peña Nieton ”lukuisista” anteeksiantamattomista epäonnistumisista ja virheistä. Syntipukkikehyksessä luodaan vakaasti uskoa siihen, että korruptio-, väkivalta-, ja sortokierre maassa saadaan edes jossain määrin loppumaan, mikäli Peña Nieton ”mätä valtiokoneisto” saadaan eliminoitua.

6.6 Yhteisvastuukehys

> ”43 ihmistä kuten minä tai sinä katosivat.”

Yksi Ayotzinapa-liikkeen merkittävimmistä piirteistä on toiminnassa korostuva solidaarisuus ja yhteisvastuun vaatimus, sekä huoli kovien arvojen yleistymisen rapauttamasta yhteisöllisyydestä. Olen nimennyt Ayotzinapa-liikkeen yhteisöllisyyttä, kansalaisten vastuuta ja huolenpitoa korostavan toiminnan ja argumentoinnin yhteisvastuukehykseksi. Kehyksessä vastakkain asettuvat eliitin kovat ja egoistiset arvot sekä heikompiosaisten pehmeät ja solidaariset arvot. Lisäksi yhteisvastuukehykseen liittyy olennaisesti myös vaatimus osallistumisesta yhteisen hyvän puolesta kamppailuun. Yhteisvastuukehyksen mukaan Ayotzinapa-tragedian kaltaisesti voi käydä kenelle tahansa meksikolaiselle, joten on koko yhteisön etu osallistua toimintaan paremman tulevaisuuden puolesta.

Diagnoosi

> ”Jatkamme taistelua, ja toivomme enemmän [– –] solidaarisuutta ja liittymistä tähän taisteluun, joka nyt on maailmanlaajuinen ja joka vaikuttaa meistä jokaiseen.”

Yhteisvastuukehyksessä törmäyskurssilla ovat yhteinen hyvä, jota pehmeät solidaarisuuteen ja inhimillisyyteen perustuvat yhteisölliset arvot edustavat, sekä yksityiset intressit, joilla viitataan omaa etuaan tavoittelevaan sekä koviin taloudellisiin arvoihin nojaavaan eliittiin. Yhteisöä edustaa kehyksessä erityisesti kansalaisyhteiskunta ja sen yhteen kokoontuneet sosiaaliset järjestöt, liikkeet ja verkostot. Päätekijöitä ovat yleensä kadonneiden omaisten ja opiskelijoiden yhteisöt. Kehyksessä puolustetaan kansalaisyhteiskunnan merkitystä, huolenpitoa ja solidaarisuutta vastakohtana hallinnon välinpitämättömyydelle sekä rahaan, valtaan ja oman edun tavoitteluun perustuville koville arvoille.

> ”Kapitalismin parhaiten kehittämä tuote on köyhä mies, joka luottaa porvariin.”
>
> ”Uudistusten tavoitteena on vahvistaa Meksikon asemaa kolmannen maailman koloniana, joka toimii monikansallisten [yhtiöiden] palveluksessa.”
>
> ”Chiapasin alkuperäiskansat ilmoittavat, että heitä uhkaillaan ja kidutetaan, jotta myisivät maansa ulkomaisille yrityksille.”

Taloudelliset intressit ja voitontavoittelu, joita siivittävät korruptio ja oman edun priorisointi ovat ottaneet kapitalistisessa yhteiskunnassa ylivallan. Siitä on seurannut puolestaan yhteisöllisyyden murenemista. Yhteisvastuukehyksen mukaan juuri yhteisöllisyyden rapauttanut kova arvoilmapiiri sekä siitä seurannut välinpitämättömyys nähdään syypäänä vähempiosaisia sortavaan nykytilanteeseen Meksikossa. Yhteisvastuukehyksessä huolta kannetaan erityisesti egoististen talouteen perustuvien kovien arvojen yleistymisestä, jotka näyttävät olevan hallinnon prioriteettilistalla ensimmäisinä. Eliitin ajaman kapitalismin eetoksen myötä yhteiskuntajärjestelmä näyttää perustuvan yhä enemmän ”tehokkuuteen, resurssioptimointiin ja investointien kannattavuuteen”, jonka nähdään vaikuttavan haitallisesti yhteisvastuullisuuteen ja kaikkein heikompiosaisista huolehtimiseen.

> ”Tänään se tapahtui hänelle, huomenna saattaa olla vuorossa tyttöystäväsi, äitisi, siskosi, tyttäresi, joku ystävä..”
>
> ”Olemme vallankumouksen lapsenlapsia, 68:n [verilöylyssä kuolleen] lapsia ja 43:n [kadonneen] veljiä.”
>
> ”Lastaan etsivän isän tuska ei ole ulkopuolista. Se on koko Meksikon tuska.”

Kovien egoististen arvojen kulttuurin, korruption ja normalisoituneen väkivallan kukoistaessa kukaan ei ole Meksikossa turvassa, ja Ayotzinapa-tragedian kaltaisesti voi yhteisvastuukehyksen mukaan käydä kenelle tahansa meksikolaiselle, tai tämän läheiselle. Yhteisvastuukehyksessä rikotaan rajaa uhrien ja muiden välillä, ja korostetaan että epäoikeudenmukaisuus ja siihen liittyvä väkivallan uhka koskettaa jollain tapaa kaikkia. Siksi on jokaisen

kansalaisen etu ja velvollisuus tukea toisiaan ja taistella yhdessä paremman yhteiskunnan puolesta. On pystyttävä luottamaan kanssaihmisiin ja kansalaisyhteiskunnan kykyyn toimia oikeuden puolestapuhujana. Kehyksessä painotetaan yhteenliittymistä, sitä että ”olemme yksi suuri perhe”. Uhrien ja omaisten tuskan kuvataan olevan yhteistä, koskettavan jokaista ja vaikuttavan koko yhteiskuntaan.

> ”Ayotzinapa elää, taistelu jatkuu!”
>
> ”50 kuukautta 43 kollegamme pakotetun katoamisen jälkeen, jatkamme kamppailun edistämistä ja emme lepää, ennen kuin löydämme heidän olinpaikkansa ja ne, jotka ovat vastuussa tästä rikoksesta ihmisyyttä vastaan, vangitaan.”

Merkityksellistä yhteisvastuukehyksessä on erityisesti jatkuvuuden ja periksiantamattomuuden korostaminen. ”Emme ole lakanneet etsimästä heitä” -tyyppiset usein toistuvat lausahdukset kertovat siitä sitoutumisesta ja omistautumisesta, jolla kadonneiden opiskelijoiden kohtaloon ja Meksikon ihmisoikeustilanteeseen liikkeessä suhtaudutaan. Liikettä ei aktiivien mukaan pysäytä ”sade eikä tuuli.” Joka kuukausi liikkeen nimissä järjestetään erilaisia tapahtumia ja mielenilmauksia, ja joka vuosi, erityisesti vuosipäivän aikaan, järjestään jo perinteeksi muodostuneet suuret kansalliset ja kansainväliset mielenosoitukset ja marssit. Taisteluun sitoudutaan yhteisen hyvän puolesta ja sitä jatketaan väsymättä ja vastoinkäymisistä huolimatta, ”poikiemme tähden”.

> ”Ei muka resursseja hallituksella auttaa järistyksen uhreja, mutta kampanjointiin kyllä on rahaa.”
>
> ”Pienet yritykset ja yksittäiset vähävaraiset ihmiset lahjoittavat paljon omastaan siinä missä isot yritykset eivät.”

Kansalaisyhteiskunnan velvollisuutena nähdään sen hoitaminen, mitä valtionhallinto on kykenemätön tekemään. Kansalaisyhteiskunnan vastuuta, roolia ja onnistumisia pyritään yhteisvastuukehyksessä korostamaan, ja samalla kritisoidaan egoistista ja omia etuja priorisoivaa valtiovaltaa, jonka ei esimerkiksi vuoden 2017 maanjäristyksen jälkitöissä koettu auttavan riittävästi. Vastuun koetaan kasaantuvan usein kansalaisyhteiskunnan, järjestöjen ja kyläläisten harteille. Vaikka syyllisyyttä kestämättömästä ja yhteisöllisyyttä rapauttavasta tilanteesta kasataankin etupäässä valtiovallan harteille, osoitetaan yhteisvastuukehyksessä myös, että ”Meksikon uudelleenrakentaminen on meidän [kansalaisten] käsissämme”.

Prognoosi

> ”Yhdisty kansa, vain kansa tukee ja puolustaa kansalaisiaan”
>
> ”Äänestä ketä haluat, mutta mieti ettet äänestä vain itseäsi ajatellen.”

Yhteisöllisyyden murentaneeseen kovaan arvoilmapiiriin ja välinpitämättömyyteen pyritään vastaamaan solidaarisuuden ja yhteisvastuun lisäämisellä ja vahvistamisella. Ratkaisuksi tilanteeseen yhteisvastuukehys näkee yhteisen toiminnan lisäämisen ja yhteen hiileen puhaltamisen. Jos halutaan oikeudenmukaisempi yhteiskunta, on yhdessä noustava kapinaan ja vaadittava parempaa tulevaisuutta. ”Kansan täytyy avata silmänsä” ja ”nukkuvien täytyy havahtua”, sillä on ”meidän vastuullamme, jos annamme tämän tapahtua”. Tavoitteena on saada ihmiset ymmärtämään yhteistoiminnan positiivinen vaikutus ja lisätä tietoisuutta kovien egoististen arvojen aiheuttamasta kansalaisten kaltoinkohtelusta. Tilanteen korjaaminen edellyttää, että jokainen kantaa vastuunsa yhteiskunnan tulevaisuudesta ja pyrkii vaikuttamaan parempien mahdollisuuksien puolesta. Muutos tapahtuu yhteisvastuukehyksen mukaan vain, mikäli toimitaan yhdessä, eikä vain omaa etua ajatellen.

> ”On tärkeää, että kansalaisyhteiskunta jatkaa tukemista, tiedottamista ja vaatimista 43 tulevan opettajan palauttamisesta elossa.”
>
> ”Kansalaisyhteiskunnan on aika jatkaa hyvyyden ja voiman esimerkkien antamista.”

Käytännössä tavoitteet saavutetaan yhteisvastuukehyksen mukaan kansalaisyhteiskunnan aktiivisena pitämisellä, tiedon levittämisellä ja yhteisöllisyyden vahvistamisella yhteisen tekemisen kautta. Keskiössä ovat mielenilmaukset, marssit ja muut liikkeen yhteisöllisyyttä ja kollektiivista identiteettiä vaalivat tapahtumat sekä liikkeen yhteisvastuuta korostavat julkaisut ja toistuvasti käytettävät kollektiiviset iskulauseet. Käytetyimmät sloganit kuten ”Ayotzinapa somos todos” (Olemme kaikki Ayotzinapa), ”Nos faltan 43” (Meistä puuttuu 43) ja ”No somos todos” (Me emme ole kaikki) korostavat kaikki yhteisvastuun ja toisista huolehtimisen tärkeyttä.

Motivointi

> ”Meksiko tarvitsee sinua.”
>
> ”Muista, että pelissä on lastemme kohtalot. Lastenlastemme!”

Yhteisvastuukehyksessä toimintaan motivoidaan erityisesti korostamalla yhteistä vastuuta ja yhteistä etua. Yhteinen etu nähdään kehyksessä myös yksilön etuna, ja toimintaan motivoidaan korostamalla erityisesti sitä, että yhteistoiminta on sekä velvollisuus että arvo itsessään. Yhteisen edun tavoittelemiseen tähtäävään toimintaan osallistuminen ja heikompien auttaminen nähdään itsessään jokaisen kansalaisen velvollisuutena ja moraalitajun mukaisena. Jokaisen tulee huolehtia yhteisestä hyvinvoinnista, ja mobilisaatiota pyritäänkin kasvatta-

maan erityisesti solidaarisuuteen ja yhteisöllisiin arvoihin vetoamalla. Me-henkeä korostavilla iskulauseilla pyritään vahvistamaan kollektiivista identiteettiä ja yhteenkuuluvuuden tunnetta, ja näin voimaannuttamaan ihmisiä yhteisen hyvän puolesta taisteluun.

> ”Kunnes tapahtuu sama sinun lapsellesi, vanhemmallesi, puolisollesi.. ymmärrät mitä me tunnemme”

Motivaattorina toimii myös selkeä viesti siitä, että Ayotzinapan kaltainen tragedia voi tapahtua kenelle vain. Liike on toiminnallaan pyrkinyt hälventämään rajaa uhrien ja muiden välillä, ja saamaan näin eri ryhmiä toimimaan yhdessä ja kantamaan kollektiivisen vastuunsa kestämättömässä tilanteessa. Tällä pyritään korostamaan jokaisen velvollisuutta huolehtia muista yhteiskunnan jäsenistä, sillä kukaan ei yhteisvastuukehyksen mukaan pärjää yksin. On tärkeää pyrkiä asettumaan sorrettujen asemaan, ja huolehtia yhteisvastuullisuudesta, sillä kenties on itsekin jonain päivänä avun tarpeessa.

7. JOHTOPÄÄTÖKSET

Tutkimuskohteenani on ollut Ayotzinapa-liikkeen organisoituminen Facebookissa ja tarkemmin ottaen sen tavoitteiden ja toiminnan perusteluiden kehystäminen. Snow'n ja Benfordin (1992, 1988, 2000) teoreettisia näkemyksiä sekä heidän kollektiivisen toiminnan kehyksen käsitettään soveltaen olen tarkastellut Yo SI Soy Ayotzinapa -sivuston ylläpitäjien julkaisuja, ja analysoinut liikkeen käyttämiä kehyksiä. Keskeistä tarkastelussa on ollut se, millaisissa kehyksissä ja millä tavalla liikkeen tavoitteista ja toiminnan perusteluista puhutaan, ja kuinka liike on pyrkinyt kehystyksen avulla mobilisoimaan ihmisiä.

Olen analysoinut kehysten sisältöä, aihepiirejä ja argumentaatiota. Jokaisesta kehyksestä olen identifioinut myös sen diagnostisen, prognostisen ja motivoivan ulottuvuuden, eli tarkastellut sitä, mitkä asiantilat kehyksen mukaan tulisi muuttaa, miten muutos tulisi tehdä ja miksi muutosta pidetään tärkeänä. Kokoan nyt yhteen tutkimukseni merkittävimmät tulokset. Esittelen aineistosta paikannetut kehykset tiivistetysti, ja tarkastelen sitä, miten ne limittyvät ja nivoutuvat toisiinsa. Lisäksi tarkastelen liikkeen mobilisaatiopyrkimyksiä ja kokoavaa kehystä käytetyn tutkimusteorian ja aiemman kirjallisuuden valossa.

Kehykset

Aineistoani jäsentäviä kehyksiä on yhteensä kuusi. Nimesin kehykset oikeus-, turvattomuus-, demokratia-, valheen verkko-, syntipukki- ja yhteisvastuukehykseksi. Esittelen seuraavaksi kehyksiä koskevat tulokset tiivistetysti.

Oikeuskehyksen mukaan ihmisiä ei Meksikossa kohdella samalla tavalla ja kaikilla kansalaisilla ei ole yhtäläisiä oikeuksia. Maan ihmisoikeustilanne on kehyksen mukaan äärimmäisen heikko, minkä myös kadonneiden opiskelijoiden tapaus osoittaa. Syypäänä tilanteeseen nähdään vallitseva epätasa-arvon kulttuuri, viranomaisten piittaamattomuus ja oikeusjärjestelmän läpäisevä korruptio. Oikeuskehyksen mukaan järjestelmää tulee muuttaa siten, että se mahdollistaa kaikkien kansalaisten elinolojen ja oikeuksien parantamisen yhteiskunnallisesta asemasta tai sukupuolesta riippumatta. Heikompiosaisten oikeuksia on kunnioitettava ja eriarvoisuutta vähennettävä, ja tilanteessa peräänkuulutetaan erityisesti vallanpitäjien vastuuta ja korruption kitkemistä. Käytännössä ratkaisuun pyritään levittämällä tietoa eriarvoisuudesta, oikeuksien toteutumattomuudesta ja tiettyihin ryhmiin kohdistuvasta repressiosta.

Mielenilmaukset ja radikaali suora toiminta, sekä oikeuksien vaatiminen sosiaalisessa mediassa ovat tärkeä osa oikeuskehyksen toimintaa. Motivointikeinona oikeuskehys käyttää yleisen oikeudenmukaisuuden periaatetta. Toimintaan motivoidaan sillä olettamuksella, että tasa-arvoisuus ja jokaisen ihmis- ja kansalaisoikeuksien toteutuminen on kaikkien etu.

Turvattomuuskehyksen mukaan Meksikoa vaivaa heikko turvallisuustilanne. Ayotzinapa-tapaus ei ole ainoa laatuaan vaan katoamiset ja murhat lisääntyvät kehyksen mukaan jatkuvasti, ja maassa vallitsee väkivallan, rikollisuuden ja rankaisemattomuuden normalisoitunut ilmapiiri. Ratkaisuksi ongelmaan turvattomuuskehys esittää rankaisemattomuuden ja korruption kulttuurin kitkemistä, syyllisten tuomitsemista ja huumesodan lopettamista. Käytännössä ratkaisua tavoitellaan dokumentoimalla väkivaltaa ja jakamalla materiaalia sosiaalisessa mediassa, sekä vaatimalla turvallisuustilanteen parantamista joukkovoimalla ja mielenosoituksin. Toimintaan motivoidaan erityisesti sillä yleisesti tunnustetulla tosiasialla, että turvallisuustilanteen paraneminen on eduksi kaikille, sillä se mahdollistaa ihmisarvoisen elämän ilman pelkoa.

Demokratiakehyksen mukaan yhteiskunnallinen valta Meksikossa on kasaantunut pienelle korruptoituneelle eliitille, joka ajaa omia taloudellisia etujaan välittämättä vähempiosaisen väestön mielipiteistä. Demokratian sijaan maassa kukoistaa autoritarismi, jota ylläpidetään myös puolueellisen median avulla. Poliittisen järjestelmän korruptoituneisuuden vuoksi myöskään Ayotzinapa-tapausta ei ole saatu ratkaistua päätöksentekijöitä painostamalla. Ratkaisuksi tilanteeseen demokratiakehys ehdottaa yhteiskuntajärjestelmän demokratisointia, läpinäkyvyyden lisäämistä ja korruption kitkemistä. Käytännössä tähän pyritään vahtimalla byrokratiaa ja raportoimalla väärinkäytöksistä ja korruptiotapauksista sosiaalisessa mediassa. Muutokseen pyritään myös lisäämällä kansalaisten osallistumismahdollisuuksia ja vaatimalla demokratiaa joukkovoimalla. Motivointikeinona demokratiakehys käyttää väitettä siitä, että demokratia palvelee yhteistä etua, kun taas vallalla oleva autoritäärinen hallinto vain harvojen etua.

Valheen verkko -kehyksen mukaan Meksikoa vaivaa syvälle juurtunut valtionhallinnon valheellisuus ja moraalittomuus, mikä näkyy kansalaisten järjestelmällisenä riistona ja ihmisyyttä vahingoittavana toimintana. Ayotzinapa-tragedia näyttäytyy kehyksessä vallanpitäjien epäinhimillisen hallintotavan äärimmäisenä eskaloitumisena. Kehyksessä viitataan valtionhallinnon ja järjestäytyneen rikollisuuden väliseen ”salaliittoon”. Ratkaisuksi ongelmaan

valheen verkko -kehys esittää korruptoituneen hallinnon ja eliitin erottamista sekä tuomitsemista teoistaan. Erityisen tärkeäksi kehyksessä nähdään vuosikausia hallinneen PRI-puolueen syökseminen vallasta sekä Ayotzinapa-totuuden paljastaminen. Käytännön toiminnassa ratkaisuun pyritään esittämällä dokumentteja korruptiotapauksista ja Ayotzinapa-tragedian valheellisesta tutkinnasta, levittämällä tietoa väärinkäytöksistä sosiaalisessa mediassa ja järjestämällä mielenilmauksia rehellisemmän hallinnon ja totuuden julkituomisen puolesta. Motivointikeinona valheen verkko -kehys käyttää vetoamista kontrollin säilyttämiseen omasta elämästä sekä yleiseen moraalikäsitykseen oikeasta ja väärästä.

Syntipukkikehyksessä Meksikoa vaivaavien ongelmien katsotaan kytkeytyvän erityisesti expresidentti Enrique Peña Nietoon. Peña Nieto nähdään syylliseksi lähes kaikkiin hänen kautensa aikana tapahtuneisiin vääryyksiin, tai vähintäänkin hänen katsotaan epäonnistuneen ongelmien ratkaisussa. Erityinen häpeäpilkku hänen kaudelleen on kehyksen mukaan juuri Ayotzinapa-tragedia. Ratkaisuksi syntipukkikehys ehdottaa Peña Nieton erottamista ja tuomitsemista teoistaan. Vähintä mitä hän voi kehyksen mukaan vielä tehdä, on virheiden myöntäminen ja korjaaminen. Käytännön toimet, joilla syntipukkikehys päämääräänsä pyrkii, ovat epäonnistumisten julkituominen ja levittäminen, Peña Nieton mustamaalaaminen sekä hänen erottamisensa puolesta kampanjointi. Motivointikeinona syntipukkikehys käyttää oletusta yhteiskunnallisten olosuhteiden muuttumisesta paremmaksi, mikäli Peña Nieto yhtenä pääsyyllisistä saadaan eliminoitua vallasta.

Yhteisvastuukehyksen mukaan taloudelliset intressit ja oman edun tavoittelu ovat ottaneet meksikolaisessa yhteiskunnassa ylivallan. Yhteisöllisyyden murentanut kova arvoilmapiiri sekä siitä seurannut välinpitämättömyys nähdään syypäänä vähempiosaisia sortavaan nykytilanteeseen Meksikossa. Ratkaisuksi nähdään yhteisöllisyyden elvyttäminen sekä yhteisvastuun ja huolenpidon lisääminen yhteisen tekemisen ja yhteishengen luomisen kautta. Tärkeää yhteisvastuukehyksen mukaan on myös uhrien ja ”muiden” välisen rajan hälventäminen, sekä ihmisten osallistaminen ja vastuuttaminen yhteiskunnan hyvinvoinnista. Yhteisvastuukehyksessä toimintaan motivoidaan väitteellä siitä, että koko kansan yhteinen etu on myös yksityisen ihmisen etu. Ihmisiä pyritään mobilisoimaan erityisesti sillä tosiasialla, että Ayotzinapa-tragedian kaltaisesti voi käydä kenelle tahansa meksikolaiselle, ja kaikilla on oikeus luottaa yhteiskunnan apuun kriisitilanteessa.

Kehysten tarkastelun perusteella liikkeen tavoitteiksi voidaan paikantaa, alkuperäisen kadonneiden oikeuksien puolustamisen lisäksi, yleisen oikeudenmukaisuuden ja pluralismin

periaatteiden toteutuminen, turvallisuustilanteen parantaminen, rankaisemattomuuden kulttuurin kitkeminen, päätöksentekojärjestelmän demokratisoiminen, korruptoituneen ja moraalittoman eliitin erottaminen ja tuomitseminen, sekä yhteisvastuun ja solidaarisuuden lisääminen.

Kehysten päällekkäisyys

Jokaisesta valitusta kuudesta kehyksestä on erotettavissa jokin täysin oma, muista kehyksistä poikkeava merkityssisältönsä ja tavoitteenasettelunsa. Kehysten välinen jaottelu on kuitenkin analyyttinen, eikä niitä tule ymmärtää toisistaan irrallisina. Ayotzinapa-liikkeen Facebook-kehykset nivoutuvat monilta osin toisiinsa ja ne ovat aineistossa paikoin myös päällekkäisiä. Yhteistä kehyksille on erityisesti se, että ne kaikki ovat jollain tavalla sidoksissa epäoikeudenmukaisuuden kokemukseen ja kadonneiden kohtaloon. Myös keinot, joilla eri kehyksissä tavoitteisiin pyritään, ovat hyvin samantyyppisiä. Lähes kaikissa kehyksissä toiminnan keskiössä on epäkohtien ja korruptiotoimien levittäminen sosiaalisessa mediassa sekä protestointi joukkovoiman avulla.

Erityisesti oikeus-, turvattomuus- ja demokratiakehys nivoutuvat merkittävästi toisiinsa. Demokratian puutteen katsotaan mahdollistavan oikeuksien toteutumattomuuden ja eriarvoistavan kehityksen. Lisäksi heikon demokratian nähdään myös ylläpitävän turvattomuutta mahdollistamalla rankaisemattomuuden ja normalisoituneen väkivallan kulttuurin olemassaolon. Toisaalta taas turvattomuuskehyksen keskiössä oleva rankaisemattomuus näyttäytyy yhtenä keskeisenä syynä esimerkiksi uhrien oikeuksien polkemiselle. Väkivallan ja pelon ilmapiiri aiheuttavat myös demokratian kaventumista, erityisesti silloin, kun epäkohdista raportoivia toimittajia ja aktivisteja uhkaillaan. Oikeuskehyksessä korostuva yhteiskunnallinen eriarvoisuus ja oikeuksien sortaminen sekä niihin nivoutuva rankaisemattomuus puolestaan vahvistavat ja normalisoivat väkivallan ja rikollisuuden kierrettä.

Myös valheen verkko -kehys kietoutuu vahvasti oikeus-, turvattomuus- ja demokratiakehykseen. Oikeuksien toteutumattomuus, väkivallan ja rankaisemattomuuden kulttuuri sekä demokratian puute nähdään osittain valtionhallinnon moraalittomuuden ja piittaamattomuuden syyksi. Hallinnon ja järjestäytyneen rikollisuuden kytkökset nähdään yhdeksi keskeisimmistä tekijöistä vallitsevan yhteiskunnallisen rappiotilan ja kansalaisten sorron mahdollistamisessa. Sekä oikeus-, turvattomuus-, että valheen verkko -kehyksessä korostetaan myös oikeudenmukaisuutta puolustavien heikkoa tilannetta. Oikeuksia puolustavia ja väärinkäytöksiä paljastavia uhkaillaan, pahoinpidellään ja jopa murhataan. Oikeuskehyksessä tilanne

kytkeytyy heikkoon ihmisoikeustilanteeseen, turvattomuuskehyksessä peräänkuulutetaan rankaisemattomuuden osuutta ja valheen verkko -kehyksessä tilanteesta syytetään kansaa kontrolloivaa ja terrorisoivaa valtionhallintoa.

Syntipukkikehys taas kokoaa muiden kehysten aineksia osoittaen syyttävällä sormella expresidentti Enrique Peña Nietoon. Turvallisuuden, demokratian ja oikeuksien puolustaminen nähdään presidentin tehtäväksi, ja siinä Peña Nieton katsotaan epäonnistuneen täysin. Lisäksi Peña Nieton nähdään edustavan yhteisvastuukehyksessä korostettavia egoistisia ja talouteen perustuvia kovia arvoja, joiden uskotaan edesauttavan eriarvoistumiskehitystä, yhteisöllisyyden rapautumista ja heikompien oikeuksien polkemista. Myös valheen verkko- ja syntipukkikehykset kietoutuvat mielenkiintoisesti toisiinsa, sillä Peña Nieton katsotaan edustavan myös valheen verkko -kehyksessä keskeistä moraalitonta ja valheellista hallintotapaa, joka terrorisoi heikompiosaisia kansalaisia järjestelmällisesti.

Yhteisvastuukehyksen voi puolestaan nähdä nivoutuvan merkittävällä tavalla kaikkiin muihin aineistosta paikannettuihin kehyksiin, ja erityisesti niiden motivointiaspektiin. Kovien taloudellisten arvojen ja oman edun tavoittelun kulttuurin vallitessa solidaarisuuden ja yhteisvastuun vahvistaminen nähdään tärkeäksi. Kaikkia liikkeen korostamia epäkohtia tulisi yhteisvastuukehyksen mukaan pyrkiä vastustamaan joukkovoimalla ja heikompiosaiset huomioon ottaen. Koko liikettä voi itsessään pitää valtavana yhteisöllisyyden ja yhteisvastuun projektina, sillä kaikkien Ayotzinapa-liikkeen määrittelemien ongelmien ratkaisussa ja yhteiskunnallisessa muutoksessa tarvitaan kehyksen mukaan erityisesti juuri yhteisvastuullisuutta.

Myös kadonneiden opiskelijoiden kohtalo kietoutuu jollain tapaa jokaiseen aineistosta paikannettuun kehykseen. Oikeuskehyksessä keskiössä on kadonneiden oikeuksien puolustaminen ja turvattomuuskehyksessä korostetaan rankaisemattomuuden ja normalisoituneen väkivallan merkitystä tapahtuneelle. Demokratiakehyksessä esiin nostetun demokratiavajeen ja korruption vuoksi ratkaisua Ayotzinapa-tapaukseen ei ole mahdollista saada edes poliitikkoja painostamalla. Syntipukkikehyksessä syyllisyyttä ja vastuuta tapahtuneesta, sekä sen tutkinnasta kasataan Enrique Peña Nieton harteille. Valheen verkko -kehyksessä murhista syytetään valtiota ja korostetaan valtionhallinnon moraalittomuuden ja rikolliskytkösten vaikutusta, sekä osoitetaan, että Ayotzinapa-tapauksen tutkinta on ollut valheellista ja

puutteellista. Yhteisvastuukehyksessä tuodaan esille se tosiasia, että kovien egoististen arvojen ja normalisoituneen väkivaltakulttuurin vallitessa Ayotzinapa-tapauksen kaltaisesti voi käydä kenelle tahansa meksikolaiselle.

Kokoava kehys

Sovellettaessa Snow'n ja Benfordin (1992) määritelmää kokoavasta kehyksestä, Ayotzinapa-liikkeen mobilisaatiota aikaansaavaksi ja määrääväksi "master-kehykseksi" voidaan paikantaa epäoikeudenmukaisuuskehys. Ayotzinapa-liikkeen taustalla on vahva kokemus Meksikon yhteiskuntajärjestelmää vaivaavasta eriarvoisuuden ja epäoikeudenmukaisuuden kulttuurista. Kokemus heikompiosaisena kansalaisena olemisesta näyttääkin toimivan liikkeen määräävänä kehyksenä ja suurimpana motivaattorina toimintaan osallistumiselle.

Liikkeen voi nähdä syntyneen epäoikeudenmukaisuuden kokemuksesta, joka kehittyi alun perin reaktiona kadonneiden opiskelijoiden kohtalolle ja tragedian tutkintaan liittyvän "historiallisen valheen" ympärille. Valtion nähtiin sortavan ja terrorisoivan Ayotzinapa-opiskelijoita juuri heidän vasemmistoradikaalin taustansa vuoksi. Tunne epäoikeudenmukaisuudesta kasvoi, kun opiskelijoiden kohtaloa ei vaatimuksista huolimatta selvitetty, ja tapauksen ympärille alkoi kehkeytyä yhä salamyhkäisempi peittelyn verkosto.

Vähitellen liikkeen epäoikeudenmukaisuuden kokemus on laajentunut myös Ayotzinapa-tragedian taustalla vaikuttaviin tekijöihin. Se koskettaa yhteiskunnassa vallitsevaa rakenteellista eriarvoisuutta, normalisoitunutta turvattomuutta, demokratiavajetta, moraalitonta hallintotapaa sekä vallalla olevia kovia egoistisia arvoja, jotka kaikki näyttävät sortavan etupäässä juuri heikompiosaisia kansalaisia. Epäoikeudenmukaisuuskehystä voidaan näin ollen pitää koko liikettä kokoavana, laajuudeltaan ja vaikutukseltaan liikkeen "tavallisia" kehyksiä kattavampana kehyksenä, jonka osasia kaikki muut aineistosta paikannetut kehykset ovat. Epäoikeudenmukaisuuskehys pohjautuu hyväosaisen eliitin ja köyhän sorretun kansanosan väliselle vastakkainasettelulle.

Ayotzinapa-liikkeen voidaan katsoa täyttävän myös teoriaosuudessa esittelemäni Čapekin (1993) kuusikohtaisen epäoikeudenmukaisuuskehyksen toimintastrategian. Ayotzinapa-liikkeelle on ollut Čapekin teoretisoinnin mukaisesti ominaista se, että liikkeen aktivistit ovat jatkuvasti vaatineet 1) ajantasaista tietoa tutkinnasta, 2) kuulluksi ja kunnioitetuksi tulemista ja puolueetonta lähestymistapaa, 3) läpinäkyvyyttä ja parempaa demokratiaa, 4) syyllisten tuomitsemista ja korvauksia vääryyksistä, 5) sorron lopettamista sekä 6) solidaarisuutta ja yhteisvastuuta.

Mobilisaatio

Havainnollistan seuraavaksi sitä, kuinka liike on Facebook-kehystyksensä avulla pyrkinyt mobilisoimaan ihmisiä. Tarkastelen mobilisaatiopyrkimyksiä käytetyn tutkimusteorian ja aiemman kirjallisuuden valossa.

Ayotzinapa-liike näyttää kyenneen kehystämään ongelmansa Facebookissa niin, että sen tavoitteisiin on helppo yhtyä. Sen voi katsoa onnistuneen diagnoosin, prognoosin ja motivoivan ulottuvuuden johdonmukaisessa yhdistämisessä kehystyksessään. Facebookia ei ole käytetty vain epäkohtien osoittamiseen ja kritisoimiseen, vaan kehystyksellä on myös aktiivisesti pyritty mobilisoimaan osallistujia. Sivustolla tiedotetaan tapahtumista ja mielenosoituksista, vaaditaan ihmisiä osallistumaan ja pyydetään levittämään tietoa myös eteenpäin.

Snow'n ja Benfordin (1988) mukaan merkittävää mobilisaation onnistumisessa on erityisesti se, millaisessa asemassa liikkeen kehysten korostamat arvot ovat yhteiskunnan yleisessä arvojärjestelmässä. Ayotzinapa-liikkeen Facebook-kehystyksen voidaan katsoa olevan sopusoinnussa meksikolaisen yhteiskunnan vallitsevan arvopohjan ja ideologian kanssa, sillä kehyksissä esiintuodut epäkohdat resonoivat yleisönsä kanssa varsin hyvin. Liikkeen kollektiivisen toiminnan Facebook-kehykset rakentuvat yhteiskunnallisen epäoikeudenmukaisuuden ja eriarvoisuuden kokemuksen pohjalle, ja ovat näin ollen tavoittaneet laajalti yhteisen kokemuksen jakanutta yleisöä. Kehyksissä esiin nostettavilla epäkohdilla näyttää olevan merkitystä juuri niille, joita sillä on pyritty mobilisoimaan

Kehyksen mobilisaatiolle tärkeää on myös sen empiirinen luotettavuus, jota voidaan lisätä diagnoosia, prognoosia ja motivaatiota tukevilla esimerkeillä (ks. Snow & Benford 1988, 208). Ayotzinapan Facebook-liikehdinnässä kehysten empiiristä luotettavuutta pyritään kasvattamaan lukuisilla viittauksilla "faktatietoon", erilaisiin luotettavana pidettäviin tilastoihin sekä auktoriteettilähteisiin. Keskusteluun nostetaan lukuisia todennettavissa olevia epäkohtia, kuten tilastoja kadonneista ja murhatuista, väkivaltaa kokeneista naisista tai huumesodassa kuolleiden lukumääristä. Lisäksi esiin nostetaan esimerkkitapauksia taloudellisten intressien ensisijaisuuden aiheuttamasta eriarvoistavasta ja oman edun tavoitteluun perustuvasta haitallisesta kehityksestä. Keskeisellä sijalla ovat myös konkreettiset esimerkit valtionhallinnon korruptiotapausten vaikutuksesta kansalaisten elämään. Painottamalla vaalilupausten ja konkreettisten päätösten ja tekojen välistä epäjohdonmukaisuutta, saadaan puolestaan empiiristä tukea demokratian toteutumattomuudelle ja korruption olemassaololle.

Ayotzinapa-liikkeen kehystyksen uskottavuutta rakennetaan Facebookissa pitkälti dokumenttien ja asiantuntijuuden varaan. Asiantuntijoina toimivat niin luotetut poliitikot, journalistit, ihmisoikeusaktivistit, kuin kadonneiden omaiset ja koulutoverit. Lisäksi perusteluissa nojaudutaan myös laajempaa arvostusta nauttiviin instituutioihin ja järjestöihin kuten Yhdistyneiden Kansakuntien ja Amnesty Internationalin kannanottoihin ja päätöslauselmiin.

Vahvojen argumenttien ja perusteltujen faktojen lisäksi epäoikeudenmukaisuustekijöitä tuodaan esille myös tunteisiin ja moraaliin vedoten. Jokaisessa Ayotzinapa-liikkeen Facebook-kehyksessä keskeisenä motivointikeinona toimivat myös tunteisiin vetoavat kuvat, videot ja tarinat epäoikeudenmukaisuuden kokemuksista. Kehyksen mobilisoiva vaikutus on sitä parempi, mitä paremmin se pystyy koskettamaan yleisöään ja herättämään voimakkaita tunteita (ks. esim. Jasper 1997, 106-107). Ayotzinapa-liikkeen kehyksissä ongelmista ja epäkohdista ei puhuta vain anonyymisti tai tilastollisesti ”joillekin tapahtuneena”, vaan uhrien ja syyllisten henkilöllisyys ja kasvot myös usein paljastetaan. Tunteisiin pyritään vetoamaan lukuisilla traagisilla tarinoilla, kuvilla ja videoilla sekä koskettavalla musiikilla. Myös uhrien ja heidän omaistensa omia tarinoita käytetään tehokeinona. Lisäksi mobilisaatiota pyritään edistämään myös vetoamalla moraalikäsityksiin oikeasta ja väärästä sekä korostamalla yleisesti hyvinä pidettyjen arvojen mukaan toimimista. Keskiöön nostetaan tärkeinä pidettyjä arvoja kuten oikeudenmukaisuus, tasa-arvo, puolueettomuus, turvallisuus, rehellisyys ja yhteisöllisyys.

Tunteiden herättämisen lisäksi Ayotzinapa-liikkeen Facebook-kehystyksessä pyritään vetoamaan myös yleisön kokemuksiin. Kehyksen kokemuksenmukaisuudella tarkoitetaan sitä, että mobilisoidakseen ihmisiä kehyksen tulee olla riittävän lähellä heidän henkilökohtaista kokemusmaailmaansa (Snow & Benford 1988, 221). Ayotzinapa-liikkeen kehystyksellä pyritään korostamaan sitä tosiasiaa, että Ayotzinapa-tragedia olisi voinut käydä kenelle tahansa meksikolaiselle tai tämän läheiselle. Kehystyksessä näkyy huoli kovien arvojen kulttuurin ja egoismin ilmapiirin korostumisesta ja yhteisvastuullisuuden murenemisesta. Tähän kansalaisten oletetaan pystyvän samaistumaan myös omasta kokemusmaailmastaan käsin. Ayotzinapa-liike pyrkii kehyksissään tarttumaan sekä kansalaisten kokemukseen eriarvoisuudesta ja epäoikeudenmukaisuudesta että aikaansaamaan samalla myös tunteen yhteisöllisestä voimaantumisesta yhteisen tekemisen ja osallistamisen kautta. Myös liikkeen kehystyksessä vahvasti läsnäolevan yhteisvastuullisuuden vaatimuksen voi nähdä osaltaan edesauttavan liikkeen mobilisaatiota.

Myös erilaiset symbolit ovat keskeisessä osassa liikkeen kehystystä ja osallistujien sitouttamista, ja erityisesti kulttuurisen perustan kanssa yhtenevät kehykset lisäävät mobilisaatiopotentiaalia (Tarrow 1998, 122; Benford & Snow 2000, 621-622). Ayotzinapa-liikkeestä on kehittynyt monille symboli sekä kadonneiden opiskelijoiden kohtalosta, että niistä lukuisista meksikolaista yhteiskuntaa vaivaavista ongelmista ja epäkohdista, joita sen katsotaan heijastavan. Liikkeen tärkeimpänä yksittäisenä symbolina voidaan pitää 43 kadonnutta opettaja-opiskelijaa, joihin liikkeen ydinsanoman voi nähdä kiteytyvän. Näkyvimpänä symbolisena osoituksena toimivat Facebook-julkaisuissa runsaasti käytettävät, kadonneisiin viittaavat ja solidaarisuutta osoittavat hashtagit ja lausahdukset, kuten ”Vivos se los llevaron, vivos los queremos” (Elävinä heidät vietiin, elävinä haluamme heidät takaisin), ”Ayotzinapa somos todos” (Me kaikki olemme Ayotzinapa) ja ”Nos faltan 43” (Meistä puuttuu 43).

Myös onnistuneella kollektiivisella identiteetillä on osallistujia voimaannuttava ja mobilisaatiota edistävä vaikutus (ks. esim. Laraña, Johnston & Gusfield 1994, 10). Facebook-kehystyksen tarkastelun perusteella Ayotzinapa-liikkeen kollektiivinen identiteetti perustuu yhteisesti jaetuille tavoitteille, solidaarisuudelle ja yhteisvastuullisuudelle. Alkujaan liikkeen identiteetti määrittyi erityisesti kadonneiden opiskelijoiden kohtalon kautta, mutta nykyisin perustaksi voidaan paikantaa yleisempi sorrettujen ja eliitin välinen rajanveto. Liikkeen kollektiivinen identiteetti pitääkin sisällään myös melko vahvan affektiivisen, epäoikeudenmukaisuuden kokemukseen liittyvän ulottuvuuden (ks. Melucci 1992). Lisäksi identiteetin taustalla on pelko kovien arvojen aiheuttamasta yhteisöllisyyden rapautumisesta. Ayotzinapa-liikkeen voikin Facebook-kehystyksen perusteella nähdä edustavan myös sellaista uutta liikettä, joka on noussut osin tarpeesta yhteisöllisten identiteettien puolustamiseen modernina egoismia korostavana aikana (ks. Laraña, Johnston & Gusfield 1994, 10).

Ayotzinapa-liikkeen kollektiivinen identiteetti on sitovuudeltaan melko avoin ja väljä, joten lähes kenen tahansa, joka jakaa liikkeen moninaiset tavoitteet ja kokee epäoikeudenmukaisuutta, on mahdollista kuulua siihen. Liike näyttääkin Facebook-kehystyksen perusteella onnistuneen juuri erilaisten ryhmien yhdistämisessä. Liikkeen kollektiivista identiteettiä kuvaa hyvin myös konstruktionistinen määritelmä, jonka mukaan sosiaalisten liikkeiden kollektiivinen identiteetti voidaan nähdä myös ”liikkuvana kohteena”, jossa erilaiset määritelmät ovat hallitsevia liikkeen elinkaaren eri kohdissa (ks. Laraña, Johnston & Gusfield 1994, 16).

8. POHDINTA

Ayotzinapa-liike on yksi kaikkien aikojen merkittävimmistä meksikolaisista yhteiskunnallisista liikkeistä. Se on onnistunut mobilisoimaan useita satoja tuhansia ihmisiä niin Meksikossa kuin osin myös muualla maailmassa. Liikkeen puolesta on järjestetty lukuisia protesteja, ja erityisesti sosiaalisen median liikehdintä on ollut vilkasta. Tässä tutkielmassa olen analysoinut Ayotzinapa-liikkeen organisoitumista Facebookissa ja pyrkinyt pääsemään liikkeen sisältämien merkitysten ja tavoitteiden äärelle tutkimalla sen seuraajarikkainta Facebook-sivustoa ”Yo SI Soy Ayotzinapa”. Tarkastelen nyt tutkimushavaintojeni suhdetta aiempaan liikkeestä tehtyyn tutkimuskirjallisuuteen ja liikkeen yhteiskunnalliseen viitekehykseen, sekä pohdin samalla sitä, millaisia päätelmiä liikkeen yhteiskunnallisesta vaikuttavuudesta voi Facebook-kehystyksen perusteella tehdä.

Facebook-kehystämisen tarkastelu osoittaa, että liikkeeseen on latautunut paljon tärkeäksi koettuja merkityssisältöjä, sillä se on vuosi toisensa jälkeen saanut ihmiset lähtemään mukaan taisteluun yhteiskunnallisen muutoksen puolesta. Liike näyttää onnistuneen ongelmansa, eli protestin kohteiden ja syyllisten määrittelyprosessissa, sekä osallistujien motivoimisessa. Se on kyennyt jäsentämään yksittäiset yhteiskuntakriittiset muutostoimet kollektiivisesti ja vaatimaan muutosta joukkovoiman avulla. Kuten useissa muissakin aihetta käsittelevissä tutkimuksissa (mm. Islas 2017), myös tässä tutkielmassa on päädytty johtopäätökseen, että Ayotzinapa-liike on monella tapaa merkittävä ja tarpeellinen yhteiskunnallisen vaikuttamisen suuntaus. Ilman liikettä Ayotzinapa-tragedia ja sen taustalla vaikuttavat yhteiskunnalliset epäkohdat olisi todennäköisesti melko nopeasti lakaistu maton alle, kuten niin monesti aiemminkin Meksikossa.

Ayotzinapa-liikkeen Facebook-kehysten tarkastelu osoittaa, että protestointi ei kohdistu pelkästään kadonneiden opiskelijoiden tapaukseen vaan kritisoi myös yleisesti Meksikon kestämätöntä yhteiskunnallista tilannetta, ja pyrkii edistämään muutosta kohti oikeudenmukaisempaa valtiota. Opettajaopiskelijoiden lisäksi Ayotzinapa-liike nostaa esiin myös muihin ryhmiin kohdistuvaa sortoa ja pyrkii tätä kautta tekemään itsensä merkitykselliseksi myös muille kuin vain kadonneiden omaisille ja kollegoille. Liikkeessä kadonneiden opiskelijoiden kohtalo ja kokemus koko meksikolaisen yhteiskunnan epätasa-arvoisesta ja epäoikeudenmukaisesta tilasta kietoutuvat merkittävällä tavalla yhteen. Liikkeen tavoitteiksi voi Facebook-kehystyksen perusteella paikantaa kadonneiden oikeuksien puolustamisen lisäksi myös päätöksentekojärjestelmän demokratisoimisen, turvallisuustilanteen parantamisen,

yleisen oikeudenmukaisuuden ja pluralismin periaatteiden toteutumisen, rankaisemattomuuden kulttuurin kitkemisen, korruptoituneen eliitin erottamisen ja tuomitsemisen sekä yhteisvastuun ja solidaarisuuden lisäämisen.

Snow'n ja Benfordin teoria kollektiivisen toiminnan kehyksistä vaikuttaa sopineen varsin hyvin Facebook-aineistoni analysointiin ja tutkimuskysymysteni tarkasteluun. Aineistosta löydetyistä kuudesta kehyksestä oli kaikista melko selkeästi paikannettavissa diagnostinen, prognostinen ja motivoiva ulottuvuus, jotka olivat myös koherentissa ja johdonmukaisessa suhteessa toisiinsa. Lisäksi Snow'n ja Benfordin teoretisoinnit kehysten mobilisaatiokykyyn vaikuttavista tekijöistä näyttävät kuvaavan Ayotzinapa-liikkeen Facebook-mobilisaatiota varsin onnistuneesti. Tutkielman kannalta myös kehysten vuorottelu oli merkittävä mielenkiinnon kohde, sillä kehykset ovat aineistossa usein päällekkäisiä ja toisiinsa nivoutuneita. Epäoikeudenmukaisuuden kokemus näyttäytyy puolestaan mobilisaatiota aikaansaavana voimana ja liikkeen Facebook-kehyksiä sekä toisiinsa että Ayotzinapa-tragediaan yhdistävänä tekijänä.

Facebook-kehysten tarkastelun perusteella Ayotzinapa-liikkeen voi tulkita onnistuneen hyvin myös liikkeen liittämisessä laajempaan yhteiskunnalliseen kontekstiinsa. Taistellessaan kadonneiden opiskelijoiden oikeuksien ja totuuden paljastamisen puolesta, Ayotzinapa-liike taistelee samalla myös laajemmin Meksikon yhteiskunnallisen kehityksen suunnasta, sekä siitä kenen ehdoilla ja arvoilla muutosta tulisi toteuttaa. Kadonneiden oikeuksia puolustamaan syntynyt liike on vähitellen kehittynyt yleisemmän tason väkivallan vastaiseksi oikeusliikkeeksi. Liike on Facebook-kehystyksen tarkastelun perusteella onnistunut yhdistämään kadonneiden omaisten ja opettajaopiskelijoiden lisäksi myös useita muita epäoikeudenmukaisuutta kokevia ihmisryhmiä ja yhteiskunnallisia liikkeitä, niin eri yhteiskuntaluokista kuin Meksikon eri alueilta.

Tarkasteltaessa Ayotzinapa-liikkeen Facebook-kehystystä suhteessa tutkielman alkupuolella esittämääni liikkeen ajanjaksolle ominaiseen yhteiskunnalliseen viitekehykseen, voidaan todeta, että liikkeen tavoitteet ja toiminnan perustelut kytkeytyvät vahvasti Meksikoa jo pitkään vaivanneisiin ja syvälle juurtuneisiin yhteiskunnallisiin ongelmiin, kuten väkivaltaan, sortoon, korruptioon, rankaisemattomuuteen ja median puolueellisuuteen. Oikeuskehyksessä korostetaan Meksikon sortavaa eriarvoistumiskehitystä, turvattomuuskehyksessä arvostellaan väkivallan ja rankaisemattomuuden kulttuurin normalisoitunutta luonnetta ja

demokratiakehyksessä huolenaiheena on puolestaan demokratiavajetta tukeva median puolueellisuus. Korruptio taas kytkeytyy jollain tapaa kaikkiin aineistosta paikannettuihin liikkeen kehyksiin. Myös meksikolaiselle yhteiskunnalle merkityksellisen Zapatisti-liikkeen esimerkkien ja aikaansaannosten korostaminen on Facebook-kehysten motivoinnissa tärkeässä roolissa. Liikettä voidaankin pitää osoituksena siitä, että yhden sosiaalisen epäkohdan taustalla on hyvin usein myös laveammat yhteiskunnassa vallitsevat kehityskulut (ks. esim. Mustonen 2010, 125).

Paikantamani Facebook-kehykset linkittyvät merkittävällä tavalla myös useisiin aiemmassa tutkimuskirjallisuudessa tehtyihin löydöksiin, huolimatta siitä, että ne on tehty pääasiassa tarkastelemalla muita kanavia kuin Facebookia. Erityisesti Ayotzinapa-liikkeen tavoitteenasettelu näyttää sisältävän yhtäläisyyksiä kanavasta riippumatta. Lisäksi tutkimustulokseni tukevat vahvasti myös aiemmassa tutkimuksessa todettuja eroja hallituksen ja kansalaisyhteiskunnan tavoissa kehystää Ayotzinapa-tapausta, sillä myös Facebook-kehykset sisältävät kansalaisyhteiskunnan toimijoiden tapaan selvästi kriittisen näkökulman valtionhallintoa ja poliittista järjestelmää kohtaan. Kaikkein vahvimmin kriittisyys näkyy valheen verkkokehyksessä, joka on myös esiintyvyydeltään Facebook-kehyksistä selvästi yleisin.

Fernández Poncelan (2015) tutkimusten mukaan Ayotzinapa-liikkeellä on ollut useita erilaisia ja toisistaan poikkeavia tavoitteita, kuten ”oikeudellisen tasa-arvon vaatiminen”, ”43 opiskelijan palauttaminen elossa”, ”väkivallan loppuminen”, ”huumevaltion rankaisemattomuuden kitkeminen”, ”poliittisen reformin vaatiminen”, ”presidentin eroaminen” ja ”sosiaalinen oikeudenmukaisuus”. Fernández Poncela on identifioinut tavoitteet haastattelemalla sekä liikkeeseen osallistuvia, että osallistumattomia nuoria meksikolaisia. Samankaltaisesta tavoitteiden moninaisuudesta kertoo kuitenkin myös oma, liikkeen Facebook-aktiivien näkökulmasta tehty tarkasteluni.

Facebook-kehykset todentavat myös Ramírezin ja Metcalfen (2017) päätelmää siitä, että sosiaalisen median aktiivien tavoitteenasettelussa keskeistä on skeptisyys hallituksen tutkimuksia ja tuloksia kohtaan, sekä solidaarisuuden ja tuen ilmaus kadonneille. Myös Menesesin & Castillo-Gonzálezin (2018) väite siitä, että Ayotzinapaa koskeva kansalaisyhteiskunnan toimijoiden kerronta sisältää oikeudenmukaisuutta koskevan vaatimuksen, jossa syylliseksi osapuoleksi nähdään etupäässä Meksikon valtio, saa kehyksiltäni tukea. Vahvimmin tämän voi nähdä juuri valheen verkko -kehyksessä, vaikkakin kaikki kehykset paikan-

tavat valtionhallinnon korruptoituneisuuden yhdeksi keskeiseksi syyksi maan ongelmiin. Samoin tulokset vahvistavat selvästi myös Ramírezin ja Metcalfen (2017) päätelmiä, että sosiaalisen median aktiivit yhdistävät tapauksen opiskelijaliikkeiden tukahduttamisen historiaan ja tulkitsevat sen yhtenä valtioväkivallan ilmentymänä. Molemmat yllämainitut tutkijaparit ovat tarkastelleet toiminnan perusteluja Ayotzinapa-liikkeen Twitter-organisoitumisen yhteydessä, mutta samat tulkinnat näyttävät tutkimukseni perusteella pitävän paikkaansa myös Facebookin tapauksessa.

Tavoitteenasettelultaan Ayotzinapa-liikkeen voi Facebook-kehystyksen puolesta määritellä yhteisöllisesti ja verkottuneesti orientoituneeksi yhteiskuntapoliittiseksi protestiliikkeeksi, joka kyseenalaistaa opiskelijoiden katoamisten lisäksi koko meksikolaisen valtionhallinnon sekä yhteiskunta- ja oikeusjärjestelmän perusteet. Samalla se pyrkii agendansa tunnetuksi tekemiseen myös globaalisti. Tapa, jolla meksikolaiset ovat järjestäytyneet Facebookin kautta vaatimaan oikeudenmukaisuutta Ayotzinapa-tapauksessa, onkin tyypillistä sille, mitä Castells (2001) on kutsunut informaatioajan "verkottuneeksi sosiaaliseksi liikkeeksi". Ayotzinapa-liike on kuin Castellsin (2001) kuvailema löyhä ja puolispontaani internet-teknologiaan luottava yhteenliittymä, joka perustuu kulttuurisiin arvoihin ja paikallisuuteen, mutta suuntautuu osin myös globaalisti.

Kun Ayotzinapa-liikehdintä vuonna 2014 alkoi, sen ajateltiin muuttavan Meksikoa ja sen yhteiskuntajärjestelmää pysyvästi (ks. esim. Blanca & Crowlesmith 2014). Liikettä kuvailtiin jopa "digitaaliseksi vallankumoukseksi", joka sosiaalisen median avulla saavuttaa tärkeän poliittisen ja sosiaalisen muutoksen yhteiskunnassa (ks. Gallegos, 2015). Liikkeen Facebook-kehystyksen tarkastelu osoittaakin, että Facebookia ei ole käytetty pelkästään foorumina epäoikeudenmukaisuudesta puhumiseen tai hallituksen kritisoimiseen, vaan aktiivit pyrkivät julkaisuillaan myös konkreettisen mobilisaation aikaansaamiseen.

Yo SI Soy Ayotzinapa-sivustolla julkaistaan päivityksiä, joiden pyrkimyksenä on asiantuntijuuden, uskottavuuden, kokemuksellisuuden, tunteiden tai moraalin kautta mobilisoida ihmisiä niin online- kuin offline-toimintaan. Sivustolla tiedotetaan tapahtumista, mielenosoituksista ja kokoontumisista, pyydetään yleisöä jakamaan päivityksiä ja osallistumaan protestien järjestämiseen, sekä julkaistaan tietoa ja kuvia saavutuksista. Julkaisut pyritään kehystämään siten, että ne resonoivat yleisön arvomaailman kanssa ja tuntuvat uskottavilta. Onkin perusteltua olettaa, että onnistuneen Facebook-kehystyksen ansiosta lukuisat ihmiset, niin Meksikossa kuin muuallakin maailmassa, ovat ottaneet osaa liikkeen toimintaan.

Ayotzinapa-liikkeen Facebook-organisoituminen ilmentää hyvin myös sitä Meksikossa vallitsevaa kehitystä, jossa sosiaalinen media toimii kontrolloitujen viestintäyhteisöjen ulottumattomissa ja haastaa näin perinteistä mediaa (ks. Leskinen 2014, 331.) Facebookin avulla Ayotzinapa-liikkeen voi nähdä pyrkivän muuttamaan vallan tasapainoa, jossa perinteiset mediat toimivat valtaapitävien eliittien talutusnuorassa ja hallitsevat näin mediakuvastoa. Erityisesti liike on Facebook-kehystyksessään kritisoinut valtamedian suosivan presidentti Enrique Peña Nietoa. Mielenkiintoista onkin, että Ayotzinapa-liikkeen aikaansaamalla sosiaalisen median liikehdinnällä ja hallintoa koskevalla kritiikillä on ollut myös tutkitusti Peña Nieton mainetta heikentävä vaikutus (Meneses & Castillo-González 2018, 279).

Tutkimustulokset vahvistavat myös Kilgon ym. (2018) havaintoa siitä, että Ayotzinapa-liikkeen kotimaiset sosiaalisen median protestit kuvataan usein juuri vastakkainasettelun kautta. Liikkeen Facebook-kehystyksen ytimessä on tunne vahvasta ja yhteisestä yhteiskunnallisen epäoikeudenmukaisuuden kokemuksesta, joka ilmenee juuri vastakkainasetteluna eliittien ja heikompiosaisten aseman ja arvojen välillä. Äänensä ja agendansa Ayotzinapa-liikkeen Facebook-liikehdinnässä näyttävät saavan kuuluviin erityisesti ne marginalisoidut ryhmät, kuten köyhät ja alkuperäiskansat, joilla ei välttämättä muutoin ole kanavia vaikuttamiseen. Facebook-kehysten tarkastelu todentaa näin myös Jupin ym. (2003, 270) havaintoa siitä, että sosiaalisen median julkisuus on erityinen poliittisen protestoinnin voimavara juuri niille, joilla ei ennestään ole merkittävästi yhteiskunnallista valtaa.

Lisäksi Facebook-kehysten tarkastelu vahvistaa hypoteesia, jonka mukaan sosiaalisen median verkostojen käyttö on voimaannuttanut meksikolaista yhteiskuntaa ja lisännyt poliitikkojen ja virkamiesten tekemien väärinkäytösten paljastamista ja rankaisemista (ks. esim. Ramírez 2015). Samoin se todentaa myös väitteen, jonka mukaan Ayotzinapa-liikkeen myötä myös ”huumevaltion” kritisointi on lisääntynyt merkittävästi (ks. esim. Blanca & Crowlesmith 2014). Facebook-sivuston anonyymilla äänellä aktivistit näyttävät uudella tavalla uskaltavan kritisoida vallanpitäjiä ja julkaista tietoa korruptio- ja rikollisuuskytköksistä. Erityisesti vuosikymmeniä Meksikoa hallinneen PRI-puolueen vastustus ja arvostelu, sekä sen korruptiotapausten paljastaminen on ollut keskeinen osa Ayotzinapa-liikkeen Facebook-kehystystä. Mielenkiintoista onkin, että PRI-puolue koki vuoden 2018 vaaleissa kaikkien aikojen suurimman tappionsa.

Sánchezin ja Reynoson (2015) väite, että Ayotzinapa-liike on saavuttanut meksikolaiseen yhteiskuntaan sellaisen ainutkertaisen yhteyden, jota ei samalla tavoin ole tapahtunut mui-

den liikkeiden kanssa, saa tutkielmani tuloksista melko vahvaa tukea. Facebook-kehystyksen tarkastelu vahvistaa heidän huomiotaan siitä, että liike on vakuuttavasti ja ainutlaatuisella tavalla onnistunut paljastamaan hallituksen epäonnistumiset sekä sen kyvyttömyyden reagoida kansalaisten vaatimuksiin. Facebook-kehystyksen tarkastelu näyttäisi tukevan myös Hechenbergerin (2015) tutkimuksia, joiden mukaan juuri moninaisuuden kehystäminen ihmisoikeuksien ympäröimässä tapauksessa on ollut yksi keskeisimmistä Ayotzinapa-liikkeen globaalia mobilisaatiota edistävistä tekijöistä.

Vaikka Facebook-kehysten tarkastelun perusteella Ayotzinapa-liikkeen mobilisaatiopotentiaalia voidaan pitää suhteellisen hyvänä, ei liikehdintä koherentista kehystyksestä huolimatta ole kuitenkaan johtanut vielä Ayotzinapa-tapauksen ratkaisuun tai radikaaliin yhteiskunnalliseen mullistukseen. Sekä uuden Ayotzinapa-tutkinnan avaaminen kesäkuussa 2018, että joulukuussa 2018 valitun uuden presidentin Andrés Manuel López Obradorin lupaus tapauksen selvittämisestä perinpohjaisesti, ovat olleet tärkeä symbolinen voitto Ayotzinapa-liikkeelle. Muutoin liike ei kuitenkaan ole vielä päässyt moniinkaan sen konkreettisista tavoitteista, ja lisäksi edistys on ollut äärimmäisen hidasta.

Tutkielman tulokset näyttävät tukevan havaintoa siitä, että onnistuneen Facebook-kehystyksen olemassaolo ei itsessään riitä takaamaan liikkeen menestystä (ks. Ramírez 2018). Facebookilla näyttää sellaisenaan olevan kykyä kannustaa ihmisiä kollektiiviseen toimintaan, mutta ei välttämättä riittävästi aiheuttaakseen pitempiaikaisen yhteiskunnallisen muutoksen köyhissä ja eriarvioisissa yhteiskunnissa (ks. esim Harlow 2011). Menesesin & Castillo-Gonzálezin (2018, 279) väite siitä, että globaalien sosiaalisten verkostojen kautta kulkevat narratiivit eivät kykene yksin muuttamaan yhteiskunnallista tilannetta, vaikka ne mobilisoivat kansalaisyhteiskuntaa ja painostavat hallituksia, näyttää myös saavan tutkimukseltani vahvistusta.

Vaikka Facebook-kehysten tarkastelu osoittaa, että Ayotzinapa-liike on laajalla agendallaan onnistunut mobilisoimaan laajasti eri ihmisryhmiä ja saanut kannatusta myös globaalisti, voi liiallista tavoitteiden hajanaisuutta ja kyvyttömyyttä identifioida yhtä keskeistä tavoitetta pitää myös liikkeen heikkoutena (ks. esim Ramírez 2018). Myös Snow ja Benford (1988, 206-207) ovat korostaneet, että kehysten liiallinen laajentaminen ja useiden erilaisten pyrkimysten yhtäaikainen ajaminen saattaa kääntyä mobilisaatiolle myös haitalliseksi.

Merkittävyydestään huolimatta Ayotzinapa-liike on jäänyt kauas esimerkiksi Zapatisti-liikkeen vaikuttavuudesta ja sen saamasta globaalista huomiosta. Syy saattaa piillä juuri siinä,

että zapatistit onnistuivat aikanaan kehystämään kampanjansa ”kaikille yhteisen ongelman”, neoliberalismin, pohjalle. Tämä kokoavan tavoitteen käyttö auttoi liikettä saamaan laajempaa tukea ”tunnettua vihollista” vastaan (ks. Ramírez 2018). Kuten Facebook-kehystyksen tarkastelu havainnollistaa, Ayotzinapa-liikkeellä on puolestaan ollut hyvin erilaisia ja myös toisistaan eriäviä tavoitteita, eikä se ole onnistunut rakentamaan liikehdintäänsä neoliberalismin veroisen kokoavan kehyksen varaan. Vaikka epäoikeudenmukaisuuskehys toimiikin Ayotzinapa-liikkeen tavoitteita yhdistävänä ja mobilisaatiota katalysoivana kokoavana kehyksenä, ei sen paikantaminen osaksi liikkeen laajempaa tavoitetta ole välttämättä yhtä selkeää ja kansainvälisiä rajoja ylittävää kuin neoliberalismin tapauksessa. Yleisenä kokoava kehyksenä se jää Facebook-kehysten tarkastelun perusteella myös hieman liian kontekstisidonnaiseksi, eikä onnistu linkittämään liikehdintää riittävällä laajuudella esimerkiksi globaalin oikeudenmukaisuuden vaatimukseen.

Aiempien tutkimusten (ks. esim Ramírez 2018; Harlow 2011) mukaan Ayotzinapa-liikkeen tuloksettomuuden ongelma voisi olla paikannettavissa myös havaintoon siitä, että kun uusi aihe syntyy ja nousee keskusteluun sosiaalisissa verkostoissa, alkaa sen suosio saman tien myös laskea. Tämän tutkielman perusteella vaikuttaa kuitenkin siltä, että kyseinen ”ongelma” liittyisi Ayotzinapa-tapauksessa Facebookin sijaan enemmänkin Twitteriin. Ayotzinapa-tapaus levisi aikanaan nopeasti juuri Twitterissä, joka toi sen myös globaaliin tietoisuuteen. Kun kommentointi Twitterissä alun jälkeen laantui, on Ayotzinapa-protestointia kuitenkin tasaisen varmasti jatkettu Facebookissa. Yo SI Soy Ayotzinapa -sivuston aktiivisuus näyttää pysyneen lähes yhtä hyvänä kuin sivuston alkuaikoina. Vaikka liikehdinnän terävin kärki on sekä paikallisesti että globaalisti jo taittunut, jatkuu epäoikeudenmukaisuuden vastainen taistelu edelleen Facebookissa. Näin ollen Facebookin potentiaalia yhteiskunnallisen muutoksen aikaansaamisessa ei voi täysin hylätä.

Facebookin voima saattaakin piillä siinä, että siellä liikehdintä on paikallisempaa ja aiheet eivät samalla tavalla kilpaile suosiosta jatkuvan globaalin uutistulvan kanssa. Sivustot ovat ”suljetumpia” blogimaisia alustoja, joilla on tietty aktiivinen ja uskollinen seuraajakuntansa. Ryhmään kuuluminen on jo itsessään jatkuvuutta edesauttava kannanotto, joka luo ryhmään kuuluvien välille myös erityyppistä yhteisöllisyyttä ja voimaantumista, kuin Twitter, jossa osallistujat ovat toisistaan enemmän irrallisina. Onkin perusteltua olettaa, että Facebookin pitkäjänteisellä protestityöllä on ollut vaikutusta Ayotzinapa-liikkeen vuosia kestäneen taistelun jatkumisessa. Tuloksettomuudesta huolimatta uskoa muutokseen pidetään Yo SI Soy Ayotzinapa -sivustolla periksiantamattomasti yllä.

Jo itsessään Ayotzinapa-liikkeen Facebook-organisoitumisen tarkastelu on merkittävä lisä liikettä koskevassa tutkimuskirjallisuudessa. Aiemmassa liikettä koskevassa tutkimuksessa on keskitytty pääasiassa protestin kehystämiseen liikkeen ulkopuolisessa mediassa, ja sosiaalisen median kanavista kiinnostuksen kohteena ovat Facebookia useammin olleet muut kanavat kuten Twitter. Tämä tutkimus on arvokas erityisesti siksi, että se laajentaa Ayotzinapa-liikettä koskevaa tutkimuskirjallisuutta myös liikkeen itsensä tuottaman Facebook-kehystyksen tarkasteluun, mitä ei vastaavassa laajuudessa ja kyseisestä näkökulmasta ole aiemmin tehty. Tutkielma tarjoaa melko kattavan kuvauksen siitä, millaista Ayotzinapa-liikkeen Facebook-organisoituminen on, ja kuinka se Facebookin avulla pyrkii kehystämään tavoitteitaan ja mobilisoimaan ihmisiä toimintaan.

Tulokset antavat viitteitä Ayotzinapa-liikkeen Facebook-kehystyksen onnistuneesta mobilisaatiopotentiaalista ja yhteiskunnallisesta vaikuttavuudesta. Ne ilmentävät liikkeen tavoitteenasettelun moninaisuutta ja kietoutumista laajaan kokemukseen epäoikeudenmukaisuudesta sekä eriarvoisesta ja sortavasta yhteiskuntajärjestelmästä. Vaikka Ayotzinapa-liikkeen aikaansaamat konkreettiset tulokset eivät ole vielä täysin vastanneet liikkeen odotuksia, voi Facebook-liikehdinnän kuitenkin nähdä kasvattaneen merkittävästi kansalaisten osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksia sekä ylläpitäneen toivoa muutoksesta. Yo SI Soy Ayotzinapa-sivusto tarjoaa kanavan keskustelulle, protestoinnille, korruptiotapausten levittämiselle, yhteiskuntajärjestelmän kritisoinnille ja rikosten tuomitsemiselle. Lisäksi se tarjoaa jatkuvuutta ja solidaarisuutta sekä alustan epäoikeudenmukaisuuden kokemuksen jakamiselle. Se tuottaa osallistujien välille yhteisöllisyyttä ja voimaannuttaa heitä kollektiivisesti. Lisäksi se toimii heikompiosaisten ja marginaaliryhmien äänitorvena ja eri ihmisryhmien ja liikkeiden yhdistäjänä.

Tutkimuksen rajoituksena voi nähdä sen, että se tarkastelee vain melko pientä osaa hajanaisen ja laajalle levittäytyneen Ayotzinapa-liikkeen protestiliikehdinnästä. Vaikka vertailu muuhun aiheesta tehtyyn tutkimukseen antaa viitteitä kanavasta riippumattoman tavoitteenasettelun samankaltaisuudesta, ei tutkimustuloksia voi sellaisenaan yleistää koskemaan muita liikkeen aktivistiryhmiä tai -sivustoja, vaan siihen tarvitaan laajempaa vertailevaa tutkimusta. Haasteita tutkimuksen teolle aiheutti lisäksi kehysten päällekkäisyys ja toisiinsa nivoutuminen. Osan teksteistä voisi varmasti sovittaa useampaankin kehyksen, joten tutkijana olen joutunut tekemään tietoista rajanvetoa kehysten välillä. Rajanveto ei myöskään aina ollut yksiselitteistä ja ongelmatonta. Uskon kuitenkin, että tekemäni jaottelun perus-

teella voi luotettavasti arvioida Ayotzinapa-liikkeen Facebook-kehystykseen liittyviä merkityksiä ja toiminnan perusteluita sekä hahmottaa myös millä tavoin kehykset leikkaavat toisiaan.

Jatkotutkimusta ajatellen mielenkiintoinen, relevantti ja tämän tutkielman ilmiöitä tarkentava tutkimuskohde voisi olla käyttämäni Facebook-aineiston yleisökommentit. Näin liikkeen Facebook-organisoitumisen tutkimuksesta saisi entistä kattavamman, ja voisi tarkastella myös sitä, onko yleisön kommentointi linjassa aktiivien kehystyksen kanssa vai tuoko se keskusteluun jotain täysin yllättävää. Kiinnostava tarkastelukulma voisi olla myös se, millaiset Facebook-julkaisut keräävät eniten reagointeja ja keskustelua, sekä millaista syntyvä keskustelu on. Ayotzinapa-liikkeellä on Yo SI Soy Ayotzinapa -sivuston lisäksi myös muita hieman pienempiä Facebook-sivustoja, ja tärkeää olisi tarkastella myös eri ryhmien kehystyksessä esiintyviä eroja tai yhtäläisyyksiä. Tarkasteluun voisi ottaa mukaan myös määrällisen näkökulman, jolloin olisi helpompaa vertailla esimerkiksi eri kehysten ilmenemistä aineistossa. Lisäksi mielenkiintoinen jatkotutkimuksen aihe olisi tarkastella tarkemmin sitä, miksi liikkeen aikaansaamat konkreettiset tulokset ovat vähäiset, vaikka mobilisaatiopotentiaali Facebook-kehystyksen tarkastelun perusteella vaikuttaa varsin hyvältä. Merkityksellistä olisi tutkia erityisesti sitä, millä edellytyksillä Ayotzinapa-liikkeen yhteiskunnallinen vaikuttavuus olisi voinut olla nykyistä tehokkaampaa ja onnistuneempaa.

KIRJALLISUUS

Ahmed, Azam (2017). Using Billions in Government Cash, Mexico Controls News Media. Kolumni. The New York Times. Saatavilla: <https://www.nytimes.com/2017/12/25/world/americas/mexico-press-government-advertising.html> Viitattu: 13.7.2018.

Ahmed, Azam (2018). Mexico Could Press Bribery Charges. It Just Hasn't. Kolumni. The New York Times. Saatavilla: <https://www.nytimes.com/2018/06/11/world/americas/mexico-odebrecht-investigation.html> Viitattu: 20.9.2018.

Alasuutari, Pertti (2011). Laadullinen tutkimus 2.0. 4. uudistettu painos. Tampere. Vastapaino.

Alvarado, Beatriz (2017). Kidnapping survivor speaks on Ayotzinapa movement. Kolumni. EU Caller Times. Saatavilla: <https://eu.caller.com/story/news/education/2017/10/27/kidnapping-survivor-speaks-ayotzinapa-movement/768536001/> Viitattu: 26.11.2017.

Amnesty International (25.4.2013). Kolme vuotta takkuilua. Saatavilla: <https://www.amnesty.fi/kolme-vuotta-takkuilua/> Viitattu: 4.10.2017.

Amnesty International (4.9.2014). Mexico: Out of control: Torture and other ill-treatment in Mexico. Saatavilla: <https://www.amnesty.org/en/documents/amr41/020/2014/en/> Viitattu: 4.10.2017.

Amnesty International (5.6.2018a). México: Orden para crear una comisión de investigación es un avance importante en el caso de Ayotzinapa. Saatavilla: <https://www.amnesty.org/es/latest/news/2018/06/mexico-orden-para-crear-una-comision-de-investigacion-es-un-avance-importante-en-el-caso-de-ayotzinapa/> Viitattu: 13.8.2018.

Amnesty International (18.7.2018b). Mexico: México: Gobierno insiste en ocultar la verdad sobre Ayotzinapa. Saatavilla: <https://www.amnesty.org/es/latest/news/2018/07/mexico-gobierno-insiste-en-ocultar-la-verdad-sobre-ayotzinapa/> Viitattu: 13.8.2018.

Amnesty International (24.9.2018c). México: A cuatro años de investigaciones fallidas, el Estado debe garantizar verdad y justicia para los 43 estudiantes de Ayotzinapa. Saatavilla: <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2018/09/mexico-a-cuatro-anos-de-investigaciones-fallidas-el-estado-debe-garantizar-verdad-y-justicia-para-los-43-estudiantes-de-ayotzinapa/> Viitattu: 4.10.2018.

Aronen, Jukka (2014). Meksikon zapatistiliike täytti 20 vuotta. Kolumni. Fingo – suomalaiset kehitysjärjestöt. Saatavilla: <https://www.kepa.fi/uutiset-media/uutiset/meksikon-zapatistiliike-taytti-20-vuotta> Viitattu: 16.10.2017.

Arpit, Bansal (2012). E-Government and Social Media as Openness and Anti-Corruption Strategy. Research Journal of Management Sciences, 1(1), 48–52. Saatavilla: <http://www.isca.in/IJMS/Archive/v1/i1/8.ISCA-RJMgtS-2012-001.pdf> Viitattu 7.4.2019.

Behrens, Peter-Alberto & Löhmann, Bernd (2012). Politik und Internet in Lateinamerika, Publikationen. Berlin: Konrad-Adenauer-Stiftung. Saatavilla:

<https://www.kas.de/c/document_library/get_file?uuid=0dcc71f0-7e22-fbd1-126d-5a17033b1499&groupId=252038>. Viitattu 20.2.2019.

Benford, Robert D. & Snow, David A. (2000). Framing Processes and Social Movements: An Overview and Assessment. Annual Review of Sociology, Vol. 26. (2000), 611−639.

Benford, Robert D. (2013). Master Frame. Wiley-Blackwell Encyclopedia of Social and Political Movements. Toim. Snow, David A., Donatella Della Porta, Bert Klandermans & Dough McAdam. Blackwell Publishing Ltd. Saatavilla: <10.1002/9780470674871.wbespm126> Viitattu 12.2.2019.

Bertot, John. C., Jaeger, Paul. T., & Grimes, Justin. M. (2010). Using ICTs to create a culture of transparency: E-government and social media as openness and anti-corruption tools for societies. Government Information Quarterly, 27(3), 264–271.

Blanca, Maggie & Crowlesmith, Jeremy (2014). Ayotzinapa protests awaken Mexico from a nightmare. Kolumni. Roar Magazine. Saatavilla: <https://roarmag.org/essays/ayotzinapa-mexico-students-disappearances/> Viitattu 2.10.2017.

Bonsón, Enrique, Torres, Lourdes, Royo, Sonia & Flores, Francisco (2012). Local e-government 2.0: Social media and corporate transparency in municipalities. Government Information Quarterly, 29(2), 123–132.

Calles-Santillana, Jorge (2016). Ayotzinapa in the Mexican Press: Between a State Crime and a Mafia's Grudge Match. Benemerita Universidad Autonoma de Puebla, Mexico.

Camacho Vega, Diego O. (2016). Twitter and blogs in social movements: Ayotzinapa around the world. Teoksessa Fox, Andrew (toim.): Global Perspectives On Media Events In Contemporary Society (28–40). Hershey, PA: Information Science Reference.

Čapek, Stella M. & Gilderbloom, John I. (1992). Community versus Commodity: Tenants and the American City. State University of New York Press.

Čapek, Stella M. (1993). The "Environmental Justice" Frame: A Conceptual Discussion and an Application. Social Problems, 40(1), 5–24.

Castells, Manuel (2001). The Internet Galaxy: Reflections on the Internet, Business and Society. Oxford: Oxford University Press.

Castells, Manuel (2004). The Power of Identity. Second Edition. Oxford: Blackwell.

Crossley, Nick & Roberts, John Michael. (2004). After Habermas: New Perspectives on the Public Sphere. Oxford: Blackwell.

Della Porta, Donatella & Diani, Mario (1999). Social Movements: an Introduction. Oxford: Blackwell Publishers.

Della Porta, Donatella & Diani, Mario (2006). Social Movements: An Introduction. Second edition. Oxford: Blackwell Publishing.

Diani, Mario (2000). Social movement networks virtual and real. Information, Communication & Society, 3(3), 386–401.

Diani, Mario (2003). Introduction: Social Movements, Contentious Actions, and Social Networks: ’From Metaphor to Substance’? Teoksessa Diani, Mario & Dough McAdam (toim.): Social Movements and Networks. Relational Approaches to Collective Action. Oxford: University Press, 1–18.

Dorff, Jenni. (2008). Bomspotting. Identiteetti, toiminta ja kokemuksellisuus uudessa yhteiskunnallisessa liikkeessä. Valtio-opin pro gradu -tutkielma. Tampereen yliopisto. Saatavilla: <http://urn.fi/urn:nbn:fi:uta-1-18502> Viitattu: 12.2.2019.

Elo, Jenni. (2013). Matti Vanhasen kehykset. Kehysanalyyttinen tarkastelu Helsingin Sanomien kirjoitustavoista vaalirahoituskohun yhteydessä. Mediatutkimuksen pro gradu -tutkielma. Turun yliopisto. Saatavilla: <http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe201402284341> Viitattu: 28.11.2018.

eMarketer (14.4.2016). Facebook Dominates the Social Media Market in Mexico. Saatavilla: <https://www.emarketer.com/Article/Facebook-Dominates-Social-Media-Market-Mexico/1013828> Viitattu: 17.10.2017.

Entman, Robert M. (1993). Framing: Toward clarification of a fractured paradigm. Journal of Communication 43(4): 51–58.

Eskola, Jari & Suoranta, Juha (1998). Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Tampere: Vastapaino.

Estevez, Dolia (2016). No Improvement For Mexico In Transparency International's 2015 Corruption Perceptions Index. Kolumni. Forbes. Saatavilla: <https://www.forbes.com/sites/doliaestevez/2016/01/27/no-improvement-for-mexico-in-transparency-internationals-2015-corruption-perceptions-index/#923e7fc21e7c> Viitattu: 13.8.2018.

Fabritius, Mari (2017). Peña Nieton valtakaudesta on tulossa pettymys. The Ulkopolitist. Saatavilla: <https://www.ulkopolitist.fi/2017/04/26/pelastiko-presidentti-pena-nieto-meksikon/> Viitattu: 12.11.2018.

Fernándes Poncela, Anna María (2015). Una mirada social general sobre el movimiento por Ayotzinapa. Teknokultura, 12(2), 241–265. Saatavil-la:<https://www.researchgate.net/publication/282389602_Una_mirada_social_general_sobre_el_movimiento_por_Ayotzinapa> Viitattu: 12.2.2019.

Fingo (21.4.2015). EuroCaravana 43 – Ayotzinapa Helsingissä. Saatavilla: <https://www.fingo.fi/tapahtumat/2015-04-eurocaravana-43-ayotzinapa-helsingissa> Viitattu: 2.10.2017.

Forensic Architecure (2017). “El caso de Ayotzinapa: Una cartografía de la violencia” Saatavilla: <http://www.plataforma-ayotzinapa.org/> Viitattu: 12.7.2018.

Foster, Sheila (1998). Justice from the Ground Up: Distributive Inequities, Grassroots Resistance, and the Transformative Politics of the Environmental Justice Movement. California Law Review 86, 775–841.

Gallegos, Zorayda (2015). Revuelta Twittera que sacudió a la presidencia. Emeequis. Saatavilla: <http://www.m-x.com.mx/2015-05-31/reporteemergente-ayotzinapa-int/>Viitattu: 3.2.2019.

Gamson, William A. (1988) Political Discourse and Collective Action. Teoksessa Klandermans, Bert, Hanspeter Kriesi & Sidney Tarrow (toim.): International Social Movements Research. Volume 1. London: Jai Press.

Gamson, William A. (1995). Constructing Social Protest. Teoksessa: Johnston, Hank & Bert Klandermans (toim.): Social Movements and Culture. Minneapolis: University of Minnesota Press, 86–106.

Gerhards, Jürgen & Rucht, Dieter (1992). Mesomobilization: Organizing and Framing in Two Protest Campaigns in West Germany. American Journal of Sociology, 98(3), 555–596.

Globalis (2016). Meksiko. Saatavilla: <http://www.globalis.fi/Maat/Meksiko> Viitattu: 30.10.2018.

Goffman, Erwing (1974). Frame Analysis. New York: Harper & Row.

Goodwin, Jeff & Jasper, James M. (2003). The social movements reader: Cases and concepts. Malden (Mass.): Blackwell Publishers.

Harlow, Summer (2011). Social media and social movements: Facebook and an online Guatemalan justice movement that moved offline. New Media & Society, 14(2), 225–243.

Harlow, Summer (2017). Protest Paradigm in Multimedia: Social Media Sharing of Coverage About the Crime of Ayotzinapa, Mexico. Journal of Communication, 67(3), 328–349.

Hechenberger, Estefanie (2015). Transnationalization of Local Protest Movements. A Case Study of the Ayotzinapa Movement in Mexico. Bachelor's Thesis. Leopold-Franzens-Universität Innsbruck. Faculty of Sociology and Political Science. Saatavilla: <https://www.academia.edu/19684765/Transnationalization_of_Local_Protest_Movements_A_Case_Study_of_the_Ayotzinapa_Movement_in_Mexico> Viitattu: 24.9.2017.

Hon, Linda (2016). Social media framing within the Million Hoodies movement for justice. Public Relations Review, 42(1), 9–19. Saatavilla: <https://instituteforpr.org/wp-content/uploads/PRR-Social-media-framing-within-the-Million-Hoodies-Movement-for-Justice.pdf> Viitattu: 12.10.2017.

Islas, Moises (2017). Ayotzinapa: el proceso político del movimiento y las nuevas formas de participación política en México. 207–236. Teoksessa: Salazar, Carmen Chinas & Jaime Preciado Coronado (toim.): Reflexiones sobre Ayotzinapa en la perspectiva nacional. Saatavilla: <http://www.publicaciones.cucsh.udg.mx/kiosko/2017/reflexiones_sobre_ayotzinapa.pdf> Viitattu: 20.10.2017.

Jasper, James M. (1997). The Art of Moral Protest. Culture, Biography and Creativity in Social Movements. Chicago. The University Press of Chicago.

Johnston, Hank (2002): Verification and Proof in Frame and Discourse Analysis. Teoksessa: Klandermans, Bert & Staggenborg, Suzanne (toim.): Methods of Social Movement Research. Minnesota: University of Minnesota Press, 62–89.

Johnston, Hank & Noakes, John A. (2005). Frames of protest: Social movements and the framing perspective. Lanham: Rowman & Littlefield Publishers, Inc.

Juppi, Pirita, Peltokoski, Jukka & Pyykkönen Miikka (2003): Uutta liikehdintää, uusia näkökulmia. Teoksessa Juppi, Pirita, Jukka Peltokoski & Miikka Pyykkönen (toim.) Liike-elämää. Vastakulttuurinen radikalismi vuosituhannen vaihteessa. Jyväskylä: SoPhi, 266–283.

Kansan Uutiset (17.4.2015). Meksikossa siepattujen opiskelijoiden läheisiä saapuu Helsinkiin keskustelemaan ihmisoikeusloukkauksista. Saatavilla: <https://www.kansanuutiset.fi/artikkeli/3359193-meksikossa-siepattujen-opiskelijoiden-laheisia-saapuu-helsinkiin-keskustelemaan-ihmisoikeusloukkauksista> Viitattu: 13.8.2018.

Khasnabish, Alex (2010). Zapatistas: Rebellion from the grassroots to the global. Zed Books.

Kilgo, Danielle K., Harlow, Summer, García-Perdomo, Victor & Salaverría, Ramón (2018). From #Ferguson to #Ayotzinapa: Analyzing Differences in Domestic and Foreign Protest News Shared on Social Media. Mass Communication and Society, 21(5), 606–630.

Kimmel, Allan J. (1988). Ethics and values in applied social research. Newbury Park, Calif. London: SAGE.

Klandermans, Bert, Kriesi, Hanspeter & Tarrow, Sidney (1988). International social movement research: A research annual. Volume 1, From structure to action: comparing social movement research across cultures. Greenwich (Conn.): JAI Press.

Klinger, Ulrike & Svensson, Jakob (2015). The emergence of network media logic in politi-cal communication: A theoretical approach. New Media & Society, 17(8), 1241–1257.

Knoll Solof, Andalusia (27.9.2018). Mexico´s Lopez Obrador pledges justice for 43 missing students.Kolumni. NBC News. Saatavilla: <https://www.nbcnews.com/news/latino/mexico-s-lopez-obrador-pledges-justice-43-missing-students-n913506> Viitattu: 31.3.2019.

Konttinen, Esa & Peltokoski, Jukka (2004). Ympäristöprotestin neljäs aalto. Eläinoikeusliike ja uuden polven ympäristöradikalismi 1990-luvulla. Jyväskylä: Sophi.

Konttinen, Esa & Peltokoski, Jukka (2010): Liikkeet liikkeessä. Teoksessa Konttinen, Esa & Jukka Peltokoski (toim.) Verkostojen liikettä. Kansalaisyhteiskunnan tutkimusportaali. Jyväskylän yliopisto, 2–23.

Korhonen, Anna-Reetta (2017). Meksikossa murhatun Jyri Jaakkolan tapauksen tutkintaa jarrutetaan poliittisista syistä, väittävät asianajajat. Kolumni. Yle Uutiset. Saatavilla: <https://yle.fi/uutiset/3-9901095 > Viitattu: 23.8.2018.

Korpirinne, Laura (2016). The Gezi Park Puzzle. The interplay between online and offline activism in relation to a physical place of protest. Sosiologian pro gradu -tutkielma. Jyväskylän yliopisto.

Laaksonen, Sami (2014a). Korruptio, Meksikon valtion tärkein tehtävä. Käännöskolumni El Proceso. Latinalaisen Amerikan solidaarisuusverkosto. Saatavilla: <https://latamsolidaarisuus.wordpress.com/2014/10/18/korruptio-meksikon-valtion-tarkein-tehtava/> Viitattu: 14.11.2017.

Laaksonen, Sami (2014b). Meksikon opiskelijoiden vastarinnan ääni. Latinalaisen Amerikan solidaarisuusverkosto. Saatavilla: <https://latamsolidaarisuus.wordpress.com/2014/11/13/meksikon-opiskelijoiden-vastarinnan-aani/> Viitattu: 14.11.2017.

Laraña, Enrique, Johnston, Hank. & Gusfield, Joseph. R. (1994). New social movements: From ideology to identity. Philadelphia (Pa.): Temple University Press.

Leskinen, Auli (2014). Median haasteita Latinalaisessa Amerikassa. Teoksessa: Kettunen Harri & Elina Vuola (toim.): Latinalainen Amerikka. Ihmiset, kulttuuri, yhteiskunta. Tampere: Vastapaino.

Libardi, Manuella (2017). The Ayotzinapa Platform: What happened to the 43 disappeared Mexican students? Kolumni. Open Democracy. Saatavilla: <https://www.opendemocracy.net/democraciaabierta/forensic-architecture-manuella-libardi/ayotzinapa-platform-what-happened-to-43-dis> Viitattu: 13.10.2018.

Mallett-Outtrim, Ryan (2016). Ayotzinapa two years on: Mexican activists are exhausted, angry and united. Lehtiartikkeli. New Internationalist. Saatavilla: <https://newint.org/features/web-exclusive/2016/09/29/ayotzinapa-two-years-on-mexican-activists-are-united> Viitattu: 15.10.2017.

MBN. Market Business News (19.1.2019). Netflix now has over 139 million subscribers, added 29 million paid net adds in 2018. Saatavilla: <https://marketbusinessnews.com/netflix-139-million-subs/194703/> Viitattu 23.3.2019.

Marmura, Stephen M. E. (2008). Hegemony in the Digital Age: The Arab/Israeli Conflict Online. Lanham, MD: Lexington Books.

Meikle, Graham & Young, Sherman (2012). Media Convergence: Networked Digital Media in Everyday Life. London: Palgrave Macmillan.

Melendez, Steven. (2018). To See The Future Of Social Media Manipulation In Politics, Look to Mexico. Kolumni. Fast Company. Saatavilla: <https://www.fastcompany.com/40531308/to-see-the-future-of-social-media-manipulation-in-politics-look-to-mexico> Viitattu: 12.1.2019.

Melesio, Lucina (27.9.2018). Ayotzinapa 43 four years on: Renewed hope for finding truth. Kolumni. Al Jazeera. Saatavilla: <https://www.aljazeera.com/news/2018/09/ayotzinapa-43-years-renewed-hope-finding-truth-180927033943677.html> Viitattu: 29.11.2018.

Melucci, Alberto (1992). Liberation or Meaning? Social Movements, Culture and Democracy. Development and Change, 23(3), pp. 43–77.

Melucci, Alberto (1995). The process of collective identity. Teoksessa: Johnston, H. & Klandermans, B. (toim.). Social movements and culture. Minneapolis: University of Minnesota Press.

Meneses, María. E. & Castillo-González, María. C. (2018). Digital Storytelling and the Dispute over Representation in the Ayotzinapa Case. Latin American Perspectives, 45(3), 266–283.

Mitchell, Claudia, L. (2015). Ayotzinapa #43 Disappeared in Headlines: discursive recognition, awareness, erasure and violence in popular media production. Saatavilla: <http://digitalrepository.unm.edu/el_centro_research/8/> Viitattu 15.10.2017.

Morris, Stephen. D., & Klesner, Joseph. L. (2010). Corruption and Trust: Theoretical Considerations and Evidence From Mexico. Comparative Political Studies, 43(10), 1258–1285. Saatavilla: <https://www.vanderbilt.edu/lapop/news/092410a.pdf> Viitattu: 8.11.2018.

Mustonen, Minna (2010). "Tästä aidasta nää ei voi enää mennä ylitte" - Pro Lapinlahti -liikkeen yhteiskunnallinen mobilisaatio. Sosiologian pro gradu -tutkielma. Tampereen yliopisto. Saatavilla: <http://urn.fi/urn:nbn:fi:uta-1-20645>. Viitattu 23.11.2017.

National Post (6.6.2018). How do 43 students just vanish into thin air? A look at the 'Ayotzinapa' case that has long haunted Mexico. Saatavilla: <https://national-post.com/news/world/how-do-43-students-just-vanish-into-thin-air-a-look-at-the-ayot-zinapa-case-that-has-long-haunted-mexico> Viitattu: 24.9.2018.

OHCHR (8.4.2019) UN Human Rights Office and Mexican Government sign agreement on Ayotzinapa case. United Nations Human Rights Office of the High Commissioner. Saatavilla: <https://www.ohchr.org/EN/NewsEvents/Pages/Dis-playNews.aspx?NewsID=24461&LangID=E> Viitattu 20.4.2019.

Pătrut, Bogdan & Pătrut, Monica. (2014). Social media in politics: case studies on the political power of social media. New York: Springer. Saatavilla: <http://webbut.unitbv.ro/bulletin/Series%20IV/BULETIN%20I/10_MATEI.pdf > Viitattu 22.2.2019.

Polletta, Francesca. (2001). Collective identity and social movements. Annual Review of Sociology, 27, 283–305.

Puroila, Anna-Maija (2002). Kohtaamisia päiväkotiarjessa – kehysanalyyttinen näkökulma varhaiskasvatustyöhön. Väitöskirja. Oulu: Oulun yliopisto.

Ramírez, Gerardo Blanco & Metcalfe, Amy Scott (2017). Hashtivism as Public Discourse: Exploring Online Student Activism in Response to State Violence and Forced Disap-pearances in Mexico. Research in Education, 97(1), 56–75.

Ramírez Peniley (2014). La radiografía de la indignación. Kolumni. Reporte Indigo. Saatavilla: <https://www.reporteindigo.com/reporte/la-radiografia-de-la-indignacion/> Viitattu: 27.7.2018.

Ramírez Plascencia, David (2015). Fighting corruption in Mexico: social media and its impact in public accountability. Iberoamérica Social: revista-red de estudios sociales (V), 36–45. Saatavilla:<https://iberoamericasocial.com/fighting-corruption-in-mexico-social-media-and-its-impact-in-public-accountability-combatiendo-la-corrupcion-en-mexico-las-redes-sociales-y-su-impacto-en-la-rendicion-de-cuentas/> Viitattu: 25.7.2018.

Ramírez Plascencia, David (2018). The evolution of digital activism in Mexico: A story of two movements "EZLN" and "43 Ayotzinapa", Sphera Publica, 1 (18), 2–14. Saatavilla: < https://www.researchgate.net/publication/326654898_The_evolution_of_digital_activism_in_Mexico_A_story_of_two_movements_EZLN_and_43_Ayotzinapa> Viitattu 26.3.2019.

Ranta, Eija (2014). Kehitysajattelu ja kehitysyhteistyö. Teoksessa: Kettunen, Harri & Elina Vuola (toim.): Latinalainen Amerikka. Ihmiset, kulttuuri, yhteiskunta. Tampere: Vastapaino.

Rantanen, Hanna (2014). Syytön sai murhamiehen leiman. Yleiset tuomioistuimet sanomalehtien toimituksellisessa materiaalissa. Mediakulttuurin pro gradu -tutkielma. Tampereen yliopisto. Saatavilla: <http://urn.fi/URN:NBN:fi:uta-201502181119> Viitattu: 25.11.2018.

Reese, Stephen D. (2007). The framing project: A bridging model for media research revisited. Journal of Communication 57: 148–15.

Rolfe, Brett (2005). Building an Electronic Repertoire of Contention. Social Movement Studies, 4(1): 65–74.

Ronfeldt, David F., Arquilla, John, Fuller, Graham E. & Fuller, Melissa (1999). The Zapatista Social Netwar in Mexico (Edición: New.). Santa Monica, CA: Rand Corp. Saatavilla:

<https://www.rand.org/content/dam/rand/pubs/monograph_reports/1998/MR994.pdf> Viitattu 7.4.2019

Sánchez, Jorge Alonso & Reynoso, Carlos Alonso (2015). Una fuerte indignación que se convirtió en movimiento: Ayotzinapa.

Sarpo, Maija (2008). Kehystäminen Uraaniton.org -kansalaisliikkeen mobilisaatiossa. Ympäristönsuojelutieteen pro gradu -tutkielma. Helsingin yliopisto. Saatavilla: <http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe200808041750> Viitattu: 15.9.2018.

Shirky, Clay (2008). Here Comes Everybody: The Power of Organizing Without Organizations. London: Penguin Press.

Sirèn, Jouni (2014). Zapatistien taistelu on kestänyt jo 20 vuotta. Artikkeli. Vasenkaista. Saatavilla: <https://vasenkaista.fi/2014/05/zapatistien-taistelu-on-kestanyt-jo-20-vuotta/> Viitattu: 13.10.2017.

Snow, David, Rochford, E., Worden, Steven & Benford, Robert (1986). Frame Alignment Processes, Micromobilization, and Movement Participation. American Sociological Review, 51(4), 464.

Snow, David A. & Benford, Robert D. (1988). Ideology, Frame Resonance, and Participant Mobilization. Teoksessa: Bert Klandermans, Hanspeter Kriesi & Sidney Tarrow (toim.) International Social Movement Research, Volume 1.London: JAI Press, 197–217.

Snow, David, A. & Benford, Robert, D. (1992). Master frames and cycles of protest. 133–155. Teoksessa Aldon D. Morris and Carol McClurg Mueller (toim.), Frontiers in Social Movement Theory. New Haven: Yale University Press.

Statista (2018). Reach of leading social networks in Mexico as of April 2018. Saatavilla: <https://www.statista.com/statistics/449869/mexico-social-network-penetration/> Viitattu 14.4.2019.

Suomen journalistiliitto (3.3.2015). Meksikon toimittajat eivät uskalla raportoida väkivallasta. Saatavilla: <https://journalistiliitto.fi/fi/meksikon-toimittajat-eivat-uskalla-raportoida-vakivallasta/> Viitattu: 2.10.2017.

Tarrow, Sidney (1998). Power in Movement: Social Movements and Contentious Politics. New York: Cambridge University Press.

Tarrow, Sidney (2005). The new transnational activism. New York: Cambridge University Press.

Tassinari, Camilo Ruiz (2015). Mexico after Ayotzinapa. Saatavilla: <http://www.academia.edu/11918443/Mexico_After_Ayotzinapa>Viitattu: 3.11.2017.

Taylor, Dorceta E. (2000). The Rise of the Environmental Justice Paradigm: Injustice Framing and the Social Construction of Environmental Discourses. American Behavioral Scientist, 43(4), 508–580.

Telesur (22.4.2018a). Mexico: 43 Months Since Kidnapping of 43 Ayotzinapa Students. Saatavila:<https://www.telesurenglish.net/news/43-Three-Months-Without-the-43-Ayotzinapa-Rural-Students-20180422-0011.html> Viitattu: 2.10.2018.

Telesur (28.8.2018b). Mexico's Peña Nieto Broke Half His Campaign Promises. Saatavilla: <https://www.telesurenglish.net/news/Mexicos-Pena-Nieto-Failed-Half-Campaign-Promises-20180828-0024.html> Viitattu: 17.9.2018.

The Guardian (20.9.2015) One year ago, 43 Mexican students were killed. Still, there are no answers for their families. Kirjoittaja: Vulliamy Ed. Saatavilla: <https://www.theguardian.com/world/2015/sep/20/mexico-43-killed-students-> Viitattu: 13.10.2017.

Translate Media. Mexico Social Media. Saatavilla: <https://www.translatemedia.com/translation-services/social-media/mexico-social-media/>Viitattu: 12.12.2018.

Transparency International (2018). Corruption Perceptions Index. Mexico. Saatavilla: <https://www.transparency.org/country/MEX> Viitattu 23.3.2019.

Trere, Emiliano & Pleyers, Geoffrey (2015). A Conversation with Geoffrey Pleyers: The battlefields of Latin American Struggles and the challenges of the internet for social change. (Latin American Struggles) (Interview). International journal of communication (Online), 3814.

Tuukkanen, Anu (2015). Me emme vaikene. Kolumni. Amnesty. Saatavilla: <https://www.amnesty.fi/me-emme-vaikene/> Viitattu: 12.9.2017.

Van Laer, Jeroen & Van Aelst, Peter (2009). Cyber-protest and civil society: the Internet and action repertoires in social movements. Teoksessa Jewkes, Yvonne & Majid Yar (toim.): Handbook of internet crime. Cullompton Portland, Or: Willian. Saatavilla: <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.594.4921&rep=rep1&type=pdf> Viitattu: 12.12.2017.

Walker, Eugene (2015). World in View: Zapatistas and the Ayotzinapa rebellion. Kolumni. News & Letters. Saatavilla: <https://newsandletters.org/world-view-zapatistas-ayotzinapa-rebellion/> Viitattu: 4.11.2017.

WOLA. Advocacy for Human Rights in the Americas. (5.6.2018). Federal Court in Mexico Orders New Investigation into Ayotzinapa Case. Saatavilla: <https://www.wola.org/2018/06/historic-ruling-ayotzinapa-case/> Viitattu: 28.8.2018.

YLE (22.6.2017): Hirvittävä tilasto Meksikosta – Lähes 2 200 murhaa kuukaudessa. Kirjoittaja: Salla Vuolteenaho. Saatavilla: <https://yle.fi/uutiset/3-9685363> Viitattu: 12.10.2017.

Ylä-Anttila, Tuomas (2009). Yhteiskunnallisten liikkeiden teorian pragmatistinen kritiikki. Saatavilla: <http://www.helsinki.fi/peirce/MC/papers/Yla-Anttila%20-%20Liiketeorian%20pragmatistinen%20kritiikki.pdf> Viitattu: 27.9.2017.

Ylä-Anttila, Tuomas (2010). Politiikan paluu. Globalisaatioliike ja julkisuus. Tampere: Vastapaino.

Yo SI Soy Ayotzinapa. Facebook-sivusto. Saatavilla: https://www.facebook.com/Yo-SI-Soy-Ayotzinapa-755694204516639/.

Yo Soy 132. (2012). About Yo Soy 132. Saatavilla: <https://sosyosoy132.wordpress.com/about/> Viitattu: 29.11.2018.

Zoch, Lynn M., Collins, Erik L., Sisco, Hilary F. & Supa, Dustin H. (2008). Empowering the activist: using framing devices on activist organizations' web sites. Public Relations Review, 42, 351–358.